

کېنگا مراماينىت بىانى
ل شەر پەيپەندىنىت
مالباتى

شىلىك 95

ئەرىخىلە ئەمەنلىق كۆركەمپىت

• **ھونەرمەند مەھدى صالح:**
ئەز ئىك ژ دامەز زىنەرىت
دراما كوردى مەل
سىفەرا پەھدىيەنان

• **پىشى ۳۰ هزار سالان**
قايروسوھىكى ۵۰۰جەمە
دەقىرىتەقە زيانى

• **بەرى بىنیاتى**
ئاڭا كىرنا جەقاى

• **ھەقىزىنى من باومرى**
ب من نەمايمە

ئەو نەپەزىيا ل ناڭبەرا
كازم ساھر و ھەيغا
وەھبىيە ئاشكەرا دىيت

• **فەزوا دنابىھەرا بىر**
و بىنۇنىت ئوليدا

ھەوار جەلالەدىن: ل كەنالەكتى كارنაكام
ل وى بازى بىت بىزەرىت داپوشى قەبۇل نەكەن

ئەيدىولۇزىا، پەنگىان و مەندبۇونا ھۈزان

فالد دىرىدشى

دېيت گەلەك جاران ھەمى لقىن و بزاف و ڪاريٽ مە، ب گەقىنە دىن كىنج و باندۇرا ئەيدىولۇزىايى و ئەم گەلەك ھش پى ناكەين، چونكە ب درىزىا چەرخان، كۆم و خۇدانىت ئايدىايان (ھزر) خەبتىنە كو ھزا خۇ بىكەنە پارچەكا پەرچويمە كرى دىگىانى مروقايەتى و جشاكاندا، ھەر ژېر قى ئىكى يە پەترا ڪار و لقىنىت جشاڭى و بى ۋىانا وى، دىكەقىنە دىن سىبەرا ئەيدىولۇزىايى دا. چونكە ئەيدىولۇزىايى ئەوشىانىت ھەين دىگەلەك دەلىقاندا ھزر و دېتتىت جشاڭى دورپىچ بىكەت و خۇ زال بىكەت ل سەر كۆمەكا راستىتتى وى، و راستقەكرنەكا ب دويىف پىقاڙۇيا خۇ بۇ بىكەت و گەلەك جاران ئەف ڪارە ب ھويرى و شەھرمزايدەكا بى مىناك دەھىتە كىرن و ھزا خۇ تىكەلى ھندەك ھزرىت جشاڭى دىكەت داكو ب وى رىكى بشىت خۇ بىكەتە سەركىش دكاروانى ژيانى دا و ئەوا ھەردم ئەيدىولۇزىا دئازرىنىت و دىكەتە ھەلامەت ل بەر چاقىت جشاڭى ئەوه ڪانى دى كىنجا وى د رەسمىكىنە مىناكى ژیوارى جشاکىدا چەندبىت و ئەو نەخشەكى دەھتنى بۇ ھندى بىبىتە چىكەر و پەيداکەرى ھەمى تشتا و ل ھەمى بازا ژى خۇ دجهربىنىت، ئانكۇ بزاڭى دىكەت چ دەلىقان بۇ ھزا جشاڭى نەھىلىت كو خۇ بادانەكى بىكەت، يان ۋەدىريەك پەيدا بىت، و ئايدىا بزاڭى دىكەت كو بىبىتە خۇدان دەستەلات ل سەر ھش و ھزا مروقى د ھەمى باراندا، لەوا ژى ژئەگەرى قى ھزرىكىنە گرتى و نەھىلانا دەلىقان لەنگى دىكەقىتە دەھقەنگىا جشاکىدا، و ھزا توتالىتارى و دكتاتورى پەيدا دېيت و دېيتە بەلا سەرەت مروقان بۇ دەمەت دويىر و درىز.

دەمەكى درىزە جشاڭى كوردستانى ژى كەفتىتە بەر حنگ و ھەزىانىت ئايدىايان ب ھەمى تىكەھىت خۇقە و ھەر ژ دەستتىپىكا باومرى ئىنان چىقانوڭ و تاشتى نەديار و بەرزمە، تاكۇ دىگەھىيە ھزا دىنى و ئەيدىولۇزىايىت جۇدا جۇدا يېت جشاڭى، يېت كول ڪانىا ھزريا كۆمەكا فەرمەسۇنان زاين و خۇ كرینە ھىقىن و پىكگۇھۆرکى ھەمى ھزرىكىنە، و بىخش ڦان ئايدىايان كىنچەكى مەزن د ھەمى كۆزىت ژيانا جشاڭى كوردستانى دا ڪريه و ژئەگەرى بەرىللاف بۇونا ئەيدىولۇزىتتى گەلەك رەنگ كۆمەكا ۋەرىزىت خراب ل دويىف خۇ ھىلائىنە و چەقىت دژوارلى پەيدا بۆينە، و ئەفە ژى بۆينە ئىل ژئەگەرىت پاشقەمانا جشاڭى كو باومرى ئىنانە ب ھندەك ھزرىكىنە يېت نە ل سەر خولكى وى. ھەر چەندە ئەۋىتت وى مەشكى دىكىن، بانگىنا ھندى دىكەن كو ئەم ژىڭىرتىتتى چشاڪىنە و مىناكىت مە نىن، بەللى د راستىا خۇدا و مسا نىنە وەكى ئەو ھزى دىكەن، بەلكو ئەو يېت بۆينە ئەگەرى گەنى و مەندبۇون و پەنگىانا ھزرى ل دەف كەسى كورد و نوكە ب رەنگەكى بەرچاڭ ئەفە يال سەر كەلەخى نىستىي جشاڭى دىيار دېيت و ئەۋىتتە دەھى جشاڭ ب گەلەك ناۋىتتى كەلەخى نىستىي جشاڭى دىيار دېيت خەرزى خۇ دىكەن دەھزىي جشاکىدا و دەمنە دىيار كىن كو ئەو چىتىنەتتى خەلکىنە و ژېلى دويىف كەفتتا وان چ رىكىت دېتر ل بەر دەھەكى نىن.

سیلاف

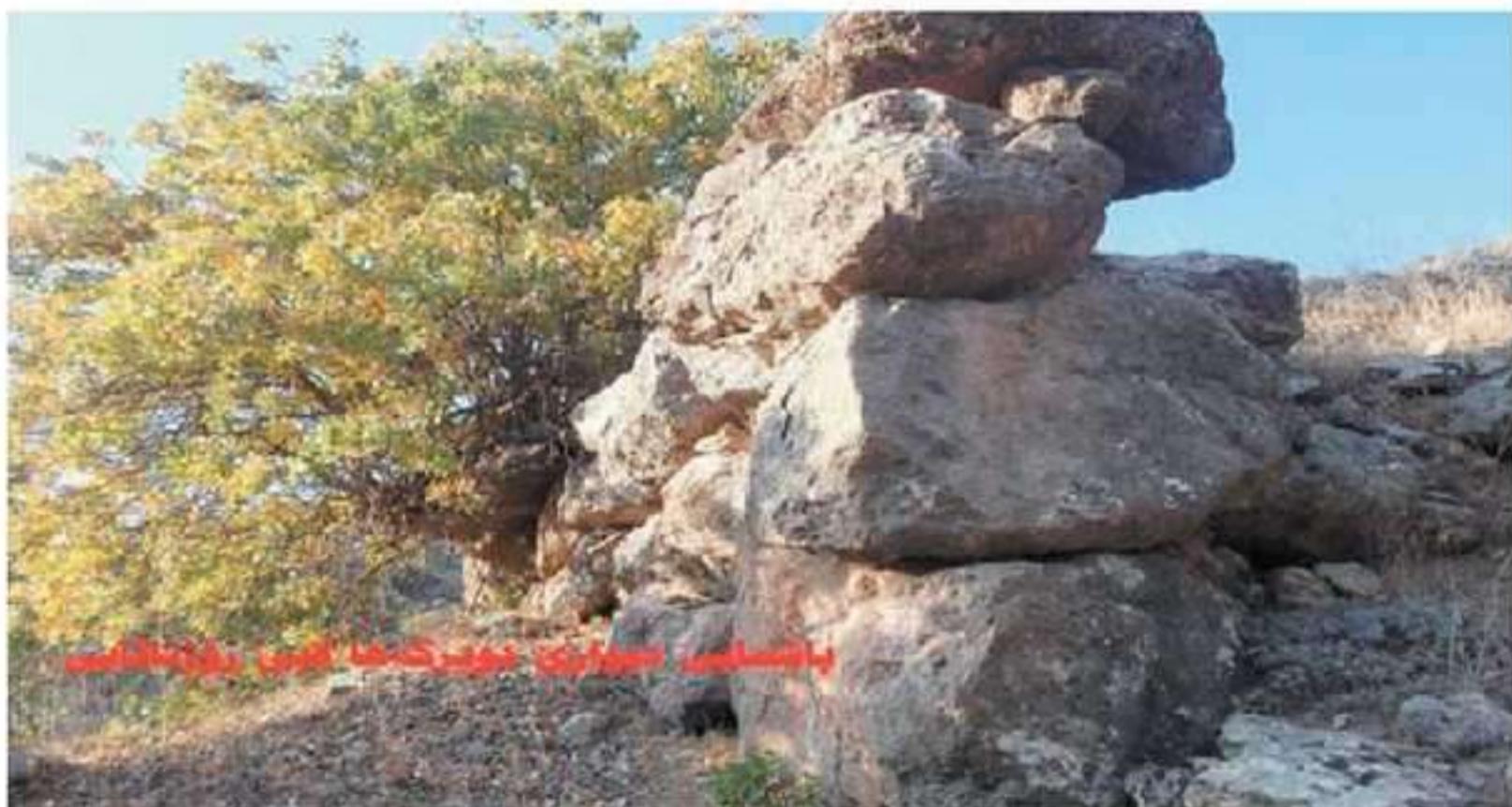
95
ئالدار

سیلاف

■ ل بىرەمەریا ۋادايىكىوونا رېبىرى نەتەوا كۈرد بازازىيى نەمر

■ ۋەزىرلەرنىڭ سەردىقىنىڭ مەغۇلىان ل چەرخى (٢١ / ٢٠١٣)

■ شوينوارىت گوندى گۆھەرزى د ھەلسکافتنە كا مەيدانى دا

خودانى ئىمتىيازى

مەممەد مەحسن

سەرنىشىكار

خالد دىرىهشى

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دەستە كا نقىكاران

عبدوللا مشەختى

د. ئاشتى عبدولەكىم

مەممەد عبدوللا ئامىدى

يوسف مەممەد سەعىد

سەردار هيئوتى

دەرىيىنانا ھونەرى

ريناس مەسىن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانە خانى - دەھوك

ئەدرىيس: ئامىدىيىن - كانيا مالا

نىسيينگەدا دەھوك - ماسىك نىزىك دىرا ئەرمەنە

E-mail:govarasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

سیلاف ل سەر تۇرا ئىنتەرنېتىنى
www.amedye.com

، هەر بابەتى دىگەھىتە سیلاف. بەپىتە بەلاڭىرن. يان نە. بۇ خودانى ناھىيە زەراندىن.

- ژىلى ئuo گوتارىت ناخىن سیلاف ل سەر ئەم بەرپرسىار نىنин ۋ ناقىرۇڭ كا ج گوتار و بابەتىت دەپتە بەلاڭىرن

مالکی دی عێراقی بەرهف چاره نغیسەکی نەدیار بەت

(نادا توھى)

ب هەلۆمەشینیت. کوردستانی بەرهف ئاقارەکی نەدیار فە ببەت.

ژلایەکی دیشە مالکی مینا رژیما بەعسا ژناڤچویی ب تۆپ و تانکان ھیرشی ل سەر بازیران دکەت و مال و گەرەکان ددەتە بەر بومبەیان و گەلەک ژ خەلکن هەزار و سفیل دھیتە کوشتن، وی دڤیت ب زوری دەستهەلاتی ل عێراقی بکەت و دووبارە وەلاتیان ل سەر جە و واریت وان دەربیخیت، جارەکادی عێراق بۆیە مەیدانا تیروری و شەرو هنگامان. ئەف چەندە يا دیار و بەرچافە کا چەند ژوھلاتیت عەرمب ل ژۆریا عێراقی مال و جھیت خۆ ھیلائیه و قەستا جھیت تەنا مینا کوردستانی کرینە و کوردستان بۆیە جھی ڤەھەویانا وان.

لەوا بارودو خۆ نوکە د دەستیت مالکی دا روون بۆیە و نزانیت دی چاوا خوزی قورتال کەت، بۆ خەلکن عێراقی ژی دیاربۆیە کو نەشیت چ بۆ عێراقیان بکەت، دماوی ڤان چەند سالیت دەستهەلاتداری نە شیایە عێراقی بەرهف کناریت ئارام فە ببەت. ئەو خەونا عێراقیان دڤیا پشتی سەدامی بجه نەھات و گوھۆرینیت مەزن دناشا عێراقی دا پەیدانەبۇون، ژبەرکو ئەو دکتاتوریەتا مالکی بکار دئینیت چ ژیا سەدامی دکتاتور کیمتر نینە. گەلیت دناشا عێراقیدا دژین ل ھیفیا کەسەکی نە کو وان قورتال بکەن.

خرابکرن و شەر و ویرانکرن و دژواری ژ بريه.

ئەو دەستهەلاتا نوکە مالکی بکار دئینیت بۆ تەپەسەرکرن و ترساندنا خەلکن یە، ژبلی تیکدانان روشاشا عێراقی، مالکی نەشیایە چ پینگافیت باش ب ھافیزیت، سال بۆ سالی روشاشا عێراقی خرابتر و ئالۆزترە. نەشیایە ئیمناھی ل عێراقی پەيدا بکەت. دەستهەلاتا وی سەردەمی سەدامی دکتاتور دئینیتە بیرا مروفی، کا چاوا سەدامی عێراق بۆ خەلکن کربوو گورستان، هەرمەساب سەدان ھزار کوریت ڤی وەلاتی کوشتنە و دار و بەریت ڤی وەلاتی ژ زولما وی بى بار نەبۆینە. عێراق بەرهف تالانکرنی و ویرانکرنی بريه. خو دەرەمارت ب رزگارکەری عێراقیان و نوکەزی مالکی خۆکریه پەھلهقانی رزگارکرنا عێراقیان. ل سەر ھەمان ریبازا سەدامی دچیت و چ جوداھى دناۋېھرا واندا نینە.

لەوا بۆ ئالۆزکرنا روشاشا عێراقی و کوردستانی، هەر سال مالکی بودجەی وەکو ڪارتەکا گشاشتى ل سەرکوردان دسەپینیت، ب بەھانەیا وی چەندى کو روشاشا کوردستانی بەرهف ئالۆزیان بېھت و ئەف ئیمناھیا ھەبى تیکبدەت، هەرمەسە گریبەستیت پەترولا ھەریمی دکەل کومپانیت جیهانى ب نە قانۇنى ل قەلەم ددەت و ھەممى بزاڤیت وی ئەون کو ڤان ھەقبەستا

پشتى کو مالکی دەستهەلات بو ھەمامەکی دریز گرتیه دەست و پیت وی کورسیکی دەستهەلاتی گرتین، ڤیاپە بۆ ھەممى عێراقیان ھیزا خو دیار بکەت کو ئەو کەسی ئیکی یە د وەلاتی دا و ھەر تشتی بقیت دکەت، ھەرمەسە ڤیاپە ھەممى پیکھاتەبیت عێراقی بیخیتە دبن گونترولا خۆدا، و دەست ب سەر ھەممى سامان و خیر و خیراتیت ڤی وەلاتیدا گرتیه و ڤیاپە دەستهەلاتا عێراقی بکەتە شیعینیزم. ئانکو دڤیت دەسەھەلاتا عێراقی بکەتە د دەستیت شیعەیاندا. وەسە دایە دیارکرن کو ژبلی شیعەیان کەس خودانی عێراقی نینە و ئەون مەرجەع و جھیت برىاردانی. ئەون خودانیت ڤی وەلاتی، ژبەرکو نەیا دیارە دی عێراقی بەرهف کیفە بەت؟.

لەوا دنهادا مالکی ل سەر ریبەکا شاش دچیت، بۆ بەرژمۇندىت ئیرانی ڪار دکەت، ژبەرکو ھەممى ڪار و فەرمانیت خۆ ژ وەلاتی ئیرانی وەردىگریت و بۆیە داردەستی وی وەلاتی و ھەر تشتی ئیران ژی داخواز دکەت بۆ دکەت، ئەف چەندە ژی ترسەکا مەزنە ل سەر پاشەرۇژا گەلیت عێراقی. لەوا ئەو سوزیت مالکی داینە خەلکن عێراقی بجه نە ئانینە و عێراق بەرهف نەھامەتى و دوبەرەکى و

ئالۇزى ل دەقەدا دۆزھەلاتا ناقىن

نهزادی یان مهزمہ بی - ب راستی
دقین د ئیراقە کا ئىكىرىتىدا
پىكىمە بىزىن... وەسا دېيىم تايىھەت
رۇزى گوردان مەيلا كىيمىكىرنا
جوداتىيان نىشاندا ئەو جوداتىيىت
مېزۇوېي يېت كول سەھر دەھمى
دەستەھەلاتا سەددام حوسىيەن و
رۈيما وى دەرەھقى واندا ھاتىنە
كىن).

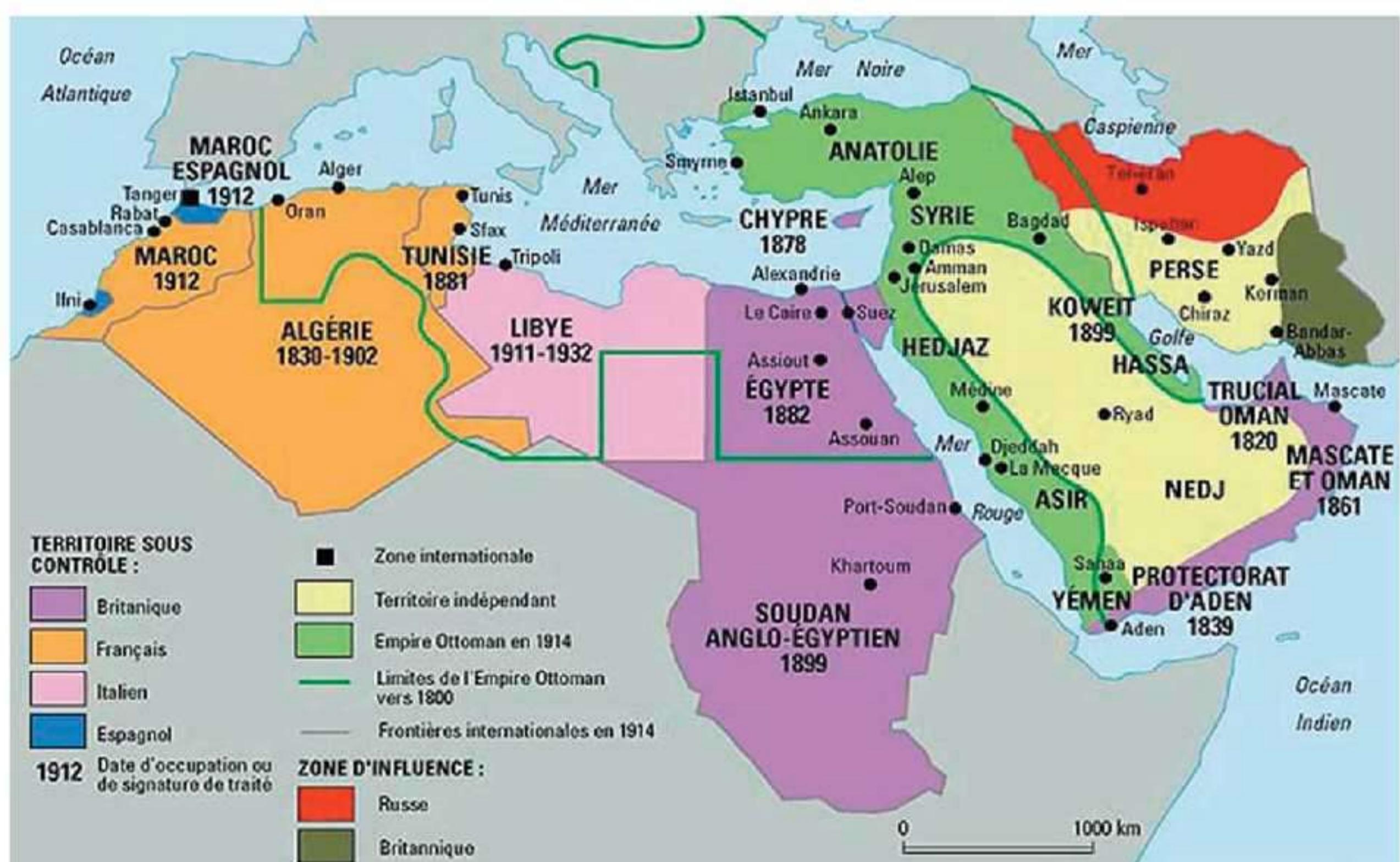
ریچه به ریا ئوباما گىزى هەمان
باوهرى ھەيە، و ژ ئەقى ئەنجامى،
ئەمەريكا پشتەقانىا حکومەتا
شىعە ل سەر زال ب سەروكاتىيا
نورى ئەلمالكى بەردەۋامىيى
پى ددەت. ئەو دۇزمۇنىڭارىا
ئەلمالكى ل گەل چەكدارىت

کو زورینه و نه تهوا کورد
کو کیمینه ل هردوو سالیت
بوري کونتولی لسهر دکهن.

ب ئاوايەكى شىڭ دياربىو
كىو ھېقىيەت رۇزئاڭا بۇ ھەبۈنە
قەوارەكى نە مەزھەبى ل دەقەرىت
سەددامى و ھەردوو ئەسەدا
(ئەسەدى باب و ئەسەدى كورا)
دەستەهلاتكىن لىدكىن، بىتى ئاشۇپ
بۇو. ئەو ئاقرىيەت ل سەرئيراقى يىت
كىو شىرەتكارا ئاسايىشا نەتەوەمى
يا ئەمەريكى كوندوليزا رايىس
ل سالا ٢٠٠٤ پىشىكەشكىرىن
ھەموو خاپاندىن بۇو، دەمى گۇتسى:
(ئيراقى - چو كورد، شىعە،
سوننە، يان ھەر گروهەكى دىتىرا

فهودهازن: عزت یوسف

بەری پتر ژ دەھ سالان،
ئەمەریکا سەر ب ئیراقى داگرت
و رژیما سەددام حوسیتى ژىنبر. ل
شۇينا وى حکومەته کا مەزھەبى
شیعەگەری جەن خۆ گرت، کو
ژ پرانیا عەرەبیت شیعە پىكىدھیت
و ژ ئالیي كىمە نەتهوا كورد ژى
ب ئاوایەكى دەمكى يا پەسەندە.
ل سورىي، شەرى ناقخۇي دروندە
رژیما ئەسەدى گەله کا لاواز
كىرى كو بىتى دەستەھەلاتى ل
سەر ٤٠٪ ژ رووبەری وەلاتى دكەت،
رووبەری مايى ژى عەرەبیت سوننە،

لى سەر ھندى را، گورد شيانىنە ھىزەكى رىكخستى و لەشكەرى دەستەبەر بىكەن و بۇ پاراستا دەقەرىت خۆ يىت دەستەلاتىي سەركەفتى تۆمار بىكەن.

ئەف ھەممو فاكەتەرە پىكەتە ئاڤرىي بۇ ھەبۈونا دوو ئالىيەت سەركىيەت ھەقىكى دەكەن، كو ژ پىخەمەتى كونترولكىرنا ھەرئىمايەتى شەرى ئىك دەكەن. شەرى ئەقان ئالىيان سنورىت دەولەتىت شەرتىدا بهزاندىن، ھەروهكى دەربازبۈونا شەركەرىت ئيرانى، داعش، و حزبولاھ بۇ ناڭا سورىي. ھەرومسا دەربازبۈونا شۇرەشكىرىت سورى بۇ ناڭا لوبنانى، و گەلهك ميناکىيەت دىتەر ئى. ئيران سەروكاتىيا ئىك ژ ئەقان ئالىان دەكتەت و شانشىنا عەرمىيىا سعودى ژى پشتەقانى ئىكى يى ئالىي دىتەرە، خەما گوردان ژى پاراستا دەقەرىن وانە و بزاقي دەكەن خۆ ژ شەرى دور راگرن. ئەنجامى ژ ھەميا بالكىشىر ل سەر بۇويەرىت نوكە ئەوه كو ئىكەتىيا ئاخا سورىي و ئيراقى وەكى دوو دەولەتىت ئىكىگرتى يا دەھات و باتىدایە. وەكى زىوار، سورىيا ئەقىرۇ يى بۇ سى دەقەران هاتىيە پارچە بۇون، دەقەرا سوننى و عەلەھى و گوردى. ھەرومسا ئيراق ژى بۇ دوو دەقەرىت كوردى و عەرمىي هاتىيە پارقەكىن، شىعە و سوننەيىت ئيراقى ژى لېكدانە و پىكەنەكەن.

<http://www.al-masdor.net>

د شەرى دەقەرىدا كو گارتەكى گارتىكەرە ئەو ژى: گوردن. كورد گەلەكى نەعەرەبن ژ مىزە وەرە بزاقا سەرەخۆ بۇونى دەكەن، شيانىنە دەقەرەكى ئۆتونومى يى پىشكەفتى ل باكۇرى ئيراقى دامەززىن كو ب راستى ھەممو شەنگىستىن سەرومەرى تىدا ھەنە. ل تىرمەها سالا ٢٠١٢، دەقەرەكى ئۆتونومىيا كوردىيَا نۇىل باكۇرى سورىي ژى ھاتە راگەماندىن. ئەف ھەردوو دەقەرە پارچەكى ئەردى يى بسەرىكەمەيە لى ژ ئالىي سىاسيقە يى ئىكىگرتى نىنە. حەكومەتا كوردىستانى ل ئيراقى، پارتىا ديموکراتا كوردىستانى ب سەروكاتىا مەسعود بارزانى دەستەلاتى لىدكەت، لى دەقەرا ئۆتونومى ل باكۇرى سورىي پارتىا ئىكەتىيا ديموکراتى سەركىشىي لىدكەت، كو ئەف پارتە لقەكە ژ پارتىا گاركەرىت كوردىستانى **pkk**. پارتەكى چەپرمە و دېنەرمەدا بۇ تۈركىيا دزقىرىت. ئەف ھەردوو پارتە ھەقەرىت ئىكەن، ھەر ئىك ژ وان بۇ سەروكاتىكىرنا گوردان خۆ ھەزىتەر دېنىت. لى دەمى ئالۇزى دەھەفيتە د ناقبەرا واندا، ھەر ئىك ژ وان ل سەر كونترولكىرنا دەقەرا خۆ يى پشتەقانى ژ كوردان دانپىدان و پشتەقانى ژ ئالىي چو دەولەتىت دەقەرى ۋە نىنە، ئيران و سعودى ھەردوو وەك ئىك ب چاشى گومانى تەماشەي حەزىت ملەتى كورد دەكەن.

سوننە ل پارىزگەها ئەنبارا ل رۆزئاقا ئيراقى ب دوژمنكارىيا دناقبەرا حەكومەتا ھەلبىزارتى و چەكدارىت دژوار دنېرىت، و سروشىتى مەزھەبى يى حەكومەتا ئەلمالكى و سىاسەتىت وي يىت جۇدا دژى سوننەيىت رۆزئاقا ئيراقى بەرچاف وەرناكىرىت. ئيراقى بۇ ھەفكاريا ئەسەدى تەخسىرى نەكىر، تايىھەت ب رېندا ئيرانى بۇ بكارئىنانا ئەرد و بىاۋى ئاسمانى وي بۇ ۋەھىزىت ئەسەدى. بۇ دىتنا ئىكى، ئەف سىاسەتە تىشەكى سەيرە. چونكى پەيوەندىيەت ئيراقى و سورىي بەرى شەرى ناقخۇمىي د بىسەروبەر بۇون، مالكى ئەسەد ب پشتەقانىكىرنا چەكدارىت سوننى تاوانبار دىكەر، لى نها رەوش ب ئىكىجارى ھاتىيە گوھورىن. شوينا وي، مالكى ب ئاشكەرايى پشتەقانىا ئەسەدى ھەر ژ دەستپىكى پەقىنا شەرى ناقخۇمىي سورىي دەكتەت، ئەقە ژى بۇ نىزىكىيا وي يى زىدە ل گەل ئيرانى دزقىرىت، كو پشىدارىيەكائىكلاكەرل سەر مانا ئەلمالكى وەكى سەرۋەكى حەكومەتى پاش ھەلبىزارتىت سالا ٢٠١٠ ھەبۇو، و گەشاشتن ئىخستە سەر ئەسەدى ژى كو ئەو ژى پشتەقانىا وي بىكتەت. ھەر ل پاش وي دەمى، پەيومنى د ناقبەرا ئيراقى، ئيرانى و سورىي پىشداچوونىت باش بخۇمە دىتىنە. ئالىي سىي پاش سوننا و شىعا

فەتوا دنابەرە بىر و بىشىت ئولىدا

مەزن و درىز ل بەر خۇدانىت فەتوايان كورت كر، بىيى كو هزر د لايى ترسى دا بىكتەن، يانزى دېيت ھەر وى بخۇ مەرمەكە فەشارتى دىن فى گوتى دا ھەيت.

ب فى ئىكى گەلەك ژ زانا و نەزانان يىت كو بەھرمەندى دبوارى زانسى (فەتوايى) دا ھەي و نەيى، تىكەھلى ئىك بۇون، و گەلەك كەسان ئەف دەليقە ب دەستىت خۇ نەكىر، رابوون ب دەرىئىخستا چەندىن فەتوايان، و ب ھزارەها رووحىت رەنگىن كرنە ئىخسirىت دىن وى ھزرى ياكو مەزىنە زاناييان رى بۇ ۋەكىرى، و ميناڭ ژى ل سەر فى گوتى گەلەكىن كو ناھىيە ھەزمارتىن، نەخاسىمە پشتى رۆزھەلاتا نافىن كەفتىيە دەگىلەشۈكە خۇ گوھارتى و ب چ ناقى ھەيت.

ھەرچەندە بابەتى (فەتوايى) ئىك ژ ھەستىارتىن وان بابەتايە كو جىهانا ئىسلامى بەرەف رەوشىت دەۋار دېت، ئەگەر ب شاشى قەھاتە ب كار ئىنان، لى تا نوكە كەسى ئەو وىرەكى نەدaiيە خۇ رىيەكا بن بىر بۇ فى مەزارى دىيار بىكتەن، لەوا ليخۇرینا وى ژى دەم بۇ دەمى ياماربۇنى بخۇقە دېينىت.

ئەگەر ئەم گوتىنا پىغمەبرى ئىسلامى (س) ل بىرا خۇو بىنин دەمى دېيىت: (ھەركەسى تىشەكى ب ناقى من بىزىت و من نەگوتىبىت بلا مالەكى بۇ خۇ ل دووژەھى بىدايىت...)، دى بۇ مە وىنەكى روهن دىيار بىت كو ترسا دانا (فەتوايى) بىيى زانىنەكە تەمام دەنى بوارى دا چەند يامەزىن، ترسا وى ل سەر جەڭلىكى ب تەقايى و خۇدانىت ل بەر (فەتوايى) دەقەن نەخاسىمە، بەرەف چەند نەساخىيەت دەروننى يىت كۆزەك

دىن فى چارچوقە دا و نەخاسىمە ئولى ئىسلامى، كو خۇدانا مەزىتىن ھەزىزىت ژىك جۇدايە ھەروەكى پىغمەبرى (س) دېيىت: (ئۆمەت دى بىتە حەفتى و سى پشک ھەمى بۇ ئاڭرى نە ب تى ئىك تى نەبىت.....)

بەلى ب مخابنى قە پىشىكىشىت وان ھەزا خۇ ب نەزان و دویر ژ تىكەھاندى رامان و پراكتىكە كرنا فى گوتى دەنه دىيار كرنا، و دەگەل نەبۇونا چ ھەفسەنگىا و سەر رىكچۇونا رىيَا سەرکەرەيان، بۇونە ئەگەرى دەركەفتا ب سەدان خۇدان بىرۇ باوەرىت ژىك جۇدا، ژلايى خوشەھەرمەز دەرىئىخستا ژلايى زانسىت ئولى دا، و بۇ دەرىئىخستا زەند و شىانىت خۇ ژى، (فەتوا) باشتىن ئالاڭ و بىيى پىكۈھۆرک دىت، كو ب فى رىكى ڪاروانى خۇ پى ب برنى، پىنەقىت كەسىت ب فى شەھەرمەزايى رادبىن، باش دىزانن جەڭلىك پارىيەكى بى ئاستەنگە بۇ وان و دى زوى كەفنة دىن وى توّرا وان راچاندى، چونكى بابەتى (فەتوايى) گەنگىيەكە كەمىزىن يامەزىن يا ھەي د ئولى ئىسلامى دا و رىيەكا جوان و تازىمە زېۇ نەئاستەنگە كرنا رىت ئاللۇز، ئەگەر ئەف زانسى ھەنى ب جوانى ھاتە ب كار ئىنان.

(د. یوسف قەرمزاوى) د ئىك ژ گوتارىت خودا دېيىت (دەنلى ئىسلامى بابەتىت نەلەپ(پوابىت) يىت ھەين نابىت مەروش گۆھۆرینان تىدا بىكەت ب چ رەنگەكى، و بابەتىت قابلى گۆھۆرینان ژى يىت ھەين كول دويف رەوشاشا زيانى دەھىنە گۆھۆرین) وەك يادىyar مەبەستا دەكتورى پى (فەتوايى) كو ب فى رىكى دى گۆھۆرینان كەت، ل ۋېرە رىكەكە

نۇكاح دېرىھىشى

ئەقە چەندىن چەرخ ل سەر ژيوارى مەروشى دا دەربازبۇون، ئەگەر بۇ دەمەكى ل چۈپى خۇ بىزقىرىن و قەكۈلىنەن بىكەن، ھەر ژ چەرخىت دەسىپىكى، دەگەل ھافىتىنە پىنگاڭا ئىكى يام روڤان بۇونە ئەگەرى دەركەفتا بۇوچون و ھەزىزىت ژىك جۇدا، و ھەر ئىك ب باسکەكى و ھەر ئىك ب ھىزەكى، يام گەنگ ئەفان ھەزا رىك و ئالاقيت خۇ پى ب بورىنەن، و ئەف چەرخىت ل پشتى مەھىزى دەھىن دى ھەر وەكى يىت چۈپى بىت، لى دېيت ھىز و پراكتىكا وان ب ھىز تر بىت، چونكى ئالاقيت نويتر دى كەفنة دناف گورەپانا زيانى دا، و دېيت كىيچىجا خۇدانىت وان ل سەر جەڭلىك ژى دەۋار تر بىت، ئەگەر بازا رەوشەنھەزىريا جەڭلىك ھەر ب فى رەنگى ب مىنەت، دەركەفتا ئايديلۇزىيان پەيدابۇونا ھەزىزىت دناف واندا قەپەشىيائىن ل سەر پشقا ھەمى ھەزان دەھىن، ل ۋېرە و بىيى جوداھى ھەمى ئايديلۇزىت ئەسمانى كەفتە

زانا و روشەنھزار، و كەسىت کو بارى ژەميان گرانتى دكەفيتە ل سەر ملىت وان ل دوور ۋى چىرى، زانا و مەلەقانىت دىنى نە، چونكى ژ دوو لايانقە ئەو دشىت كىتىجا خۆ بىكەت، ژېر شەھرمزايا وان دبوارى زانستى ئولى و مژارىت ب وى قە كىرىدای، يادى ژېر وى كىتىجا وان هەى ل سەر جڭاڭى، كو دەھىئە دىتن ب چاڭەكى مەزن و رىز لى دەھىئە گرتى، لەوا گەلەگ يا گەرنگە كو ئەو شىانىت خwoo ھەمىي ب ڪار بىن داكو ئەو باومريا وان هەى ل سەر جڭاڭى كىيم نەبىت، و ئەگەر بىيىن شىانىت خۆ يىت دايىنە ڪارى دەقىت ب قەبارەكى مەزنتى بىت.

سازىيەت روشەنھزى و كەسىت وىرەكىيا نيقىنكان (رمخنى) هەى وەك بارسقىكىيەك ل سەر ملىت زانايىت ئولى، دەقىت ئەۋرى مل ب ملى وان ھارىكار بن ژىو دویرئىخستا ھەر سترىيەكى د رىكا مروقايدىتى دا، و خۆ ب لايى ياخى نەبىن د ھەر مژارەكى دا، لى ئەفھەزى لى زقرين و خاندنهكاب ھويرى بۇ ھەر مژارەكى، و ڪىشان و پىشانەكاب دروست، و نەتىكەلكرنا كەرب و كىن دگەل بابەتىت ھەستىار.

زىدمە:

الحوار المتمدن- حسن الشرغ

الدكتور.رياض بن محمد الميسimeri(خطر الفتوى بلا علم).

موقع المختار الإسلامى (خطر الفتوى و ادب الافتاء و مسؤولية المفتى).

دكتور.يوسف القرضاوى(الشريعة و التفیر الفتوى).

سحر الجعارة(خطر الفتوى المستورده).

اسلام ويب - مركز الفتوى

دەنگىت ھشىاركىرنى ژ زانا و خاندى و خۆ-دانىت پىتىقىسى نيقىنكان، ھەر ئىك ل دويف پەيسك و شەھرمزايا خۆ دفى بوارى دا، كەفتە د خەبىن و رىڭرتتا سەررىك چويان، و ل دويف شىانىت خۆ جڭاڭ ل ترسا كىتىجەكە خراب دوير ئىخست.

(اد.رياز بن محمد الميسimeri) دكۇتارەكە خۇدا ديار دكەت و دېيىزىت: (اژ دىاردىت دویركەفتنا جڭاڭى ئىسلامى دفى سەردەمى دا، و ژېر وى باھۆزا ب سەر ئومەتى دا ھاتى، گەلەك كەس ب كىماتى ل بابەتى ھەلالى و حەرامىي زقرين و تىكەھلى ئىك كەن، و ياساپىت دىنى خۆ ژ نەزان و كەسىت خوب زانا دەردىيەن و د بىناتدا نەزان و مەركەن...)، ژقى ديار دېيت سەربارى و مەركەن (...)، ژقى ديار دېيت سەربارى كەن، لى دەمى خەلەت بۇن و تىكەھلى بابەتان زوى بەرەف گۈپىتىكىت خۆ يىت بلند ناچىت، چونكى ل ھەمى دەمان راستىيە رىكى ل بەر رىپەت ب سترى دكەرىت، ئەفھەزى ب رىكا ھشىاركىرنا جڭاڭ و دویرئىخستا كەسىت يارىي ب جڭاڭ و ھەستىت وانىت ھەزار دكەن، دگەل قى ب دەھان ژ زانا و روشەنبىر و سازىيەت ھشىاريا جڭاڭى، ئەول ترسا قى كەتوارى نوكە ئەم تىدا دېرەن ھشىار كەن، ديارە ئەم ژ وى نەساخيا ھەمى جە ۋەگەرلىكىن، د دویر نىنин، ئەم ژ دوى بازنى دا يىت دزقرين، ئەگەر خو دىانستىت ل دوور مە دزقىن مەلاقان نەكەين، دویر نىنە نىشانى نەساخيا ل دەق مەزى زىدمەت لى بەيت.

بارى گۆھۈرەن و ھشىاركىرنا جڭاڭى ل سەر ھەر كاودانەكى نەچاقەرەكى، دېيت گەلەك گران تربىت ل وى يا كو ب سەر وى دەيت، لى ئەفە نايىتە ئەگەر سىنگە پى بۇونا

دېت، و ئەو شىلى تازە و جوانى ئىسلام پى ھاتى ل بەر مەھى دكەت.

ئىمام ئەممە تايىەتمەندىت وى كەسى ديار دكەت، ئەھۋى ب ڪارى (فەتوايى) رادبىت و دېيىزىت: پىدەقىھ ئەو كەسى ب دەرئىخستا (فەتوايى) رادبىت (5) سەخلەت ل دەق ھەبن 11- ئىيەت ھەبىت. 2- خۆدان ھەدارو خۆداگرتىن و خۆدان رىزبىت و ئارامى ل دەق ھەبىت. 3- زاناو شەھرمزاىي ھەبىت. 4- يى تىر بىت ژ پىدەقىيەت ژيانى و ب ھىقىا خەلکى قەنەبىت. 5- خەلکى بىناسىت) ل ۋىرە ديار دېيت ئەگەر كەسىكى كىماسى دەغان سەخلەتان دا ھەبن نابىت بكەفيت د ھەبتىنا (فەتوايى) دا، چونكى بابەت گەلەك ژوی گرانتىرە، كەسىك ب ساناهى شىانى بەمەتە خۆ وى بارى ب ھەلگەرىت بىيى كو نىشانىت و مەستيانا ب دويف زانينا زانستى فەتوايى دا لى ديار بىھەن، چونكى ل تالىي دى خۆ و جڭاڭى ئەو دناف دا تىك دەت، و دى بىتە ئەگەر ئىخستا دەرزا د بوارى فەتوايى دا، دىسان مەزىنە زانايىت ئولى ئىسلامى ژ (أبوالفرج ابن الجوزى، شيخ أبو بكر الحافظ، ابن القيم...) و گەلەكىت دى ھەروەكى ئىمامى بىر لى ئىنائى كەفتە درېڭرتا كەسىت ب بەرلايى فەتوايى دەمن و رىك و ئالاقيت دروست و بىيى كىماسى ژ ديار كەن بۇ وان كەسان ئەھۋىت دەقىن خۆ دناف جىهانان ئولى و بابەتى فەتوايى دا بىھەن سەركىش.

و ژېر قى باھۆزا ب سەر جڭاڭى رۆزھەلاتا ناقين ب تەقايى و جىهانان ئىسلامى نەخاسىمە دا ھاتى، گەلەك ژوان ئەھۋىت ل بەر ھىزى وى كەفتىن، ژ كەسىت كىيم شەھرمزاىي نە دبوارى كۆمەھەكىرنا كەنەكە تەھامان ل دوور رىك و سنجىت قى زانستى، دگەل قى ژى

نه ئەز دەكەم و نە دەھىلەم تو ژى بىكەي!

ئەف رەنگە كەسە دهاتن پىش ل شوينا پشتەقانىكىربان، دا دىز راومىتىن و ئەوى كارى راومىتىن، گەر ئەز بىن زمان كو پتريا كومەلىت كوردى سەر نەگرتىيە ژ بەر قى رەنگە كولتوري بەربلاف. ديساقە ل كوردىستانى ئەم هەمى ل سەر ھندى درازىنە كو كۆما گەنجان بەردەواام ژ هىزا مللەتىنى دەقىت و بۇ خەم نىنە، راستە گەلەك ئەگەر ھەنە لى ئىك ژ وان ئەوه كو ھەتا ئەفرۇ بەرپرس و سازىت مە ب قى رەنگى سەرمەرى دەكەل كۆما. جەڭاكى كوردىستانى دەكەن. حەزا نە پەيدابۇونا كەسەك ژ من چىتىر يا دېيىتە چاندەك و ھندى من پى چىببىت ئەز دى كەسى خودان شيان دەمە پاش و نە راستەراست ل دىز راومىتىم، ئەفە ژى قەزەنەنەك خراب ل سەر تاقەت و شيانا خەلکى خودان حەز و شيان و فليقانىيە.

ئەم ھىشتى نە شىايىنە زانستيانە بۇ ھەر بۇيەرەكى بىنگەھەكى زانستى دانىن و ئەو بىنگەھە وەكى زانست، يان دەستەلاتەك جەڭىر و بۇ قەۋارىتىن بەرژۇمنىدا كەسىنى و بەرژۇمنىدا گشتى. چاندا نە ئەز دەكەم و نە دەھىلەم تو بىكەي، كريارەكە نە ساخلمە و گەلەك يا فەرە مەرۋەقى كوردى خۇز ۋان ھزرىكى دويىر بىكەت و رىنەدەن ئەف چاندە ئىدى بەردەواام بىت.

گەلەك جەن داخىيە كو چاندا نە ئەز دەكەم و نە دەھىلەم تو ژى بىكەي، بەردەواام د ناقا جەڭاكى كوردىدا ياخۇرته و وەسا تىدا و وەسا دىيارە كو ئەف كريارە بەرەف مەشە بۇون. ھەلبەت دىيارە مىنال بۇ رۇنكرنا قى چىرى گەلەكىن، چ ژ دەرقە، يان ناڭخوييا كوردىستانى. ھەر ژ رۇزا كوردا قەستا دەرقەي وەلاتان كەرىن وەكى مشەخت، جەڭاكى كوردى حەز كرييە كو كومەلە هاتبان ئاڭاڭرن و كەسى ھندى كوردان ئەف بىزاقە نەكىن، گەر جۇدا بىكەي د گەل مللەتىت دى، ژ بەركۇ كوردى دىغان بندەستن و نە چ باليوزخانە ھەنە و بىنگەھەيت رەوشنبىرى نىن كو ب كارى خەرقەكىن و ئىك رىزىيا وان رابىن، لەوا ئەوان بخۇ، خۇل كىشا خۇ دىگەر خۇدا خۇدان و ھەر ئىك ل دەپتەن ئەزمۇون و زانىنا خۇ دەتەن پىش. پرانىيا جاران ھەزەرەك دا رايىت ب ئاڭاڭرنا كومەلەكى، ئەفجا ب چ رىياز و پلان و زەممەت پىقە بىرلا، دا بىنى ژ لايەك دېقە دەولەك دى ھاتە لىدان و بۇونە رېڭر ژ بۇ سەرنەكەفتا ئەوى كارى. ئەگەر ژى ھەر ئەو بۇون بىت كو مە نەقىت دوبارە بىكەين، لى ھەر ئەو بۇچۇون بۇون بىت كو وان كەسان نە دشيان بىكەن و گەر كەسەكى، يان گروپەكى خودان شيان و ژ دلسوزيا خۇ كىربا،

ئازادە دەھۆكى-گەنەدا

گەر ژ نىزىكە نىرینەكى ل كاودانىت كورد تىدا دبۈرۈن و بۇورىن، ژيانا كوردان پتر ب خۇ يېشىكىنى ھاتىيە پىش و حەز كرييە ل دەپتە زانىن و بۇچۇونىت خۇ خزمەتكى بىكەت، ئەفجا ئەو كار كارەك ھونەرى بە، چاندى بە، روشنىبىرى و سىياسى، يان جەڭاكى بە و....هەندى. دى بىنى كەسەك، يان گروپەك، دى خۇ ئىننەتە پىش ب كۆمەكا بۇچۇونىت نەگەتىف و دى هەمى شيان و بىزاقىت خۇ ئىخن كار داکو ئەو پرۇزى ب بىزاف سەر نەگرىت. د پرانىيا ۋان دەلىقاندا كەسىت وەسا بەرخۇرى دەكەن و بەداخىمە ئەو كەسەن بىت خۇ ب رەنگە دەستەلاتدار دىغان، يان د بوارەكى بەرپستىا حزىي، ئىدارى، يان حكومى. كار بخۇ دەقىت، ئەف تو خەمە كەسە، يان گروپە پى رابىن، لى راستى ئەو بخۇ نە ل بازا كريارى نە و نەقىت كەس ژى ب وان رەنگە كاران رايىت، بەلكو ھەزەرنىگى و شىكەندا ناف و كەسىنە كەسىت مە بەحس ل سەر كرى بەتىت كەن، لەوا ئەف چەندە يان بەردەواامى ب خۇ دەدت و رۇزانە دېتە رېڭر ل سەر ب دەھان و سەدان كەسىت خۇدان شيان د كەندا كار و بىزاقىت پر مفادا.

دۆز نامه گەری ئالاقى سەرپىشىكە بۇ گەھاندنا پىدىقىيىت وەلاتىيان بۇ دەستە لاتى

و نووخازی و وهرارا بتهقایی ل
سهر بازی کهسوکی و حزبی و
حکومی. زیدهباری روئی خو بیینیت
وهکو سهرکیش بو جه ماوهری
و رایا گشتی و ئالاقی په یوهندی
دنا قبھرا گەل و حکومەتی دا.
چونکی رۆژنامەگەری و هکو
ئوتوكروت دبىریت: دەربىرینا
مهوزو عیه بو عەقلیهتا جه ماوهری، و
د هەمان دەمدا روح و حەز و سەمتا
جه ماوهری يە. لەوا رۆژنامەگەری
هناقا جشاکی و جه ماوهری يە و
ئالاقی سەرەکیه بو گەهاندنا
پىدىقىيەت وەلاتيان بو دەستەلاتى،
ھەروەسا گاشتا دەستەلاتى و
بەرسان بو ب دەستقەئىنانا ماف و
حەزىت وەلاتيان ل. قىرە رۆژنامەگەری
دى بىتە فاكىتەرەكى سەرەکى د
گۆھۈرینا جشاکی يا سىاسى و
ئابورى و جشاکی و رەوشەنبىرى
دا، ئەقجا من دېلىت بىرۇم ھەتا مە
رۆژنامەقان و رەوشەنبىرەكى ئازاد و
سەربخۇ نەبىت ژ دويىرى بىرۇ بۇچۇون
و بەرژەنەندىيەت کەسوکى و حزبى
و حکومى، ب رامانەكا دى،
پىدىقىيە مە دەستەلاتا رۆژنامەگەری
و رەوشەنبىری ھەبىت، نە
رۆژنامەقان و رەوشەنبىرى دەستەلاتى
بىت، ئەگەر ب ۋى رەنگى نەبىت
ئەم نكارىن بەحسى ئاقا كرنا
مینا كەكى ديموکراسى ل
كورستانى بىكەين.

ههلهت گهلهک جوريت
گهنهلي هنه و گهنهلى نه بتني
يا گريديه ب دهسته لاتا به پرسانشه،
به لکو گهلهک جاران هه لگرتنا
ئالي نه هيلا نا گهنهلى ژ ئالي
هندهك دمزگه هييت روزنامه گهري و
پارتیت سیاسی قه، گهنهليه، دهمي
ئهف ئاليه دهيته ب کاريئنان بو
خاپاندنا خهلكي ساده، يان بو ب
دهسته ئينانا دهندگان، يان بو بدھسته
ئينانا هندهك ئارمانجيit به رتهنگ.
ئهقه و بژلى گهنهليا دهمي و کاري
دناف سازى و فهرمانبهر و کارمهند
و چينيت جودا جودا دناف جفاکى
دا، زيدهبارى گهنهليا زانستى و
روشەنبيرى و ئەدەبى.. ب کورتى
جفاکى مه يى د قوناغا به رخوري
دا د بووريت و عەقليهت و ئارمانجيit
مهييت د چارچوقه كى به رتهنگ دا
دوورپىچ بووين ول دور به رزمونديت
مدادى يىت كەسى د زقىن، ئەقجا
رولى روزنامه گهري ل قىره دهيته
به رچاڭىرن بو ئارسته كرنا ۋان
ئاريشان و هشيارى كرنا خهلكى
و ۋەگوهاستنا جفاکى ژ
كاركەتنى بو به رهە مەينانى ل ۋېرە
پىدقيه روزنامه گهرى يا سەرېخۇ
بىت دا بكاريت بىتە فاكىتە رەكى
سەرەكى د پروسىسا گۆھۈرىنى
و چاكسازى دا، رولى گرنگ
بىنېت بو چىكىرنا هزر و بىرېت
تازە ل سەر بنياتى ديموکراسىي

کيڭجا درامايت بيانى ل سەر پەيوەندىيەت مالباتى

نۇيار نىزەھىي

ئيان مزىرى

كېيلان ئورەمارى

دیاره ھەر وەلاتەك درامايت خۆ ل سەر رەوشت و تىتالىت جفاكى خو چىدەكت، لەومازى دى بىنى ھندەك ژوان درامايا دەھل جفاكى ھندەك وەلاتان ھەقناگىن، مىناك ژى كوردىستان، كو جەن داخى يە مە وە كورد ھېشتا درامەيە كا پىشكەفتى نىنە كو كورد بخۇزى پېشە بەھىنە گۈيدان، لەوازى ھەوارا خو دېھنە بەر درامايت بيانى و دوبلازىدەن و ل كەنالىت كوردى دەھىنە نىشاندىن، لى ژېر كو پرانىا وان درامايان دەھل كەتوارى جفاكى كوردان ھەقناگىت، كومە كا كىنج و زيانان ل پشت خودھىلىت، ل دور قى نارىشى مە بۆچۇنا چەند كەسە كا وەرگىتىھە ل سەر ئەقى بابهەتى و كانى درامايت بيانى چەند كىنجا خۆ ل سەر مالباتى ھەيە..

نېھاد ئورەمارى

ديسان تەخا كەنجا ژى ژېر كو دەھل عەدەتىت مە ناكەفنه بەرەيك و ھندەك مالبات، يان كەنج، چاف ل كريارىت دناف وان دراماياندا دكەت.

پارىزەر كېيلان ئورەمارى گوت: تەماشە كرنا درامايت بيانى ب بەردموامى دى كىتجە كا خراب ل سەر پەيوەندىيەت مالى كەت. ژېر كو تورىت پەيوەندىا تايىھەت وەك تىلەفزيون، ئەگەر سەرەكىيە بو لىشاندىن عەدەتىت مروۋان وەك كريار و گوتون و فكر و بۆچۇن . پىددىقىت سايكلولۇزى يىت بنگەھىنېت مروۋان ئەقەنە وەك نان خارن و ئاڭ ۋەخارن و تەناھى و نىشتىن. مروف پىددىقى ب ھىزىكىرنا بازى رەوشەنبىرى يە، ژېر كو وەرگىرن و ب ھىزىكىرنا عەدەتى مروۋان يى جودايدى ژ كەنجا مىناك زارۇك يى جودايدى ژ كەنجا و و كەنجە ژ پىران و ھەرسا ھەر كەسەك وەك خو مفای ژ دراماىي وەردىگەرتىت بەردموامى تەماشە كرنا درامايان روزى بى ماوى پىر ژ (۳) دەھەزەمیرا، ئەقە ئىدىمانە دى تەماشە كەر مودمن بىت ب

نۇيار نىزەھىي / روژنامەقان ل دوور قى مژارى دېبىزىت: كىنجا درامايت بيانى ب خرابى دەھەزەمیرىت و دېبىزىت چونكى نىشاندىانا ۋان رەنگە درامايان كو گرتەيىت خۆ كوشتن و سەربىرىنى تىدەنە و دېبىت ئەقە دناف جفاكى واندا ھەبىت، لى ئەقە مە نەدىتى يە دكەلتۈرى كوردى دا رويدابىت، ئەقەزى دېبىتە ترس بۆ سەر دەروننى زارۇكى، چونكى ھەرۋەكى مە ھەميا گوھلى دېبىت و دېبىنин ھندەك جاران زارۇكىتىت مە ل كوردىستانى ژئەگەردى دىتىا وان درامايان، خۆ كوشتى نە، و ژ بۇراندىن دەمى زىدەتىر چ مفا نىنە، ئانكىو مفایي وان يى كىيمە، ژ بەركوچ قەھومىنېت وان و كوردان ل ھەف نىزىك نىنەن، تى ئەگەر مروف دىرۇكى ئەفسانەيىت وان بخۇ بزانىت، ھەرۋەسا ھندەك درامايت دېتىرژى ھەنە وەكىو يىت ئەقىنېي و پىر يىت توركى وان ژى كىنجا خۆ ل مالباتى كريە و

کی ئیکم کەس بوو نافى کوردستان بكار ئیناى؟

شەھلا رېگانى

دەركەفتنا نافى گورستان
قەدگەرته چەرخى سىزدى زايى.
هەرومسا ل دويىش ژىدمىرىت
دېرۆكى هاتى (حمدوالله مستوفى
القزوينى) نفيسەرەكى فارسە و
ل سالا ۱۳۴۸ ز وەغەر كريه و
كەسى دووئى يە نافى گورستان
د پەرتۆكا خۆ يَا كۆ ب نافى
(نزهەت القلوب) دا بكار ئىنai.
هەرچەندە بۇچۇنكى وەسا ھەبۇ
كۆ القزوينى كەسى ئىكى يە
نافى گورستان بكار ئىنai لى
وەسا نىنه.

ھەردىسان ل دوور ئىكەم
كەسى گورد نافى گورستان
ب كارئينايى ھوزانقانى مەزنى
گورد (مهلايى جزيرى) بولو كۆ
ل سالا ۱۶۴۰ ز وەغەر كريه،
ئەو كەسى سىيى يە كۆ نافى
گورستان ب كار ئىنai، بەلى پا
ئىكەم گورده نافى گورستان
بكار ئىنai د شعرەكە خۆ دا
دەما كۆ دېرىت:

**گولى باغى ئىرمى بوهتام
شەب چراڭى شەبى گورستانم.**

د مىزۇويا كەفن دا نافى
گورستان نەدھاتە بكارئينان،
بەلكو ل جەن زاراھى
گورستان ئەف زاراھە دھاتە
بكارئينان (كوهستان، عالياتم،
بلاد سوبارتى، زاموا، سوبير، بلاد
الجبال). هەرومسا د مىزۇويا
چەرخى نافىندا زى (مىزۇوا
گوردا ل سەردەمى ئىسلامى
) ھەر نافى گورستان ديار
نەبوو، بەلكو ئەف زاراھە بۇ
دھاتە بكارئينان، ھەريمما
جەزىرە، ھەريمما شارەزور،
ھەريمما چيا، ھەريمما ئەرمىنيا،
ھەريمما ئازەربىجان، ھەريمما
ھەكارى.

بەلى ل دويىش ژىدمىرىت
دېرۆكى (ماركۈپۈلۈ)
گەروكەكى ئىتالى يە ل
سالا ۱۲۷۲-۱۲۷۳ ز وەغەر
كريه، ئىكەم كەس بۇيە
دېرتۆكا خۆدا ئەوا ل ژىر نافى
(ئەلمليون). زاراھى گورستان
بكارئينايى، ئانكۇ دېرۆكە

دراما يىا ئەگەر تو تەماشە بکەي
كۆ دراما ھەيە پتر ژ (۱۰۰) زنجира
بو ھەيامى سالەكى قەدكىشىت .
ئەفه دى كىتىجەكە مەزن ل سەر
پەيوەندىيەت مالى و جفاكى كەت،
نەخاسىمە دايىك و بابان دىگەل ئىك و
دىگەل زارۆكان، ژېرەكە ھند دەم
نامىنىت پويىتەيى ب ئىكدو بکەن .
دەمى نىشانداندا درمايان گەلەكى
گرنگە، پىددۇ يە ل ھەمى دەمان
دراما نە ھېتە نىشادان، دراما ھەيە
بو بەھىزىكىدا بازا روشنېرىرى
يى و تاشاندى و دراما ھەيە بو
ھارىكاريا ھشى مروقى و ۋىيانى
بو نەتھوى و نىشتىمانى و پىددۇيە
دراما ل بن سىبەرا دستورى و
ياسايان بىت ل گورستانى و
بەرۋۇقاڭ ئادابى گشتى نەبىت.

زىان مزىرى / روزنامەقان
دېتەكى جۆدا ھەيە و دېرىت:
قان زنجيرىت بىانى و كىنچىغا وان
ل سەر مالباتى وەسا دىاردىبىت
كۆ دو ئالىيە، باش و خراب، ھەر
زنجيرەكە مروف تەماشەبکەتى
دېرىت ب ھشىارى تەماشەبکەتى
كۆ زيانان زى نەبىنەت ژبو وى
جفاكى ئەز يان ھەر كەسەك
تىدا، داكو يى پاراستى بىت، ھەر
ديسان ئەقان زنجира زى دېينىم ب
رېزەكە مەزن تەماشەقانى خو ھەيە
و ئەفه زى تىتەكى نەباشە ژبو
دەرونى مروقى، چونكى بەھرا
پىريا وان زنجيرە چىرۇكىت
خەموكى نە وئەفەزى كەسىنیا
مە فيرى خەموكىي دىكتەن و
چاقلىكىرنەك دتەماشەكىدا واند
پەيدادىبىت ھەرومسا ژلايى سنجى
قە دېينىم كۆ كىتىجەكە مەزن
ياهەى ل سەر مالباتى و نەخاسىمە
دېرىي ۱۵ سالىي دا و مەزنتر وب
كۇرتى دېرىم كىنچەكە مەزن
ياهەى، چونكى دورئەختىنى
دېيختە دمالى دا.

ژ هەست و دىتنىت من

گۈرسەر دوسلرى

- * نەفرەت ل جڭاڭەكى بن دەستەلات دەستىن تۇخەمەكى دا بىت.
- * نەفرەت ل جڭاڭەكى بن ئازادى ياكەسى قە دەغە بىت.
- * نەفرەت ل جڭاڭەكى بن داب عەدەت دەستەلات بىت.
- * نەفرەت ل جڭاڭەكى بن دايىك و باب چارەنقىسىن كېچەكى دىاركەن.
- * نەفرەت ل جڭاڭەكى بن قوربانىدان ب ژيانى بو مانا ناڭى بىت.
- * نەفرەت ل ياسايت رۆز ھەلاتىا بن.
- * دنابېرا گوتىي و كريارى دا كومەكى پىتىگاڭا ھەنە.
- * ژيان چ ل تەناكەت و چ لته زىيە ژى ناكەت، تىئەوا دناخى تەدا خويما دكەت.
- * كەسەكى نەھەزى جەھەكى، بدانە وي جەھى، دى راستىا كەساتىا وي بۇو تە دىارييەت.
- * ھوين ھەمى ب من دكەنە كەنى، چونكە يا جودامە ژەھوھ و ئەز ژى ب ھەھوھ دكەنەم، چونكە ھوين ھەمى وەكى ئىيکن،
- * بىرئە ژيانى ئەز چ جار بى ھىشى نابم، ژېھرکو ھەر كەفتەكە من پىتىگاڭەكە بۇو سەركەفتى.
- * ئەو كەسى كار نەكەت خەلەت نابىت.
- * ھندەك جاران هاتنا دمنگ وباسەكى ژ شىكەكى فە گەلەك خوشترە ژ چاقھەرى بۇونەكە درىز.
- * بلا جىهان بزانىت ئەز كچا وي وەلاتى مە ئەھۋى ھاتىيە ئەنفال كرن و ناسناما وي ھەلبجە.
- * ئەز كچا وي وەلاتى مە ئەھۋى ژ ناخى چىا و ژ جەرگى شورمەشى ژ دايىكبوو.
- * ئەز كچا وي وەلاتىمە يان نىقا بايىت كچا خو گورى ئاخا خوکرى.
- * ئەز كچا وي وەلاتى مە يادايىك شانازىي بقوربانىا زارۇكە دېمەن.
- * ئەز كچا وي وەلاتىمە يالەيلى قاسم ولىلى زانا دنافدا پەيدابووين.
- * ئەز كچا وي وەلاتىمە يابسەريلىدى دېيىزم: يان كوردستان، يان نەمان.
- * ئاخىر ياسەير نىنە ھەكە جودابم ژ كچىت جىهانى.
- * ھەكە پارەي عاقل ھەبا نە دچوق ھەمى كەسا.
- * ئەو مەملەكتا مروف بۇ خۇ ئافا دكەت، باشتىرە كەمس نەخشى وى نەدانىت ژېھرکو ھندەك مروف ھەنە سنۇورا نزان.
- * دەھر رۆزەكە نوى دا ھەبۇونەكە نويىر دەھەلىت.
- * كەسىت زانا گەزىگىي دەمنە ب وى چەندى كا ج گوتىي، نە كا كى گوتىي.
- * كەسىت نەزان گەزىگىي دەمنە وى چەندى كا كى گوتىي، نە كا چ گوتىي.
- * پەرتوك نا ئاخىتى، بەلى مروفقا فيرى ئاخىتى دكەت.
- * ئەز حەش دايىكا خو دكەم، چونكە ئەو ناھىيە گوھورىن دىگەل بۇورىنا دەمى.
- * ھندەك مروف ھەنە دنابېرا وان و كەرى دا تىئى كورتان يى جودايم.

قەبراندنا کوردان ل سەر دەستى مەغۇلىان ل چەرخى (۱۲مش / ۱۳از)

ل دویش دهقیت په رټوکا (الکامل فی التاریخ) یا ئېن

لەسیرئى (I) جەزرى (۲)

(فہکو لینہ کا شروٹھ کرنے)

فەگۇھاسىن ئەھىپى:

دھمی ئەم سەحدىكەينە
فەگىرانىت ئىبن ئەسىرى دى بىنин
كۆ ترسى ب سەر دەقەرى دا
كىرتبوو، ل قىرە ئەم چ كريارا ژ لايى
والى و مير و سەركىشىت لەشكەرى
نايىننىن كۆل بەرامبەرى ترس و
قەبراندى يا مەغۇلا دىكىر براوستن،
كەرووف ژى ئاخفتتا وىيە: ((ئەو د
وەلاتى دا دچوون چ رىڭر بۇ نەبۈون،
كەس ژى ل بەرامبەرى دەستىت وانا
نە دراوەستا)). (٣٨). هەر ئەف چەندە
بۇو كۆپتر تاما وانا قەكىرى دا كۆ
بچنە دناف وەلاتى جەزىرى دا، پاشى
مېرىدىنى ستاند ((ج لى ھەبۇو ھاتە
تالانكىرن)) (٣٩)، پاشى نەصىبىن
ژى ستاند و ھاتە تالانكىرن ((ھەر
كەسى ژ وان دىتى، كوشت)) (٤٠)،
پاشى ھېرش كەرە سەر شنگارى (٤١)
((ئەو گەھشته چىايتى دەمۇرۇبەرىت
شنگارى و تالانكىر و چۈونە دناف
خابىرى دا، گەھشتنە عرابانى
ئەو ژى تالانكىرن و كوشتن و
زقىرىن)) (٤٢).

دا کو وەلاتى تۈزى ترس بىكەن
وان بزاف كىر بىگەھنە كويراتىا
ستراتيرىيا دەقەھرى، دا کو ھەر
ھزرەكَا ويىرەك ب كۈزۈن، پاشى ۋىلا
مېسىلى ب سەتىن، فرقەكَا لەشكەھرى

د.گه‌رده‌قان نامیدی
پروفیسسوری هاریدکار
زانینگ‌ها دهه‌ی / کولیجا نادابی - پیشکا میزروو

بکەن دانوستاندن دگەل کرن، باومرى دايى و خەلکى سرتى ل سەر وان ئىمەن بۇون، ((باومرى پىّكىر و خۇ دا دەستى وان، پاشى تەتەرا شىر ب ڪارئىنا و ئەو گوشتن و نىزىك بۇو ڪەس نەمىنىت، ب تىن هندەك مابۇون ئەۋىت خۇ ڦەشارتىن، كىيمەك نەبن)) (٣٥). ل دويىش دەققا ئىبن ئەسىرى جەزرى ئەقى ڙ ئىك ڙ بازىرگانىت دەقەرى ڦەگۆھاستى، كومەغۇلا بازىرى سرتى بۇ ھەيامى پىنج رۆزى دۈرپىچ كىرىبو، ھېزمارا گوشتىا پىتىرى (١٥٠٠) پازىدە ھزار گوشتىا بۇون (٣٦). پاشى ئەو بەرهەف بازىرى تەنzedه (نۆكە دېيىزنى گوندى نزەن) ڦە چوون، ((ھەر ئەو لىكرا)، ئانكە خەلکى وى گوشت و تەرابەركەر و تىكدا (٣٧).

دهمی ئەو ل دويش سولتاني خەوارزمى جەلالەددىينى منكربى ئەقى ل بەرامبەرى لەشكەرى مەغۇلا ل سالا (١٢٣٠/٦٢٨ مش) شەستى، كۈرەقىبىوو بەلكى خۇ قۇرتالىكەت، ژ بازىرەكى بۇ ئىكىيىدى ب دويشقە دچوون، هەتا ل دۆماھىيى گەھشىتىنە بازىرېت جەزира فوراتى (٣٢)، هاتته دناۋ ئەردى كوردا و جەھىت خۆجەبۇونا وان دا، ئالاقىت ترس و كوشتن و ۋەبراندى ب دەرى خەلکى وى يى ئىمن ب كارئىنان، مەغۇلا دەمۇرۇ بەرىت بازىرېت ئامەدى و ئەرزاھنى (٣٣) و مىافارقىنى تالانكىرن، پاشى بەرى شەرى خۇ دا بازىرى ئەسەعەردى (٣٤) (سىرت) خەلکى وى بەرەقانى ژ خۇ كر و مەغۇلى كوشتن، پشتى زانى كو نەشىن بەردمام شەرى د گەل

د ڦه گيڙانٽ ٿبن ٿه سيري جه زري دا
ههست پيدكهين و هکي ديار دكهت
کو خهلك د دهستودانه کي مهلهلى
دا دڙي، زيده باري نه بونا هيٺيا ڙبهر
ترسا مه ڳولا دلى واندا، گرووف ڙي
دهه کا ٿبن ٿه سيرييه دهمي دېڙيت:
(ا) ههتا د گوت کو زه لامهک بتني
ڙ وانا دا چيته د گوند هکي يان
دهرينکه کي دا و گهلهک خهلك لى
نه بونا دا ئيڪي ل دويٺ يي دي ڪو ڙيت
که سي جسارهت نه دکر دهستي خو
در ڙيڪه ته وي زه لامي (51).

زىدەبارى وى دەستودانى شويم
و بزاقيت بەردەوامىت ۋەبراندى و
قۇناغىت ترسى ئەۋىت كوردىت
قان بازىرا تىرا بۇورىن، بەلى ئەم
دېيىن كو نەترسى ل ھندەك ژ قان
دەقەرا ھەبوو، ئەقى چەندى ژى ئەم د
دەقەكى بھادا كو دىرۈكىنىشى مە
توماركى د رويدانىت سالا (٦٢٨مـش/
١٢٣ازا) بەحسىكى، كو گرىدايە
ب كوردىت قريشى ۋە ئەۋىت ل
نەالەكى دا دەپان كو ھەر بناقى
وان بۇو (د كوردىا نۆكەدا دېرەن
نەالا كريشىا) دكەفيتە نىزىكى
سەرتى، دەمى مەغۇلا ئېرش كريە
سەر وان كوردا، ئەو رىكا دچوو وى
نەالى يەنگ بۇو، خەلکى مفا ژ

ههیچن دا لهشکره کي دی فریکره
ههقلیری و دهورو بهريت وي (۱۷) ل
سهر ریکی ههمی کوشتن بگره ز
تورکمانیت ئیوانی (۴۸) و کوردیت
جوزقانی (۴۹) (گوران) ، ز بلی وان
بیت دی زی ههتا گەھشتینه بازیری
ئەربلى (ههقلیر) ، گوندیت وي
تالانکرن هەر کەسى گەھشتینى
کوشت نەخاسمه ز خەلکى
دهورو بهرا، گەھلەك ب ترس
کرن و کو بهرى وي مە ز کەسى
گوھلى نە بیون) (۵۰).

ههکه ئەم سەھكەينە لقىنيت
مەغۇلا و كوشتا خەلکى بى دلۋاقانى
و دودلى، وەكى ديار ئەقە ل دويش
پلانەكى ديراسەتكىرى دهاتەكىن،
كۆ يا گېيدا خۆرستى بىرۇباومرىت
مەغۇلا و سىاسەتا وان بۇو، ئەوا
ئارمانجا وى ۋەبراندىنا تۆخمى مروقىت
دى بۇو كۆ نەدكەقتە بن سىادەتا
وان و خۇ بۇ وان نە د چەماند، ھوسا
مەعنەویات لدەف خەلکى وان دەقەر
و بازىرا نەمان، باومرىت زىرەكاتىي
ل دەف بەرزەبۇون، ھەممى ھەستىت
بەرەقانى و ھەقىرىكىي ل دەف
خەلکى ھاتە كوشتن، نەخاسىمە
ئەھۋىت ۋىيا بەرامبەرى كۆتەكىيەت
مەغۇلا ب راۋىستان، ئەقى چەندى ئەم

وان بهرهٔ میسایقه هات، گههشته گوندہ کی دبیرنی مونه سه ((دکه فیته د قوّناغه کی دا دنابه را نه صیبینی و میسلی دا، تالانکر و خه لکی وی ب خیانه تی توهمنه تبارکر هر که سی تیدا کوشت)) (۴۲)، هر د وی دهمی دا هیزه کا دی یا مه غولا هیرش دکره سه ر بازی ریت ژوریا جه زیرا فوراتی، هه تا ئه و گههشتینه نه صیبینا رومیا ((یا ل سه ر فوراتی، ژ دمورو به ریت ئامه دیه، تالانکر و کوشتن تیدا کر پاشی ز فرینه ئامه دی و پاشی چوونه بازی ری بتلیسی)) (۴۴)، خه لکی وی خو دناف چیا و کله لها دا ئاسیکر، گله لک ژی کوشتن، بازی سووت)) (۴۵).

پاشی ئەو ھېزه بەرهەف بازىرىٰ
خەلاتىقە چوو، بازىرىٰ برکرى كۈز
دەمۇر بەرىت وىيە ھاتە دۆرپىچكىن،
ھەر چەندە گەلەكَا تاسىيە بەلىٰ شيان
بەھىز بچنە دناقدا و ئەھۋىت ناقدا ھەممى
كۈشتىن (٤٦)، پاشى بەرهەف بازىرىٰ
ئەركىشىقە چوون ((ئەو بازىرەكى
مەزنە، ھەر ئەۋۇزى ل وىرى كر، ئەقە
زى د ھەيغا زى لىحە دا بۇو)) (٤٧).
مەغۇلى ب قىٰ چەندى نەراوستان،
كۈچىشىت بەردەواام د كرە سەر
كۈردا و بازىرىت وان يىت ژۇريا و
نىيغا جەزىرا فوراتى، بەلكى د وى

الأثير مؤرخاً للحروب الصليبية (٤٩٠-٥٤٩) هـ / ١١٠٢ - ١١٥٤)، اطروحة دكتوراه، غ. م، كلية التربية، جامعة الموصل، (الموصل: ٢٠٠٣م)، ص ص ٩ - ٦٧؛ كرفان ئاميدي ، الكرد في كتابات المؤرخ ابن الأثير الجزري ، دار سبيريز للطباعة و النشر ، مطبعة حجي هاشم ، ط١ ، (اربيل : ٢٠٠٦) ، ص ص ٤٥ - ٢٢.

(٤) الكامل، تحقيق محمد يوسف الدقاد ، دار الكتب العلمية ، ط٤ ، (بيروت : ٢٠٠٣) ١٠ ، ٣٩٩ : سيتم الاعتماد على هذه الطبعة من كتاب (الكامل في التاريخ) فيما يتعلق بموضوع المغول و ابادة الكرد ، الباحث .

(٦) عبد الواحد ذنون طه ، اصول البحث
التاريخي ، مطبعة جامعة الموصل ، (الموصل :
١٩٩٠) ، ص ٢٩.

(٧) عن جغرافية همدان و نشاتها و تطورها التاريخي ، ينظر : ادريس محمد حسن الدوسكي ، همدان من الفتح الاسلامي الى سقوطها بيد المغول ، دار سبيريز للطباعة و النشر ، مطبعة حجي هاشم ، ادريس : ٢٠٠٦) ص ص ٤٢ - ٦٧.

(٨) الـكـامل، ١٠ / ٤١٤ .
(٨) الـري ، هي مـديـنة رـجيـس عند الـيـونـان و تـقـع في طـرـف الشـمـالي الشـرـقي من اـقـلـيم الجـبـال ، بـيـنـها و بـيـنـ قـزوـين حـوـالـي ١٦٢ كـم ، و تـجاـوـر طـهـران الـحـالـيـة في طـرـفـها الشـمـالي . لـلمـزـيد يـنـظـر : ليـسـتر نـجـ ، بلـدانـ الخـلـافـة الشـرـقـية ، نـقلـه إـلـى العـرـبـيـة ، بشـير فـرنـسيـس و كـورـكـيس عـوـاد ، مـطـبـوعـات المـجـمـعـ الـعـلـمـيـ العـراـقـيـ ، مـطـبـعةـ الـرـابـطـةـ ، (بـغـدـادـ) ١٩٥٤ ، صـ ٢٤٩ :

(١٠) تبريز ، مدينة تقع في شرق بحيرة اورمية و تبعد عنها حوالي (٣٦) كم ، للمزيد ينظر : المقدسي ، احسن التقاسيم ، ص ٣٧٨ ، ليسترنج ، بلدان الخلافة ، ص ص ١٩٦ - ١٩٧ .

(١) دقوقا ، مدينة بين اربيل و بغداد ، تبعد
مائة ميل عن اربيل ، و عن كركوك الحالية ب (٢٧
كم) و تبعد عن مدينة طوزخورماتو ب (٣٩
كم) و السن او كما هي في الاصل (سن بارما
) تقع في موضع الفتحة الان تقريبا ، و التسمية
الشائعة لها هي طاووق و تقع بالقرب منها عيون
النفط ، للمزيد ينظر : ياقوت ، معجم البلدان ،
٤٥٩ / نج ، بلدان الخلافة الشرقية ،
ص ١٢٠ .

و سووتن و تهابه را کرنی و کورد ز
ملله تیت دی جو دانه کرنه کو ئە و ژى
بۆینه قوربانیت بىگونه هیت هو قه تیا
مه غۇلا.

٥ هندهك ئاقپى دايىنه كرياريٽ
مېرانه ئەقىت كوردا ل هندهك دەقەرا
بەرامبەرى مەغۇلا كرى، وەكى نهالا
كريشىيە ل نىزىك بازىرى تەنzech و
ئەخلاتى، وان خۇ نەدaiيەf ترسى و
نە ويّريانى، بەلى وان ھەقپكىيا وان
كرييە ب ھەمى ھىزا خۇ و شيان ل
سەر وان ب سەركەقىن د شەركەكى
دىرۈكى دا.

ڙنڈر و دھمن و ڦهگو ھيزو ڪ::

(١) محمد بن سعيد بن محمد ابن الدبيثي (ت ١٢٣٧هـ / ١٢٩٥م)، المختصر المحتاج إليه من تاريخ الحافظ أبي عبد الله، تحقيق مصطفى جواد، مطبعة المجمع العلمي العراقي، (بغداد: ١٩٧٦)، ٢/١٣٩؛ أبو العباس شمس الدين احمد بن محمد ابن خلكان (ت ١٢٨٢هـ / ١٢٨٢م)، وفيات الأعيان وأنباء أبناء الزمان، تحقيق إحسان عباس، دار صادر، (بيروت: ١٩٦٨)، ٢/٣٤٨: كرمان ثاميدى ، الكرد في كتابات المؤرخ ابن الاثر الجزري ، دار سبيريز للطباعة و النشر ، مطبعة حجي هاشم ، الطبعة الاولى (اربيل : ٢٠٠٦) ، ص ص ٢٣ - ٥٣ .

٢)الجزري: نسبة إلى جزيرة ابن عمر، وهي بلدة فوق الموصل بينهما ثلاثة أيام اي حوالي ٦٠ كم . ينظر: ابو سعد عبدالكريم محمد السمعاني (ت ٥٦٢ هـ / ١١٦٦ م)، الأنساب، دار الفكر ، (بيروت: ١٩٩٨ م)، ٢/٥٥؛ ياقوت الحموي، معجم البلدان، دار احياء التراث العربي ، (بيروت: ١٩٩٥ م)، ٢/١٢٨.

(٢) كانت جزيرة ابن عمر قبل ان يستوطنها العرب و تحمل هذا الاسم تعرف بجزيرة الاكراط و تعرف الان باسم الجزيرة و مشهورة عند الكرد حاليا بجزيرة بوتان تيمنا باسم القبيلة الكردية (البحتية او البوتانية) . للمزيد ينظر ابن شداد ، الاعلاق الخطيرة في ذكر امراء الشام و الجزيرة ، تحقيق يحيى عبارة ، (دمشق : ١٩٧٨) ج ٢ - ق ١ ص ٩ ، و لن ننطرق الى سيرة ابن الاثير الجزمي و اثاره كون ان هناك العديد من المؤلفات التي خصصت للتعریف به و على سبيل المثال لا الحصر ، ميسون ذنون عبد الرزاق العجاجی، ابن

ئەقى سالۇو خا خۇرستى و مرگرت، ئەو را كىشانە دناف نهالى دا و كەمینەك بۇ دانا و كوشتن، ئىن ئەسىرى جەزرى بۇ قى چەندى دېيىت: ((قورھىشىا كوردىت كريشىا) شهر دىگەل كر و رىك لى گرت و ب سەردا گرت و كەلەك ژى كوشتن، تەتەر زەرين و چ زيان ژى نەگەھاندى)) (51).

دوماهیک:

ل دوماهیکی ڙی ئه م گههشتینه
قان ڦهر یڑیت ل خاری:

۱- دانا نا په رتؤکا "الکامل فی التاریخ" پیدھیہ کا دیرؤکی و سنجی بوو، دھستودانی ژیانا وی و مالباتا وی ل سہر سہ پاند بوو، زیڈھباری پیشہاتیت سیاسی و لہشکھری کو گھلہک زویکا ڈچوون ئهو پالدایہ کو قہومینیت گشتی ب رہنگہ کی به، فہہ توما، بکھت بکھت.

۲- دیرۆکنئیس بىٰ ئىكىيە كو
خۆل دیرۆكا لەشكەريا مەغۇلا
كىرىھ خودان، زىدەبارى دیرۆكا
وانا ب سەرداڭرتىنى ل رۆزئاتاڭايى
مەنگۈلىا و هەرىما خەوارزمى، ل قىرە
زى زىدەرىت زىكىجۇدا و نەخاسىمە
قەكىرانىت قەگۈھاستى كو ژ دەقى
خەلکى گۈھلىبۈونىھ كو د هەقدم
بۇون دكەل وى دیرۆكا خۇيناوى يا
مەغۇلا ل رۆزەھەلاتا ئىسلامى.

۳- ئىبن ئەسىرى ژ بىرنهكىرىه
كىو جەھەكى تايىھەت بۇ توماركىرنا
وان ۋەگىرانا تەرخانبىكەت كىو
گەرييدىلى ب سەرداگەرتنا بازىرېت
كوردا ژ لايى مەغۇلاقە ل ھەرىما
جەزىرا فوراتى، نەخاسىمە د قەومىنېت
سالا (٦٢٨مش)، دەمىنچە جەلالەدینى
خەوازىمىشاھ چۈويە وى دەقەھىرى و
ژ بەر مەغۇلا رەقى، وانا بەردايىھ ب
دويفىقە ول دۆماھىيى هىيرشىكىرنە سەر
بازىرېت كوردا و كوردا ب خۇ بۇيە
ئاد مانج.

٤- ئىن ئەسىرى درىكىافە گىرانىت
خۇرا دياركىريه كو مەغۇلا خۇر
خرابىرىن ئالاقيت قەبراندىنى نەدايە
ياش، بىگەرە ژ كوشتن و وېرانىكىن

جوری جینوسایدی هزمارا قوربانیان

د بازیر

نهدارکریه	تمثیر - اباده شامله	همدان ٦٦٧ - ٦٦٨ ، ٦٦٩	۱
نهدارکریه	کوشتن	تهرن و میافارقین ٦٢٨ ک	۲
نهدارکریه	اباده	سیرت (حصار ٥ ایام)	۳
نهدارکریه	اباده	تعزه	۴
نهدارکریه	کوشتن	ماردین ، نسبین	۵
نهدارکریه	کوشتن	شمنکار	۶
نهدارکریه	کوشتن	خابور ، عمرابان	۷
نهدارکریه	اباده	نسبین ، مؤنسه (خان)	۸
نهدارکریه	کوشتن	ئامد ، بدليس	۹
نهدارکریه	اباده	تمخلافات ، بەرگرى، تەركىش	۱۰
نهدارکریه	اباده	كوردىن جورەقان - گوران	۱۱
نهدارکریه	کوشتن	ھولیز و گوندین وی	۱۲

خلاط ، المقدسی ، احسن التقاسیم في معرفة الاقالیم ، دار الكتب العلمية ، ط١ ، (بيروت : ١٩٩٨) ، ص ٢٨٨.

(٤٥) م . ن / ١٠ ، ٤٩٢.

(٤٦) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٧) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٨) التركمان الايوانية او الايونية ، نسبة الى برم الايواني و هو رئيس احدى قبائل الغز التركمانية وكانت تعرف باسم (ايوه) ، ينظر : ابو شامة ، الروضتين ، ١ ، ٢٢ / ١.

(٤٩) الکورد الجوزقان ، للمزيد عن اصولهم ينظر : گرفان ئاميدي ، الکرد في كتابات المؤرخ ابن الاثير الجزري ، ص ٢١٧ - ٢٢٤.

(٥٠) م . ن / ١٠ ، ٤٩٤.

(٥١) م . ن / ١٠ ، ٤٩٤.

(٥٢) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

ضفاف نهر الرزم شمال تل فافان و سكنا في حقبة من الحقب قبلة حارختي الكردية ، للمزيد ينظر : ليسترنج ، بلدان الخلافة ، ص ١٥٤.

(٤٥) م . ن / ١٠ ، ٤٩٢.

(٤٦) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٧) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٨) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٩) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٠) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤١) سنجار ، حول سنجار و تاريخها ينظر :

موسى مصطفى الھنسيني ، سنجار ، دار سپيريز للطباعة و النشر ، مطبعة وزارة التربية ، ط١ ، (اربيل : ٢٠٠٥) ، ص ٢٥ - ٣٧.

(٤٢) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٣) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(٤٤) بدليس ، بلدة من نواحي ارمينية قرب

(١٢) عن ترجمة جلال الدين الخوارزمي ، ينظر : النسوی ، سيرة السلطان جلال الدين منکبرتی ، عني بتحقيقها ضياء الدين موسى بونياروف ، دار النشر و الطباعة - الاداب الشرقية ، (موسکو : ١٩٩٦) ص ص ٦٦ - ١٧٦ ، ١٤٠ - ٢٦٠ .

(١٤) الكامل ، ١٠ ، ٤٩٦ / ١٠.

(١٥) م . ن ، ٤٩٤.

(١٦) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣.

(١٧) م . ن / ١٠ ، ٤١٢.

(١٨) او يقصد به مظفرالدین کوکبوري ، امير ربل (ت ٦٣٠ هـ / ١٢٢٢ م) للمزيد عن ترجمته ينظر : عباس العزاوي ، ال بكتکين - مظفرالدین کوکبوري او امارة اربيل في عهدهم (٥٢٢ - ٥٦٠) ، مجلة المجمع العلمي العربي ، ج ٩ - ١٠ ، مج ٢١ ، مطبعة الترقى ، (دمشق : ١٩٤٦) ، ص ٤٠٤ و ما بعدها .

(١٩) الكامل ، ١٠ ، ٤١٢ / ١٠.

(٢٠) م . ن ، ٤٩٢.

(٢١) م . ن / ١٠ ، ٤١٢ / ١٠.

(٢٢) م . ن / ١٠ ، ٤٩٣ / ١٠.

(٢٤) حول اخلاط و جغرافيتها و تطورها السياسي ينظر : حکیم عبدالرحمن زیبر البابیری ، مدينة خ لات ، دار سپیریز للطباعة و النشر ، مطبعة وزارة التربية ، ط١ ، (اربيل : ٢٠٠٥) ، ص ٢٧ - ٦٧.

(٢٥) الكامل ، ١٠ ، ٤٩٤ / ١٠.

(٢٦) على سبيل المثال ينظر ، ابن ابي الحميد المدائثی ، فصل من شرح نهج البلاغة (الغزو المغولي للشرق) ترجمته الى الفرنسيمة مختار جبلي ، دار لامارتون ، (باريس : ١٩٩٥) ، ص ٢٢ - ٤٥ ، ٣٥ - ٤٠ ، ٤٥ - ٤٥ .

(٢٧) للتفصيل عن حادثة اترار ينظر : النسوی ، سيرة السلطان جلال الدين ، ص ٤٠ - ٤٥ .

(٢٨) الكامل ، ١٠ ، ٤١٢ / ١٠.

(٢٩) م . ن / ١٠ ، ٤١٢ / ١٠.

(٣٠) م . ن / ١٠ ، ٤١٤ / ١٠.

(٣١) م . ن / ١٠ ، ٤٢٩ / ١٠.

(٣٢) م . ن / ١٠ ، ٤٩٢ / ١٠.

(٣٣) ارزن ، قلعة حصينة كثيرة الخيرات من اعمال میافارقین ، للمزيد ينظر : شيخ الربوة الانصاری ، نخبة الدهر في عجائب البر و البحر ، دار احياء التراث العربي ، (بيروت : ١٩٩٨) ، ص ١٩٢.

(٣٤) اسفرد ، او سیرت و كانت تقع على

شۇينوارىت گۇندى گۆھەرزى

كۆغان ئىمسان ياسىن

پتر سەحکەينه دەستۆدانى گۇندى ژ لايى و مزىفيقە راستە ھەردو رەخىت گۇندى رەزن، بەلى گەلەك گۇندىت دى ب قى رەنگى ھەنە، ئەرى بوجى بىتى ناھى قى گۇندى بۇويە گۆھەرزى، ژ بەر قى چەندى ئەف رەئىھە نەيا د جەن خۇدايە. ھەكە مەرۋە سەحکەتە دەستۆدانى جۆگرافىي گۇندى، دى بىنیت، گۇند ل سەر جەھەكى راست و قەدەر ھاتىھ ئاقاڭىن، دو رىڭ دچنى، رىڭەك ژ رەخى روزئاھايقە دچىتى، دىارە كۈرەك ب دەست ھاتىھ چىكىن، پاشى مەرۋە ژ ڪانىا جومى د بۇرىت، ب سەر ھەندهك پەيسكا ھەلدىت، كۈ دېرى دەست ھاتىھ ڪۈلان، ھەزمارا وان (۱۶) پەيسکەن، دىسان رىڭا دويى كۈ بەرەف ژورىقە دەيت، ئەو ژى شۇيرھىت بەرا ل بەر چىكىن، دا كۈ مەرۋە دىگەل دەوارىت خۇ بشىن ب سەركەفن. دەستۆدانى جۆگرافىي گۇندى، پتر مە ب سەر رەئىھەكادى يان ناھى وى ھەلدىت، ئەو ژى نە دويىرە ناھى گۆھەرزى گىرىدای روپارى (زىيى) بىت، ئەقە ژى يابەرئاھە ژ بەرگو روپارى زى دىگەفيتە رەخى رۆزەلاتى گۇندى.

نېزىكبوونا گۇندى بۇ (پرا كەليا) يادىرۈكى، چەند گەرىكىت دى يېت دىرۈكى ل قى گۇندى فەدەكت، ژبەرگو پرا كەليا رىڭا ئىكەنە بۇ كۈ دەقەردا دەشتا زىيى و رىڭانى و نېرۇو و زىيارى تىرا دبۇرىن، ژبەر قى چەندى گۇندى گۆھەرزى دىگەفيتە سەر وى

نېزىكبوونا گۇندى بۇ (پرا كەليا) يادىرۈكى، چەند گەرىكىت دى يېت دىرۈكى ل قى گۇندى فەدەكت، ژبەرگو پرا كەليا رىڭا ئىكەنە بۇ كۈ دەقەردا دەشتا زىيى و رىڭانى و نېرۇو و زىيارى تىرا دبۇرىن، ژبەر قى چەندى گۇندى گۆھەرزى دىگەفيتە سەر وى

ژ مىزە مە ئىنيت بۇو كو سەرەدانەكى بىھىنە گۇندى گۆھەرزى، بەلى راستى دەلىقە نەيا ھاتىبۇو، ئەم بۇو پاشى چەند قەرقەشە و دودلىا ل رۆزا (۲۰۱۲/۱۲/۲۴) مە نەكەرە نەمەردى و مە بىريار دا ھەلباسكى وي گۇندى بىن، ل سەعەت (۱۱) پاشى نېقرو مە كارى خۇ كر، ھەر ئىك ژ (نعمت الله حسین، اسماعيل صفر، زىرەقان نعمت الله، سەنگەر ئەممەد) ملى خۇ دا ملى مە و دىگەل مە هاتن.

گۇندى گۆھەرزى دىگەفيتە دانگا چىايى مەتىنى، (۲۰ کم) ياز رۆزەلاتى بازىرى ئامىدىي دويىرە، ژوريا گۇندى سرتا چىايى مەتىنىيە، ژوريا وي ژى نەالا سېنەيە، رۆزەلاتى وي گۇندى زىيە، رۆزئاھايى وي گۇندى بەلاقەيە. كۆمەكا گۇندا ل سەر تۆخىبىت وي ھەنە وەكى (اگرگاش و مەھىدى و رەشقە و بەرچى و بەلاقە و بىرگەيىن و زىدمەبارى جقاتىگەها دىرملۈكى). زىدمەرىت ئافا گۇندى پتر بىرن كۈ ب دەست ھاتىھ ڪۈلان، ژ وان ژى (بىرا ئاليا و بىرا شىفکى و بىرا ڪۈلەي و بىرا سەررمەزا، زىدمەبارى ھەردو بىرىت ب ناقودەنگ ڪانىا مېرگى و ڪانىا خدرى)، دىسان ب رىڭا جۆكەكى ئاف ژ گەلى سەركەللى دىگەھىتە ئاقارى گۇندى.

ھەكە ئەم سەحکەينە ناھى گۇندى، دى بىنин كۈ دو رەھىيەت جۆدا ھەنە، رەئىھەك د بىزىت كۈ ناھى گۆھەرزى ژ مزىفيتە وي گۇندى ھاتىھ، ئەو ژى (اھەردو رەخىت گۇندى رەزن، يان ب رەنگەكى دى رۆزەلات و رۆزئاھايىت گۇندى رەزن)، ھەكە ئەم

رېكى
يان ژى
رېكا
بازرگانىا ۋان
دەقەرلا دانگا
گۇندى د بۇرى، بى خش
نۆكە جەھىت و مرگرتا خىك و خەرجا
ل دانگا ئەقى گۇندى ھەنە، نەدويىرە
ژى دويىرگە لى ھەبن، ھەر چەندە مە
چ ژى نەدىتن يان مە گۆھلى نەبۇو كو
دويىرگەھىت ھەين.

پاشى ئەم چەندەكى ب رېقە چووين،
ئەم گەھشىتىنە سەر گۆرسستانى كۈ
گۆرسستانە تىرى دارىت مەزىن و بىشە،
مە بىزەقىر چەند كىلىت گۇرا
كەشكەين، مە كىلىيەك دىت كۈ چەند

د هڅکاټۍ کا مډیپیانې

چوار کۈزىيە، پەحن و بلنداھىيەت
وی (٧٠ سم)، پەحنىا نەعۆسکى ژ
ناڭدا (٢٠٥ م)، درىڭاھىا وی (٣٠٣ م)،
بلنداھىا نەعۆسکى (١١ م)، پەنجەرك و
دەرگەھىيەت وی دكەقنه رەخى رۇزئاتاھى،
قەلافەتا پەنجەركا وی (٤٠٤ سم X ٣٠ سم)،
سى تەقچك يىت ژ ناڭدا ھاتىنە كۈلان.
ھەكە ئەم بھىنە سەر دىرۋىكە قى
نەعۆسکى، ئەو شىكەفتىت د بەرا را
دھىنە كۈلان، د ئەزمانى ئاقىستايى دا
دېيرىنى (دۆخىمە)، رامانا وی ژى (جەن
پاراستا خۆلىا پىرۇزە)، بەلى پىندقىيە
ژېرىنەكەين كۈپەنە كۈپەنە دۆخىما
دكەقنه رەخى رۇزەلەتى، يان بەرى وان
يى ل رۇزى. يا بەرئاقلەر ئەوه كۈ ئەف
بەرە بۇ رەمىلدارىت فەلا دزقىرىت، ئانكۈ
بۇ سەدسالىت دويى و سى زايىنى دەمى
فەلە ل بن كۆته كىيەت دينى، پىريا جارا
جەھەكى بتى و قەدەر د ھەلبىزارت، دا
كۈ ز كۆته كىيەت ساسانىا قۇرتالىبىن،
د گۇته وان ژورا (قلىسە يان قلايە)
ئانكۈ ژورەكە بچويك بۇ پەرسىتى،
بەلى ئەم نزاين كۈ ئەف نەعۆسکە
سەر ب كىش دىرىيەتى، نە دویرە ھەكە
ھەلشەكەفتىن بھىنە كەرن، مەرۆڤ بىشىت
بىگەھىيە راستىا وی.

ڙ ههڙي گوتئيه کول سالا (1971) بُو جارا ئيکي خاندنه گهه هشتئيه ڦي گوندي، خاندنه ب بهرو گيچا هاتبوو ئافاڪرن، ههتا نوكه ڙي ڪاڻلي وئي ماي.

۱_ هڅکافته کا مهیدانی بو
سهر جهیت شوینواری ل گوندی ل روزا
(۲۰۱۲/۱۲/۲۴).

۲- چهند پیزانینه که قان هیزا یا داینه
مه ارههند گوهه رزی، نعمت الله حسین
گوهه رزی، سهندگهر ئە حمەد تەیب
گوهه رزی).

هاتبوو گوندی و ل ویرئى مرى بwoo.
 گۈمەكى گەليا ل ۋى گوندى
 ھەنە، ناقيت وان د دىرۈكىنە، بەللىٰ
 پىر پىدۇشى دويچچوون و گەشكەرنىنە،
 ئەو ژى (گەلىي دىرى، گەلىي شىخى،
 گەلىي بەلكا، گەلىي سېقا، گەلىي
 قەچۈمى).

هەر كەسىٰ كاڤلىت گوندى
كۆھەرزىٰ بىنىت، ئىكەنەر دى
زانىت كو خەلکىٰ قى گوندى
ژلايىٰ ئاڤاهىا دەستەل بۇونە، بەرىت
تراشتى و نىكراپىنى، كو گوند پى
هاتىه ئاڤاڭارن. مزگەفتا گوندى
كۆھەرزىٰ ھېشتا شوينوارىت وىٰ ماينە،
ژ دو تابقا پىكىدەت، دەرگەھىٰ تابقىٰ
خارىٰ دكەفته رەخىٰ رۈزئاۋاى،
بەلىٰ دەرگەھىٰ تابقىٰ سەرى
دكەفيتە رەخىٰ ژورىيى،
درىزاهىا مزگەفتى
(15م) و پەھنىا
مزگەفتى (40م)،
و پەھنىا دىوارىت
وىٰ (50سـم)،
سىٰ پەنجەرك
تىدا ھەبۇون، ئىك
دكەفيتە رەخىٰ
رۈزەلاتىٰ، دو ژى
دكەفنة رەخىٰ ژىرىيى،
پەنجەرىت وىٰ كەمان بۇون، ژ

ئاسنى هاتبوونە چىكىن، دەرگەھى وى
يى دارى بwoo. ژ بەر نەبۇونا چ دوکۈمىت
و نقىسىنال سەر مزگەفتى تىشەكى
ب زەممەتە مەرۆف بشىت بگەھىتە
دىرۆكا ئاقاكرنا وى.

ڙ شوينواريت دى ڀيٽ ڦي گوندي،
 (بهري ڪولين) کو دکه ڦيٽه ناف
 گوندي نوي ڀي گوهه رزی دا. بهره کي
 خورستي، نه عوسڪه ک تيٽا هاتي
 ڪولان، دهر گهه ۾ وئي ڀي نيزي کي

نهخش
ل سهر
ههبوون،
نهخشیت وان
ژی چهند خیچهك
بوون، وهکى چوار
کۈزى و سى كۈزىا بولۇن، بەلىن ھەممى
ب رىكا ئىسلامى ھاتبۇونە قەشارتن،
كۆمەكى گۈرا مە دىتن، ژ وان ژى
گۈرئى (مەلا ئەحمەدى گۆھەرزى) كو
ل سالىيەت شىيستا و حەفتىيا دا كۆمەكى
فەقه و شاگىرىدىت دىنى ل بەردەستى وى
دخاند، گۈرئى (عبدالعزيز تاهرى) كو
ل رۆزا (1969/7/5) ھاتىيە شەھيدكىرن،
زىدەبارى گۈرئى (مەلا ئەحمەدى
كادانى) كو فەقهى بولۇن ژ ئەقراز

هەوار جەلالەدین: ل کەنالەکىٽ كارناكەم ل وئى بازىٽ بىت بىزەرىت داپوشى قەبۇل نەكەن

هەوار جەلالەدین بۇ دەممەكىٽ كىيم شايىھ بىيىتە جەھىٽ بالكىشانى تەماشەۋانىت شاشەيا كوردى، پشتى كاركىردا خۇ وەك بىزەر ل كەنالى سېيدە بولەتىمىٽ چەندىن سالان نوکە هەوار ل كەنالى روداواو، ئىك ژېرنىاس تىرىن بىزەرمىن وى كەنالى يە و ئى بەر تەرزى خويى تايىيەت شىايە جەھىٽ خودناف دلى تەماشەۋانى دا بىكەت، هەوار ل سالا ۱۹۸۸ ھاتىھ سەر دونيابى و دەرچويا كولىرا پەرومدى پشقا دەرونناسى يە ل زانىنگەها دەھۆكى، ڦيانا ھەۋەرلىنى يى ئى پىكئىنایە و نوکە دايىكا كچەكىٽ يە ب ناڭى (شانىك).

دیدار / زىدان سوبى

سېلاڭ : تە بۇچى راڭەهاندىن
ھەلبىزارت كو دەممەكى دا تە
دەرونناسى يَا خواندى، بۇچى تە ھەر د
بوارى دەرونناسىي دا كارنەكىر؟

ھەوار : بەرى ئەز ب چەمە كولىرى
من كارى راڭەهاندىنى يى كرى و من
حەزەكە زىدە ل سەر ھەبۇ و دىگەل
قىٽ يەكىٽ ئى من حەز ل سەر پشقا
دەرونناسىي ئى ھەبۇو، لى ب دىتتا
من ئەف ھەردو كارىت من گەلهك
نېزىكى ھەقىن، و خواندى من د بوارى
دەرونناسىدا ھارىكاريا من دكەت
پتى يَا سەركەقتى بىم د كارى خۆيى
راڭەهاندىنى دا.

سېلاڭ : تو وەك بىزەرمەكاب پوشىن
ئەرى مالباتا تە رىڭرى ل تە نەكىر سەر
شاشى دەرىكەقى و بۇچۇن ھەۋەرلىنى تە
ج بۇ دەمى تەقىيائى بىيە بىزەر...؟

ھەوار : د مالباتا مەدا گەلهك
راڭەهاندىكار بىت ھەين و پشتەۋانىا
من يَا كرى د كارى راڭەهاندى دا،
ل بارا ھەۋەرلىنى من ئەو پالدىمى من يى
سەرمەكى يە د ڦيانا من دا.

سېلاڭ : دەسىپىكاكا كاركىردا تە
ل كەنالى سېيدە چاوا بۇو و بۇچى تە
دەست ئى كەنالى سېيدە بەردىان و تە
چاوا پەيوندى كر ب كەنالى روداواو و
چاوا ھەۋەرلىنى تە رازى بۇ تو سېيدە بەھىللى

شیانیت دی بهردموامیت ب دهمه کاری خو یی راگههاندنی.

سیلاف : هیقیی و ئارمانجیت ههواری چ نه د ژیانی و د راگههاندنی دا، ئهربی دی ته بینین وەک پیشکیشکارەك د پاشەرۇزى دا كۈ بەرنامەكى نەخاسمه تەھەبیت؟

ههوار : هیقیا من گەھشتا وان ئارمانجایه بیت من بخۇ د ژیانا خو دا داناین، و من پرۇزىت باشتىر ھەنە د بوارى کارى راگههاندنی دا و ب دیتا من بیزەر دکاریت ببیتە پیشکیشکار و بەرۋاقازى دروستە.

سیلاف : ههوار و مودا و موزىك و ھونەر دفان بۇاران دا تايیەمەندىت تە ج نە؟ تو وەك كچەكَا سادە ژیانا خو دبۇرىنى يان ژى زېر رىڭىرىت ئائىنى ھەر كارەكى ناكەي و ھەرتىشەكى بىكار نائىنى؟

ههوار : ژیان ب ۋان تىشتىت تە ئاقرى پىدداي يا خوشە، و ھەر ئىك ژى ل دەمى خو، لى ب كارئىنان و سەرەدەرىيکىرن د گەل ۋان بۇاراندا، مودە، موزىك، ھونەر، خارن و قەخوارن، گەريان، ژىلى پەيرمۇكىرنا رىتىمايىت ئائىنى وەكۇ كەساتى من دېپىت ئەز ياجودا بىم ژى كچەكَا سادە.

كار ناكەم ل وى بازى بىت بىزەرمىت داپوشى-محجب- قەبول نەكەن.

ھهوار : ب بۇچۇنا تە جوداھيا بىزەرمىت داپوشى دىگەل بىزەرمىت دى چىيە؟ گىرنگ راگههاندىكار كەسەكى سەركەفتى بىت د کارى خو دا، ئەفچا چ يى داپوشى بىت، يان نە، ئەفە بىريارەكَا تايىھەتە قەدگەرىت بۇ وى كەسى.

سیلاف : ههوار ژىلى كارى راگههاندىنچى كارەكى دى دىكت و دەمى خو پشتى دەۋامى ب ج قە دبۈرىنىت؟

ھهوار : سەربارى كارى راگههاندىنچى، نوكە چارەكەرا دەرۇونى مە د بىاپى ساخلمىي دا.

سیلاف : د چ حالەت دا دى دەستان ژ كارى راگههاندىنچى بەردى و ئەگەر خىزان و هەڤڑىنىي تە داخاز ژتە كە دەست ژ بىزەرمىت بەردى كارقەدانا تە دى چىيت؟

ھهوار : هەتا نوكە من ھىز د ۋى ئىكى دا نە كارى، چونكى باورناكەم چ جاران ۋى داخاز ژ من بىكەن، لى ئەگەر بوار بۇ تامامكىندا خوانىدا ماستەر و دكتورايى بۇ من رىڭىكەفت ل وى دەمى ئەز دى بۇ دەمەكى دويىركەشم، هەتا ب ھندەك

و بچىيە روداوا؟

ھهوار : ئەز ب رىيَا هەڤڑىنى خو چومە كەنالى سپىدە، و بۇ روداواو ژى ئەز ھەر بىرەنچىنەن خو چومە رووداواو.

سیلاف : دېيىن پرانيا بىزەرمىت روداواو زېر گەلهكىيا مەھيانەيان قەستا وى كەنالى كارى و ئەربى تەزى ھەمان ئەگەر ھەبۈون، يان ژى ئەگەرىت سىپاسى بۈون..؟

ھهوار : ج پىنەقىت ئەف گوتە نە ياراستە، و گىرنگ ئەوه ل دەف من، باشتىرىن شاشە ل كوردىستانى من يا ھەلبىزارتى تىدا كارى راگههاندىنەكَا پروفېشنال و سەربەخو و دویر ژ كارى حزبايدەتى بىكەم.

سیلاف : هەوارى بۇچى بىزەرمى دەنگ و باسىت سىپاسى ھەلبىزارت، ئەفە داخازىا تەبۇو، يان ژى يا كەنالى بۈو؟

ھهوار : ئەز نوكە يال كەنالەكىنۇچەيان كاردەكەم، ئانكۇ حەزا من بۇ سىپاسەتى ئەز يا پالدایم ل كەنالەكىنۇچە و سىپاسەتى كار بىكەم.

سیلاف : ئەربى تە قىایە جارەكى ل كەنالەكى كاربىكەي تو نەشىابى زېر پۇشىنى، كۈوي كەنالى بىزەرمىت ب پۇشىن قەبىل نەكىرىن

ھهوار : ئەز بخو ل كەنالەكى

*** آ شوينهوارىت دەقەرا ئامىدىي .. ***

(پشقا دوازىدى)

دويىگەھ و ناوسكىت گۆندىھ رۆرئى (*)

كۈي يەك ژ وان جەھىت گرنگ
كەلا (ھرۆرئى - قومرىي) يە، ئەوا
دەكەفيتە: (سەھرى زنجира (چىايى
حەمى) ل ھنداش گۆندىھ رۆرئى ژ
لايى رۆزئاڭايى فە و ھنداشى گۆندىھ
قومرىي ژ لايى باشۇرى فە، دەكەفيتە
رۆزئاڭايى بەروارى بالا، كونترۇلى
ل سەر رىكىا دناقبەرا خابویرى و
ھەكارى يادىكتە وەكى كەلا
شاپانىي (٢٠).

ھەرچەندە تا نوكە دناش
زىيدمان دا بۇوچۇونىت جۆدا بۇ
كەلىھەندە دناقبەرا (كەلا
ھرۆرئى يان كەلا قومرىي (٢١)
لەمما پىدىقى راۋستانى نىنە ل سەر
كا ب چ ناف بىزىنى، و دىسان ئەم
ل سەر قى شوينهوارى نا راومستىن
چونكە تا نۆكە دەھان زىيدەرىت

بىت دەگەل ناقىھ رۆرئى چونكى
كەلهك رەنگىت ترى ل رۆرئى
ھەنە.. و دېبىت ناقىھ رۆرئى د
بنەكۈك دا سريانى بىت، ھەروەكى
د ئىك ژ فەرەنگىت سريانى دا
ناقىھ رۆر ئەھەنگىت سريانى دا
رامانا شەرچۇون و ھەقىركى.. و
دېبىت ئەف چەندە ياخىھ خۇدا بىت
چونكە د دىرۇكىا كەقىدا ئەف
جەھى شەھر و ھەقىركانى بۇويە
و ھەرومسا ب سەدان جەھ ل رۆرئى
ھەنە تا نوكە ناقىت مەسيحى ل
سەر ھەنە.

ژ شوينهوارىت فى گۆندى:
گۆندىھ رۆرئى ئىك ژ گۆندىت
ھەرئى ب ناف و دەنگە ژ لايى
دىرۇكى فە، چونكە دەور و بەرتىت
گۆندىھەمى جەھىت دىرۇكى نە،

چەمەيل شىلازى

جۇڭرافيا گۆندى:

گۆندىھ رۆرئى دەھىتە ھەزماتن
ئىك ژ ناقدارلىرىن گۆندىت بەروارى
بالا، ژ لايى باشۇرى گۆندى
ب دويراتىا (١٠ كم) توخييىت
توركىيانە، ژ لايى رۆزئاڭايى فە ب
دويراتىا (٥ كم) روپارى خابویرى
يە، ژ لايى رۆزھەلاتى فە ب دويراتىا
(٢٠ كم) ناحيا ڪانى ماسى
يە، ژ لايى باشۇرى فە ب دويراتىا
(٢٥ كم) جادا دناقبەرا قەزا زاخو
و ناحيا ڪانى ماسى دايە.. و ئەو
گۆندىت ل دەور و بەران، ژ لايى
باشۇرى فە زۆزانىت دەيىف ئاف و ژ
لايى رۆزھەلاتى فە گۆندى قومرىي
يە، و ژ لايى رۆزئاڭايى فە گۆندى
كىستەيە و ژ لايى باشۇرى رۆزھەلاتى
فە گۆندى دېشىشى يە و ژ لايى
باشۇرى رۆزھەلاتى فە گۆندى ئاقارى
صۈريايە و ژ لايى باشۇرى رۆزئاڭايى
فە گۆندى چەلکى يە (١١).

ناقىھ گۆندى:

ھەرچەندە چو زىيدران ئافرى ب
رامانا ناقىھ رۆرئى نەكرينە، لى ل
دەيىف فەرەنگىا يەك ژ خودانىت
فەرەنگىا ئافرىي ب رامانا وى
دەدت ب ((ئويشىي ترىي بەرەتالە) يە،
كۈ دېبىت ئەف ناقە بىن گۈنچاىي

تەختىن ناوسكا رۆزئافى

رەخ تەختى قە ژ لايى رۆزئافى
قە، ئەف شەفتە رووبەرى وى
درىزى × ۲۹۰ سم فەھى
۳۹۰ سم بىلدەھى)، دەھلەبۇونا
دەرىجىكەلى بەر دەرى شەفتى
بۇ لايى ناۋا شەفتى.

دويرگەھ:

دويرگەھ لەمەن لايىت كەلا
ھرۆرى ھەنە، بەلى بارا پىر دەھقە
لايى باكۇر و رۆزئافى كەلى
سەر ب گۈندى ھرۆرى قە و مە
ھەزمارتىنە نىزىكى (۴۰) دويرگەھا
درىزى تاكۇ دەھىتە لايى خابويرى
سنورى بەروارى و گۈلى ياخىن، ھندەك
دويرگەھا ناھىيە خەنە بىلتى تايىھەت
ھەنە، وەكى دويرگەھىت رەش،
زەر، كانى گەھۋىشىكى، ملکا
گۆپى، ملا خويىزى.. هەندى. ئەف
دويرگەھە ھەمە ل دەھقىك ھاتىنە
ئاۋاڭىن و دەھقەنە باكۇرى كەلا
ھرۆرى (۴).

ئەگەر خواندىنەكە كۈرل
سەر ۋان دويرگەھا بەھىتە كەرن،
كە باچى ھەر ژ گۈندى دېشىشى
و ھرۆرى و كېستە و دەھەرا گۈلە

ب رەخ تەختى قە ژ لايى رۆزئافى
قە. تەختى لايى رۆزەھەلاتى: (۲۱)
درىزى و

ناوسكا ھەزمار (۲):

ناوسكا لايى رۆزەھەلاتى: ئەف
ناوسكە ژ سى تەختان پىكىدھىت،
بىلدەھيا دەرى وى ژ عەردى (۲۱)،
دەرى وى (۵۵) سم بىلدەھى
۴۴ سم فەھى).. تەختى رۆزەھەلاتى:
۱۸۵ سم درىزى و ۶۵ سم فەھى و
۴۵ سم بىلدەھى و بىلدەھيا كەۋانى
ژ ھنداف تەختى (۱۱۵ سم)، دەھلەبۇونا
پەنجەرەكەكە نىف
كەۋانى ب رەخ تەختى قە ژ لايى
رۆزەھەلاتى قە.. تەختى باكۇرى:
۱۸۵ سم درىزى و ۷۵ سم فەھى و
۶۰ سم بىلدەھى و بىلدەھيا كەۋانى
ژ ھنداف تەختى (۱۱۵ سم)، دەھلەبۇونا
پەنجەرەكەكە نىف كەۋانى
ب رەخ تەختى قە ژ لايى باكۇرى
قە.. تەختى رۆزئافى: (۱۹۰ سم
درىزى و ۶۵ سم فەھى و ۴۵ سم
بىلدەھى و بىلدەھيا كەۋانى ژ ھنداف
تەختى (۱۱۵ سم)، دەھلەبۇونا
پەنجەرەكەكە نىف كەۋانى ب

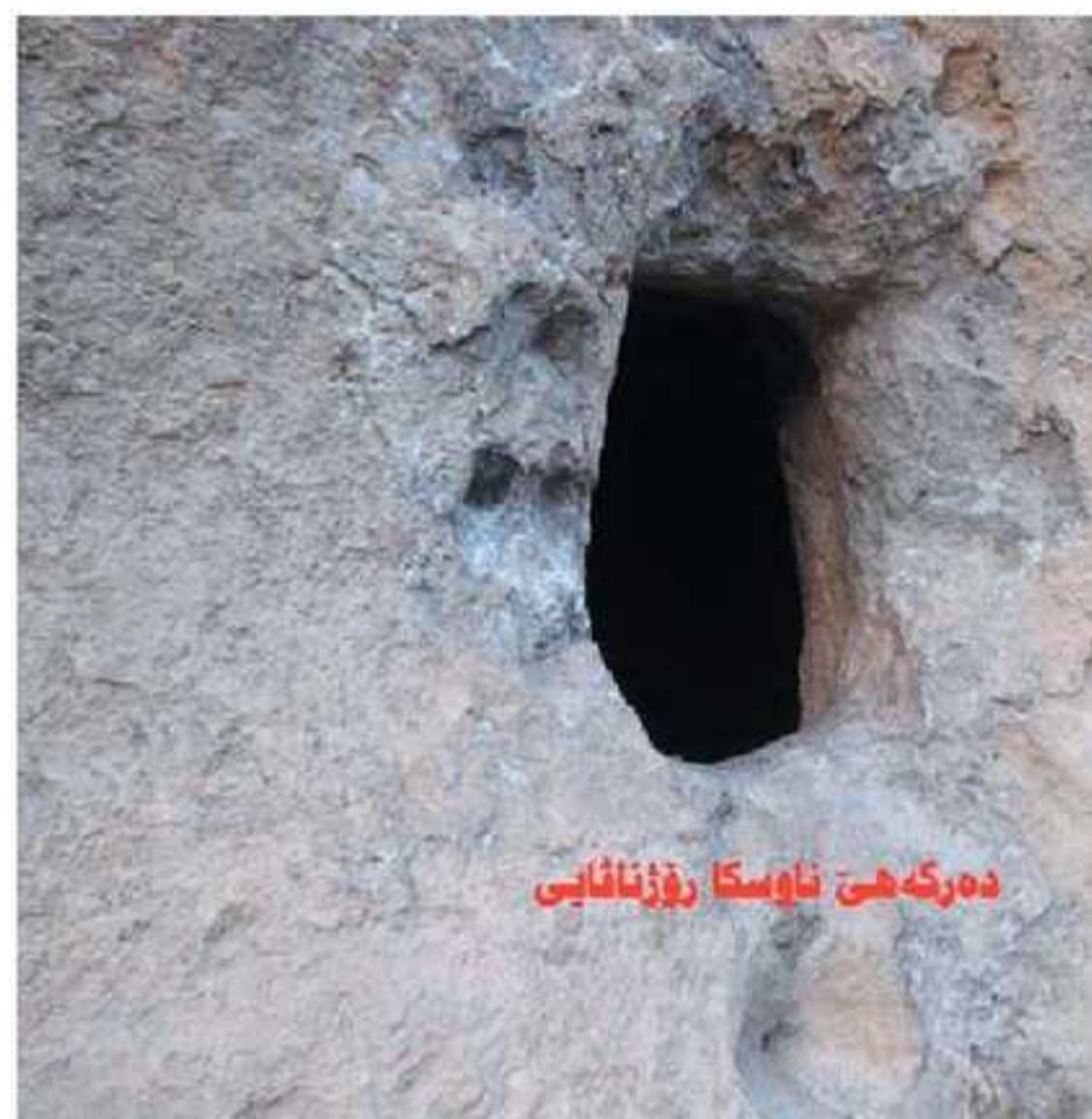
دیرۆكى بىلت كەقىن و نوى ل سەر
قى كەللى نەقىسى نە، لەوما ئەم ل
سەر نا راوهستىن.

ناوسك:

ژ شوينەوارىت گەرنگ ل گۈندى
ھرۆرى ناوسكەن، كۆل رۆزئافايان
گۈندى ھرۆرى ب دويراتيا نىزىك
(۲۰۰م) دوو ناوسك ب رەخ ئىك قە
ھاتىنە چىكىرن.

ناوسكا ھەزمار (۱):

ناوسكا لايى رۆزئافايان: ئەف
ناوسكە ژ دوو تەختان پىكىدھىت و

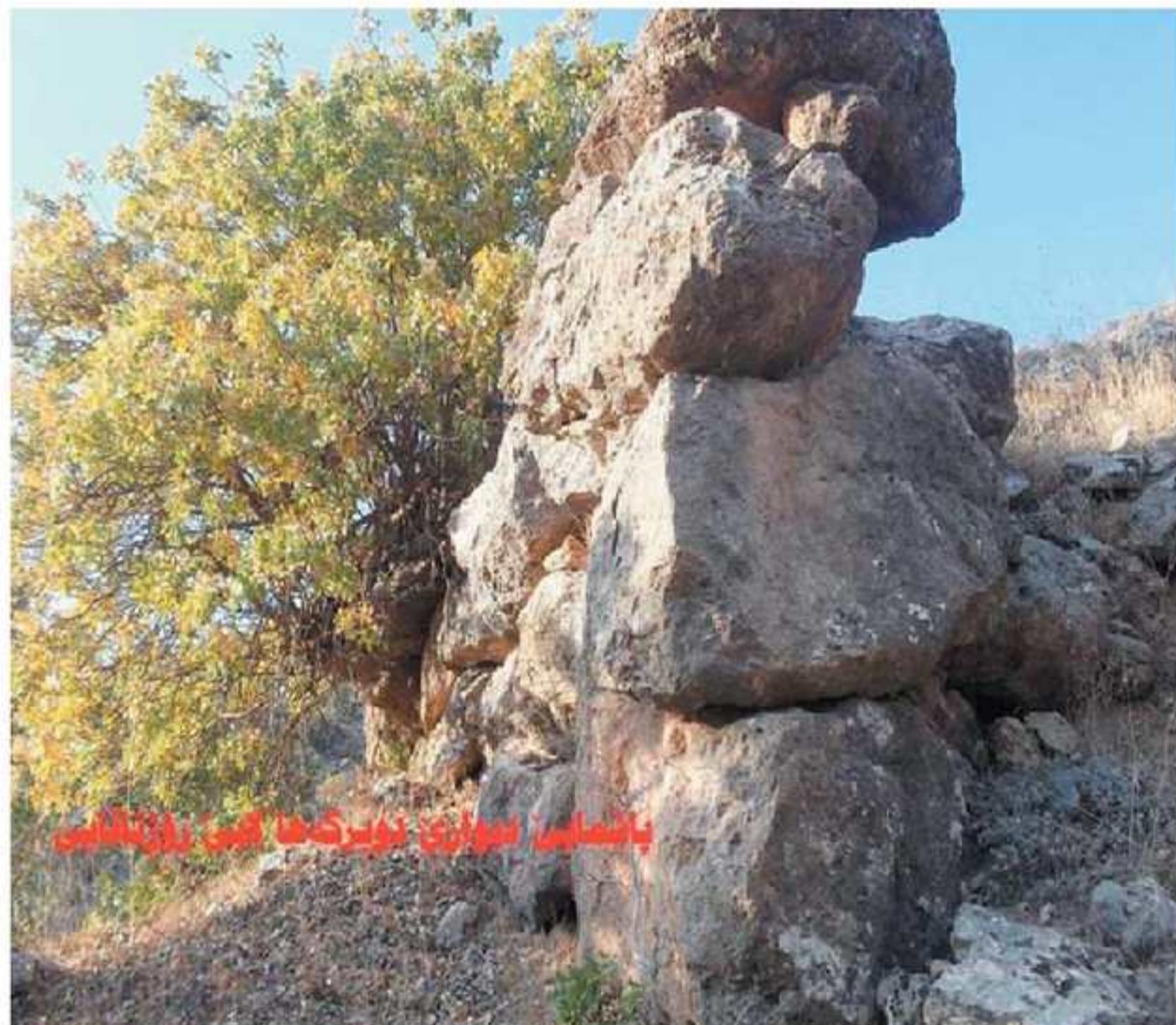

دەركەھن ناوسكا رۆزئافايان

دەرى وى (۳۳۰ سم فەھى و ۱۶۵ سم
بىلدەھى)، وەكى ھېكى ھاتىنە
كولان، تەختى باكۇرى: (۱۸۵ سم
درىزى و ۶۵ سم فەھى و بىلدەھى
۵۰ سم، بىلدەھيا كەۋانى ژ ھندەقى
تەختى (۱۱۵ سم)، دەھلەبۇونا
پەنجەرەكەكە ب رەخ تەختى قە
ژ لايى باكۇرى.. تەختى رۆزئافايان:
۱۸۵ سم درىزى و ۷۵ سم فەھى و
۶۰ سم بىلدەھى و بىلدەھيا كەۋانى
ژ ھنداف تەختى (۱۴۵ سم)، دەھلەبۇونا
پەنجەرەكەكە نىف كەۋانى

دويرىگەها هژمار (۲) :

ئەف دویرىگەه نىزىكى (۳۰۰م) دویرى گۈندى بۇ لايى باشۇرى رۆزئاھايى، ئەف دویرىگەه ل سەر تەرزى چار گۆشەيى ھاتىھ ئاھاکىن.. دیوارى لايى باكۇرى و باشۇرى درېزى (۱۱م)، دیوارى رۆزه‌لەلتى و رۆزئاھايى درېزى (۱۱م).. پاشى ئەف ژۇرە ھاتىھ پارۋەھەكىن بۇ دوو بىشان، پاشى جارەكى دى بىشى باشۇرى كريھ دوو مەزمل، ئانکو ئەف دویرىگەه دېيتە سى ژۇر، پاشمايى دیوارى ل ھندەك جەھان (۳م)، فەھىيا دیوارىت وى (۱,۵م).

ژىددەر:

(*) سەرەدانەكى مەيدانى بۇ شويىنەوارىت گۈندى ھرۇرى ل رىكەفتى (۲۰۱۲/۱۱/۴).

(۱) دەرويىش يوسف ھرۇرى، كۆفارا (دھۆك)، ژمارە (۱۴)، چرييا ئىككى ۲۰۰۱، پشكا عەرمبى، بەرپەر (۸۴).

(۲) دليل محافظە دھۆك، شركە مطبعە الأديب البغداديye المحدودة، بغداد - د/ت، ص (۷).

(۳) بۇ پىتر پىزازىنىا بنىرە: شقان ھرۇرى، كۆفارا (دھۆك)، ژمارە (۱۱)، ڪانۇنىا دووپىيى، بەرپەر (۱۷).

(۴) .. و رەمەزان حەجى قادر، كۆفارا (دھۆك)، ژمارە (۱۴)، چرييا ئىككى ۲۰۰۱، بەرپەر (۴۶ - ۴۲).. و ديسان ھەر ئەو ژىددەر، پشكا عەرمبى، دەرويىش يوسف ھرۇرى، بەرپەر (۸۴ - ۹۷).

(۵) شقان ھرۇرى، كۆفارا دھۆك، ژىددەرلى بۇرى، بەرپەر (۲۸).

لى تەنى دى ئاھرىيى ب سىييان كەين، وەك ميناكىت رەنگى ئاھاکىندا وان.

دويرىگەها هژمار (۱) :

ئەف دویرىگەه دەكەفيتە باشۇرى رۆزئاھايى گۈندى ھرۇرى بۇ لايى باشۇرى گەلى، ئەف دویرىگەه ب رەنگى لاكىشەي ھاتىھ ئاھاکىن، بلنداهىيا پاشمايى دیوارى (۴م)، دیوارى رۆزئاھايى دیوارى (۱۰م)، و رۆزه‌لەلتى درېزىا وان (۱۰م)، دیوارىت باكۇرى و باشۇرى درېزىا وى (۱۲,۵م)، فەھىيا دیوارى (۲م).

دويرىگەها هژمار (۲) :

ئەف دویرىگەه دەكەفيتە رۆزئاھايى گۈندى، نىشا گەلى بۇ لايى باشۇرى، بلنداهىيا پاشمايى دیوارى لايى باشۇرى و باكۇرى درېزى لايى باشۇرى و باكۇرى درېزى (۷,۵م)، فەھىيا دیوارى (۲م)، دیوارى لايى رۆزه‌لەلتى و رۆزئاھايى درېزى (۹,۵م).

تا دىگەھىتە تۆخىبى تۆركى ھەر دنابىھرا (۳۰۰م - ۵۰۰م) دویرىگەھەك لى ھەيە، ھەلبەت ھندەك ئەنجامىت ژقى ھىلا ستراتىجى يا لەشكەرى دى بومە خويابن، ئەمۇزى:

1. دېيت ئاھاکىندا ۋان دویرىگەھان ب ۋى رەنگى ل نىزىكى ئىك، ل دەمىن تەنگاھيان و ھىش ھاتتا سەر جەھەكى ژ قان، دا ب رىكا گازىكىرنى پەيومىدى ب جەيىت دى بىكەن.
2. ديسان گەھاندىنا پۇستا ژ دویرىگەھەكى بۇ دویرىگەھەكى دى ب ساناهى تر بىت كو يەك كەس بىگەھىننەتە بنەجەن.
3. خالا ھەرە گرنگ وەك ھىلەكى ستراتىجى يا لەشكەرى كۆ بشىن د قان دویرىگەھان دا خۇ ئاسى بىكەن و بەرامبەرى ھەر ھىرشهكى ب سەردا دەيىتن.

سەربارى چەندىن دویرىگەھەل دمور و بەرىت گۈندى ھرۇرى ھەنە

گلستان

بتهوون

بتهوونی گلهک شولیت مهزن
بیت کرین، هر چهنده د هندهک وختیت
نه خوش را یی بوری، کو دگه هشته وی
چهندی خو بکوژیت، بهلی ل سهر خاترا
موزیکی هه فرکیا چهندی کر، بهلی
کومه کا زیهاتی و زیگرتیا بهره هما ل
دویف خو هیلاینه، ژوان ری:

۱ سه مفونی:
• سه مفونیا نیکی ل سهر سلمی دو
ل سالا ۱۸۰۰.

• سه مفونیا دویی ل سهر سلمی ری
ل سالا ۱۸۰۲.

• سه مفونیا سینی ل سهر سلمی می
بیمول ل سالا ۱۸۰۵.

• سه مفونیا چاری ل سهر سی
بیمول ل سالا ۱۸۰۷. هوسا هتا (۹)
سه مفونیت مهزن همه.

کونسیرت:
• کونسیرتا سلمی دو ل سالا
۱۷۹۷.

• کونسیرتا سی بیمول ل سالا
۱۷۹۸.

• کونسیرتا دو یا بچویک ل سالا
۱۸۰۳.

• کونسیرتا دو یا مهزن ل سالا
۱۸۰۵. زیدباری چهندین کونسیرت دی
کو هژمارا وان دبنه ۱۰ کونسیرت.
بتهوونی کومه کا دی یا بهره همیت
ناقدار همه، کو دیزئنی "سوناتا، ر وان
ری سیه و دو سوناتا همه، سوناتا چاردی
"روناهیا هه یقی" ره میا ناقدارت، زیدباری
سوناتا "باروشه". وی هندهک بهره همیت دی بیت
ههین، هر چهنده نه ب مهذناتیا سوناتاینه،
بهلی خله کی باش بتو هبوویه، دگوتی
(Bagatell) پیغمه کا فرمیسیه، رامانا وی
"سنه خیفه"، ره رکو گلهک د کورت بتو، ج
پهیکیت مرؤفینی و فلسه فی تیدا نبوون،
وهکی دیاریا بتوون، بو میناک بتهوونی نیک
ژوانا کربوو دیاری بو کچه کی کو ر
ئیشکی چاره کربوو.
بتهوونی سی نوپرایت ناقدار هبوون،
ئه ری (نوپرا فیدیلیو، نوپرا کورال،
نوپرا قه داس میسا سولمنیس ب).

ریدر: ویکی پیدیا، تسلکا لوبیدیا نازاد.

بو
وی
دگه
سیدایی
وی
چیبوون،
پشتی
هایدن چوویه
لهندنی،
بتهوون چوو
به ردستی چهند
سیداییت دی،
وهکی سالیری
و شینکی و
ئه لبیری شتیرجری.
قان دیتنا و
قیک که قتنا
کمسینیا بتهوونی یا
هونه ری چیکر، پیکولا
چیکرنا کمساتیا خو یا
موزیکی دست پیکر، شیا
جهی خو دناف مالباتیت
ثورستراتی دا چیکه تن،
مالباتا مهلكا ئه و کره
هه قالی مالباتی، د سهر قی چهندی را ئه وی
ژيانا خو وکی مرؤفه کی ژار دبره سهر هتا
مری ری هر یی ژار بتو، بهلی ب تی فه ریزیت
وی بیت هونه ری ئه و زنگین کربوو.
ئیمزا بتهوونی

Ludwig van Beethoven

هیدی هیدی بتهوون ژ گوهیت خو
که ربتو، خو هیلا بی مالبات، بهلی ژ
فریزیت خو بیت هونه ری نهراوستا، بهلی خو
ژ ئاهنگیت گشتی دا پاش، بو مرؤفه کی
ئالوز، هتا بھرسفا وان تقینغانکا دا کو
ئه وی بو چینیت بهیت موزیکی د ژنیت
د راستی دا هتا نوکه ری فه ریزیت وی
جوانترین موزیکیت کلاسیکینه د دنیایی
دا، وی گلهک گوهه رین د موزیکی دا
کرن، پهیف و لا فرہ د سه مفونیا نهه دا
بکارئنان، پهیکا خو گههانه خله کی
ئه و دگوت "همی مرؤف دی بنه برایت
ئیک".

هونه رهندی ناقداری دنیایی "لودفیج چان
بتهوون" ل ۱۶/ئیلوونا/۱۷۰ ل بازیزی بونی
ئه لمانی ژ دایک بتوویه، هر ژ بچویکاتیا وی
موزیکی جهی خو لدهف دیتبوو، شولی خو
یی نیکی د زی دوازده سالی دا ل سالا
۱۷۸۳ بلاقکریه. د زیه کی بچویکدا
وهکی پیانو زن دهاته نیاسین، پاشی وکی
دانه ره کی پیانوی ناقدار بتوو، بتهوونی د ژيانا
خو یا مالباتی و ساختمانی گلهک نه خوشی
دیتبوون، هر چهندی بابی وی سیدایی وی بتوو،
کو ئه و فیری زمنیا پیانو و که مانا کربوو،
بهلی ئه و مینا که ژ بابیت باش نبوو، یی
راهاتیبوو ل سهر قه خارنا مهی، دیکا وی
دمی زی وی هه قده سال و مغه رکر، زبه رقی
چهندی موزیکا وی پتر چاره کرن و ب
سهر داگرتا نه خوشیا بتوو.
ل سالا ۱۷۷۷ خهونا بتهوونی ب جههات،
پشتی حاکمی بونی بتهوون فریکریه فیهنا،
ل ویری بوش اگردی هایدنی، بهلی چهند ئاریشه

۱۳۲۰۲

محمد سعید شکری ریکانی

کاندیدی یارتی دیموکراتی کوردستان بف حقایق نوینه رین عراقی

卷之三

۷۱

蒙古文書

اسماعیل قنجو ریکانی

کاندیدی پارتبی دیموکراتی کوردستان بتو نهنجوومه‌نی پارتی‌گه‌ها دهون

۲۱۴۷

نجیب نجیب ابراهیم

کاندیدا یارتسی دیموکراتی کوردستان بو جهاتا نوینه‌رین عراقی

٧٦✓

بەریزاریین ئەنجومەننى پارىزگەھا دەھوکى / ھەزمارا لىستى ٧٦

٧٦✓

٤٥✓

ھشیار سەعید ئەردەنی

کاندیدى پارتى ديموکراتى كوردىستان بۇ ئەنجومەننى پارىزگەھا دەھوکى

٣٤✓

شیلان حسین ھیتیتى

کاندیدا پارتى ديموکراتى كوردىستان بۇ ئەنجومەننى پارىزگەھا دەھوکى

٧٦✓

٢٠✓

رۆزگار صدقى شەكر نېروھى

کاندیدى پارتى ديموکراتى كوردىستان بۇ ئەنجومەننى پارىزگەھا دەھوکى

٧٦✓

٣٨✓

فرزار عبد الله مراد دوسكى

کاندیدى پارتى ديموکراتى كوردىستان
بۇ ئەنجومەننى پارىزگەھا دەھوکى

بەریزاریین لەقا ١٨ بىيىن دەۋەھە را ئاخايدىسى بۇ ئەنجومەننى پارىزگەھا دەھوکى ٧٦

هونەرمەند مەھدى صالح:

ئەز ئىك ژ دامەز زىنەرىت

دراما كوردى مەل
دەقەرا بەھەدىنان

زارقەكەرى بەرنىاسى دەقەرا بەھەدىنان
هونەرمەند مەھدى صالح ل سالا ۱۹۶۸
زدایك بۆيە، هەر ژ زاروکىنيا خول سالىت
ھەشتىان گەلەك حمز ژ هونەرى كريه و
پشکدارى دەزمارەكا بەرچاقا دراما و فلم
و بەرهەمىت ھونەريدا كريه،لى ئەقە بۆ
ھەياما شەش سالايە ژ هونەرى دوور كەفتى و
نوگە بەرپرسى پىساكا پەيوهندىانە ل تىلەقزىيونا
دەھوك تىقى، داكو چەندەكى ژ ژيانا ۋى
ھونەرمەندى بىزائىن، ۋى ھەقدىيتى بخوينە.

ئىكەم كارى دراما يى مەپىشىشىكەر
و ئەز ب شانازى قە دېيىم ئەز ئىك ژ
دامەز زىنەرىت دراما كوردى مەل دەقەرا
بەھەدىنان و دىگەل وان ھەقالىت بەرى
نوکە من ناقيت وان گوتىن.

سیلاف: دوور پشکداريا تە
دىينەمايا فرنسى دا دى شىيىن زانىن
ئەقە ب چ رەنگى بۆ..

مەھدى صالح: ل سالا ۱۹۹۵ من
پشکدارى دىگەل سينەمايا فرنسى
داكىر، ئەۋۇزى فلمەك بۆ ب ناقي بھوستەك
ژ سنۇرى، دىگەل دەرھىتەرى كوردى
بەرنىاسى ل جىهانى ھونەر سەليم.

سیلاف: دىتاتە زىددەبۇنا كەنالىت
ئەسمانى بۆيە سەدمەم بۆ پىشىكەفتا
دراما كوردى..

مەھدى صالح: ب مخابنېقەھەتا نوکە
من نەدىتىيە، ھندى ئەز دېيىم پشتى ئەف
كەنالە زىددەبۇين دراما كوردى زىدەتر

پەقىن بۆ ژ نېسىندا رەفعەت رەجەب و ژ
دەرھىنانا ئازاد عەبدولا.

سیلاف: پشتى تىپا روپاد دەرگەھى
شانوئى ۋەكىرى تەچاوا خۆ دەقى تىپى
دا دىت؟

مەھدى صالح: تىپا روپاد حەتا سالا
1991 ب تىپى پشکەك ھەبۆ، ئەۋۇزى
پشقا موزىكى بۆ و ئەم كومەكاكا
ھەقالان بۆينە ئەندام دەقى تىپى دا،
ئەۋۇزى جەمیل زىكىرى، ماجد، شىروان
جەمیل، عەبدوالكەريم عەبدولا، قاسم
رەمەزان، مىقداد مەسيحا، رەممەزان
سەعىد، ئارى جەلال، وەقان ھەقالان
پشکەك ۋەكىرى ب ناقي پشقا شانوئى،
پشتى ئەف پشکە ھاتىيە ۋەكىرن و
ئىكەم شانوگەرى ب ناقي پەقىن
ھاتىيە پىشىشىكەن، پشتى ھنگى
ول سالا 1992 تىلەقزىيونا خەبات، ئەھوا
نوکە ب ناقي دەھوك ھاتىيە ۋەكىرن و

دیدار/فېرھات نىزەتى

سیلاف: كەنگى بۆ جارا ئىكى
تۆ ھاتىيە دېزاقا ھونەريدا وەمىت پىكى
ھاتتا تە ياخاوا بۆ..

مەھدى صالح: هەر ژ زاروکىنيا خو
ل سالىت ھەشتىان من حەز ژ ھونەرى
كىرىھ، نەخاسىمە ھونەرى موزىكى و
بۆ ئىكەم جارا سالا 1982 ئەز بۆمە
ئەندام د تىپا روپاد يَا ھونەرى دا، كو
ل قى سالى ئەف تىپە ھاتىيە دامەزراندىن
بۆ ئىكەم جار دئاهەنگەكى دا
من پشکدارى كر وەك ستران و ل
سالا 1991 پشتى سەرھەلدا نا پىروز ب
دروستاھى من دەمىت ب كارى ھونەرى
كرو ئىكەم كارى من يى ھونەرى يى
ئەز پشکدار تىدا ئەھو ۋى شانوگەرىا

قان كەسان ناكەت، يان ئەفە سىـ ساله فەستىقاـلا سينەمايى ل دەھوکىـ دەھىتەكىـن ئەرىـ فەستىقاـلا سينەمايىـ ل بازىرىـ تە بەھىتە دانان و تە چـ كارىت باش نە بن يىـت ھونەرىـ و دراماـيىـ دىـ چاوا قـ فەستىقاـلىـ بـريـقـبـهـىـ وـجـ رـىـزـگـرـتـنـ ل وـانـ كـهـسـانـ نـهـاتـهـ گـرـتـنـ يـىـتـ بـوـيـنـهـ ئـگـهـرـىـ دـامـهـزـرـانـدـنـاـ قـ درـامـاـيـىـ، يـانـ وـەـكـ مـيـھـقـانـ دـاخـازـنـهـ كـرـبـوـنـهـ پـىـشـ، وـەـكـ كـارـىـ ھـونـەـرىـ تـاكـوـ نـوـكـهـ چـ رـىـزـ لـ مـهـ نـهـاتـيـهـ گـرـتـنـ، ئـھـرـىـ ئـگـهـرـ پـشتـهـقـانـىـ پـاـپـىـشـتـىـ لـ مـنـ نـهـھـيـتـهـ كـرـنـ چـاـواـ دـىـ زـقـرـىـنـهـ قـىـ كـارـىـ ۋـهـ.

سـيـلـافـ: تو روـلىـ زـارـقـهـكـهـرـتـ قـ
سـهـرـدـمـىـ چـاـواـ دـيـيـنـ؟

مـهـهـدىـ صـالـحـ: من چـ زـارـقـهـكـهـرـ نـهـدـيـتـيـنـهـ حـهـتاـ بـشـىـمـ بـهـحـسـ باـزاـ وـانـ بـكـمـ، ئـگـهـرـ كـورـتـهـ فـلمـ هـاتـبـنـهـ درـوـسـتـكـرـنـ، من باـوـمـرـىـ بـ كـورـتـهـ فـلمـ نـىـنـهـ وـ نـهـ خـزـمـهـتاـ باـزـىـرـىـ مـنـ دـكـنـ، نـهـخـزـمـهـتاـ گـلـىـ مـنـ دـكـنـ وـ ئـزـ نـاـچـمـهـ پـىـشـ حـهـتاـ باـزاـ وـانـ بـزاـنـمـ وزـانـيـناـ باـزاـ زـارـقـهـكـهـرىـ، نـهـخـاسـمـهـ يـىـ سـيـنـهـمـاـيـ بـ كـورـتـهـ فـلمـ دـاـ نـاـھـيـتـهـ كـرـنـ وـنـاـھـيـتـهـ بـهـرـچـاـفـ وـ منـ چـ فـلمـ نـهـدـيـتـيـنـهـ لـ سـهـرـ شـاشـيـانـ ئـگـهـرـهـبـنـ منـ نـهـ دـيـتـيـنـهـ ئـزـ نـايـرـىـمـ نـىـنـ.

سـبـلـافـ: بـوـچـىـ تـاكـوـ نـوـكـهـ
پـەـيـمانـگـهـاـ ھـونـھـرـىـتـ جـوانـ شـيـاـيـهـ
ئـھـكـتـهـرـانـ درـوـسـتـ كـهـتـ تـايـبـهـتـ
ئـھـكـتـهـراـ كـجـ؟

مـهـهـدىـ صـالـحـ: دـگـهـلـ رـىـزـىـتـ منـ بـوـھـمـىـ سـهـيـداـ وـ فـيـرـخـازـىـتـ قـىـ پـەـيـمانـگـهـىـ مـنـ، ھـرـ دـگـوتـ جـهـىـ شـانـازـىـ يـهـ لـ باـزـىـرـىـ مـرـوـقـىـ پـەـيـمانـگـهـهـكـ بـ نـاـقـىـ پـەـيـمانـگـهـهـاـ ھـونـھـرـىـتـ جـوانـ بـهـيـتـهـقـهـكـرـنـ وـ مـرـوـقـىـ دـيـيـنـىـتـ كـچـهـكـ، يـانـ كـورـمـكـ، ژـ قـىـ پـەـيـمانـگـهـىـ دـمـرـدـكـهـقـيـتـ ئـامـيرـهـكـ مـوزـىـكـىـ يـانـ چـ ئـالـهـتـ قـىـ بـيـتـ بـوـ مـرـوـقـىـ كـھـلـهـكـ بـيـرـوـ باـوـمـرـ درـوـسـتـ دـبـنـ كـوـ ئـھـفـ باـزـىـرـهـ دـىـ پـىـشـكـهـقـيـتـ، بـهـلـىـ جـهـىـ دـاخـىـ يـهـ تـاكـوـ نـوـكـهـ ئـزـ نـايـنـمـ قـىـ پـەـيـمانـگـهـىـ ئـھـفـ روـلـهـ دـيـتـىـ، بـ تـىـ

حـكـومـتـىـ گـلـهـكـ دـلـاـواـزـ بـوـونـ، هـنـگـىـ كـاوـادـانـىـتـ كـورـدـسـتـانـىـ گـلـهـكـ دـبـهـرـتـهـنـگـ بـوـونـ، دـگـهـلـ هـنـدـىـ سـاـزـيـتـ مـهـ يـىـتـ حـزـبـ وـ حـكـومـىـ، ئـھـمـ پـىـشـ خـلـكـهـكـىـ قـهـ دـئـاخـقـتـىـنـ وـئـھـوـ ئـارـيـشـاـ لـ جـادـىـ دـهـاـتـهـ گـوـتـنـ مـهـ ئـھـوـ ئـارـيـشـ بـ رـىـكـاـ تـهـمـسـيلـياـ بـ رـمـنـگـهـكـىـ جـوانـ مـهـ دـئـيـنـاـ سـهـرـشـاشـىـ، وـمـكـوـ رـاـپـورـتـ مـهـ دـاـ جـهـيـتـ بـهـرـپـرـسـ، لـىـ ئـھـمـ دـوـىـ باـوـمـرـىـ دـايـنـهـ بـرـىـكـاـ مـهـ، چـهـنـدـىـنـ خـزـمـتـ دـايـنـهـ وـمـلـاتـيانـ وـ گـلـهـكـ جـارـاـ زـارـقـهـكـرـنـىـتـ مـهـ دـرـوـارـىـ تـيـدـاـ هـهـبـوـ، رـاستـگـوـيـيـ تـيـدـاـ هـهـبـوـ، لـ وـىـ سـهـرـدـمـىـ بـوـ مـهـ بـوـنـهـ نـهـخـوشـىـ ژـلـايـ چـهـنـدـىـنـ جـهـانـ قـهـ، لـىـ دـگـهـلـ هـنـدـىـ ژـىـ دـويـقـچـوـونـهـكـ بـوـ قـانـ بـابـهـتـانـ هـهـبـوـ وـ ئـھـگـهـرـ ئـھـمـ بـ درـوـسـتـاهـىـ دـپـشـ رـاستـ نـهـبـاـيـنـ، مـهـئـھـوـ بـابـهـتـ نـهـدـكـرـهـ تـهـمـسـيلـيـ وـ مـهـ نـاـقـھـرـوـكـاـ بـابـهـتـ دـاـ بـهـرـچـاـفـكـرـنـ، چـونـكـىـ ھـونـھـرـ نـهـ مـهـرـجـهـ توـ دـمـرـچـوـيـيـ جـهـهـكـىـ ئـھـكـادـيـمـىـ بـىـ، چـونـكـىـ ھـونـھـرـ تـشـتـهـكـهـ خـودـىـ دـدـتـ وـشـيـانـيـتـ مـهـ دـخـرـابـ نـهـبـوـونـ وـدـبـاشـ بـوـونـ وـمـهـخـزـمـهـتـهـكـ كـرـيـهـ بـوـخـلـكـىـ.

سـيـلـافـ: بـوـچـونـاـ تـهـ دـىـ چـھـواـ دـرـاماـ
كـورـدـيـ پـىـشـ كـھـقـيـتـ؟
ئـھـگـهـرـ دـرـاماـ كـورـدـىـ بـقـىـ رـمـنـگـىـ بـيـتـ، باـوـمـنـاـكـمـ پـىـشـ بـكـھـقـيـتـ، چـونـكـىـ نـوـكـهـ هـمـمـىـ تـشـتـ يـىـتـ بـوـيـنـهـ پـەـيـوـنـدـىـ، ئـھـگـهـرـ تـهـ پـەـيـوـنـدـىـ نـهـبـنـ، توـ نـهـشـىـيـ چـ كـارـانـ بـكـھـىـ، ئـھـگـهـرـ ئـھـمـ تـهـمـاـشـهـىـ كـھـنـالـيـتـ نـوـكـهـ بـكـھـيـنـ دـوـوـ سـىـ نـهـبـنـ، نـهـشـىـنـ پـشـتـهـقـانـيـاـ دـرـاماـ كـورـدـىـ بـكـھـنـ وـ دـمـيـنـيـتـهـ سـهـرـ مـلـىـ وـمـزـارـهـتـاـ رـمـوـشـهـنـبـيـرـىـ وـرـيـقـهـبـهـرـيـاـ سـيـنـهـمـاـيـىـ، ئـھـگـهـرـ خـوـلـ قـىـ چـىـرـىـ بـكـھـنـهـ خـودـانـ ئـھـزـ باـوـمـدـكـمـ دـىـ پـىـشـ كـھـقـيـتـ، ئـھـگـهـرـ لـ سـهـرـ قـىـ دـمـسـتـ وـدـارـىـ بـيـتـ نـهـخـيـرـ پـىـشـ نـاـكـھـقـيـتـ، لـ دـوـيـشـ وـانـ شـيـانـيـتـ دـارـايـيـ يـىـتـ نـوـكـهـ هـهـيـنـ ئـھـگـهـرـ لـزـنـهـكـاـ تـايـيـتـ پـىـ رـايـتـ وـ گـازـىـ وـانـ كـهـسـاـ بـكـھـنـ يـىـتـ دـرـاماـ لـ سـهـرـ دـمـسـتـ وـانـ ژـدـايـكـ بـوـيـ وـ هـاتـيـهـ دـانـانـ، دـىـ تـشـتـيـتـ باـشـ هـيـنـهـكـرـنـ، بـوـچـىـ رـيـقـهـبـهـرـيـاـ گـشـتـىـ ياـ رـمـوـشـهـنـبـيـرـىـ گـازـىـ

پـاشـ كـەـفـتـيـهـ بـوـ مـيـنـاـكـ ئـھـگـهـرـ نـوـكـهـ ئـھـمـ تـهـماـشـهـىـ شـاشـيـتـ كـورـدـىـ بـكـھـيـنـ، بـهـلـكـوـ خـهـلـكـ وـ جـادـهـ وـھـمـمـىـ كـھـسـ دـبـيـنـ وـھـزـيـكـهـرـيـتـ ھـونـھـرـىـ وـدـرـامـاـيـىـ هـمـمـىـ قـىـ چـهـنـدـىـ دـبـيـزـنـ تـاكـوـ نـوـكـهـ خـزـمـهـتـ نـهـهـاـتـيـهـكـرـنـ بـوـ خـهـلـكـىـ ژـئـالـيـيـ دـرـامـاـيـىـ قـهـ، هـمـمـىـ مـاـيـنـهـ بـ دـوـبـلـاـزـكـرـنـ نـوـتـانـ دـرـاماـ كـورـدـىـ گـلـهـكـ باـشـتـرـ بـوـ ژـنـوـكـهـ، سـهـرـيـارـىـ وـانـ شـيـانـيـتـ كـيـمـ، مـهـ نـهـ سـتـودـيـوـ ھـبـوـونـ، نـهـجـلـكـ وـ نـهـ پـشـتـهـقـانـىـ هـهـبـوـ، نـهـ وـيـنـهـگـرـىـ باـشـتـرـ بـوـيـهـ ژـ قـىـ دـرـاماـ كـورـدـمىـ سـهـرـيـارـىـ قـانـ كـھـنـالـيـتـ زـيـدـهـ قـهـبـوـيـنـ وـدـرـاماـ كـورـدـىـ هـهـرـ نـهـمـاـيـهـ.

سـيـلـافـ: ژـانـ كـارـيـتـ تـهـ پـشـكـدارـىـ
تـيـدـاـكـرىـ چـ كـارـبـوـيـنـهـ؟

مـهـهـدىـ صـالـحـ: يـىـتـ دـھـيـتـ بـيـرـاـ منـ تـهـمـسـيلـياـ چـنـينـ، فـلـمـ ئـاـگـرـوـ گـورـ، فـلـمـ تـيـلـهـقـزـيـونـىـ مـوـخـتـارـىـ دـوـوـ رـوـزـاـ، دـرـاماـ ئـاـفـ وـخـوـينـ، زـنجـيـراـ بـزاـقاـ گـونـديـاـ، زـنجـيـراـ بـهـرـپـرـيـتـ كـھـقـنـ، زـيـدـهـتـرـ ژـلـاخـلـهـكـيـتـ تـهـمـسـيلـياـ بـ نـاـقـىـ وـزـدانـ، دـيـسانـ سـيـنـهـمـاـ فـرـهـنـسـىـ وـدـيـسانـ پـشـكـدارـىـ منـ كـرـيـهـ دـچـهـنـدـىـنـ خـلـهـلـهـكـيـتـ بـهـرـنـامـىـ هـهـبـوـ وـزـيـدـهـتـرـ ژـلـاخـلـهـكـاـ ژـبـهـرـنـامـىـ هـهـبـوـ نـهـبـوـ بـوـ رـادـيوـياـ دـهـوـكـ، وـھـكـ دـھـنـگـ دـيـسانـ شـانـوـگـهـرـيـتـ پـهـقـينـ وـشـانـوـگـهـرـيـاـ دـوـوـ هـزـارـ وـ ئـيـكـ وـ چـھـنـدـىـنـ شـانـوـگـهـرـيـتـ دـىـ زـيـدـمـبارـىـ چـھـنـدـىـنـ كـارـيـتـ دـىـ كـوـ نـاـھـيـتـ بـيـرـاـ منـ.

سـيـلـافـ: ژـ قـانـ هـمـمـىـ كـارـانـ هـوـيـنـ
زـيـدـهـتـرـ بـ كـيـزـ كـارـىـ بـهـرـنـيـاسـ بـوـيـنـهـ
خـلـكـىـ؟

مـهـهـدىـ صـالـحـ: يـىـ كـوـ ئـھـزـ گـلـهـكـ پـىـ هـاـتـيـمـهـ نـيـاسـيـنـ ژـبـلـ ۷۰۰۰ خـلـهـلـهـكـيـتـ وـزـدانـ كـوـ منـ زـانـىـ ئـھـزـ پـىـ هـاـتـيـمـهـ نـيـاسـيـنـ ئـھـوـزـىـ زـنجـيـراـ ئـاـفـ وـخـوـينـ بـوـ وـرـولـىـ منـ يـىـ سـهـرـهـكـىـ بـوـ بـنـاـقـىـ هـهـجـهـرـ.

سـيـلـافـ: رـىـكـاـ قـانـ كـارـيـتـ
ھـونـھـرـىـ هـوـيـنـ چـھـنـدـ شـيـاـيـنـهـ وـانـ دـيـارـدـانـ
چـارـمـبـكـهـنـ يـىـتـ وـ دـكـارـىـ خـوـدـاـ
بـكـارـدـئـيـنـانـ؟

مـهـهـدىـ صـالـحـ: لـ وـىـ دـمـمـىـ شـيـانـيـتـ

راسته ئەز يى ژ ھونھرى خەریب بۆیم، پشت گامىرى ل بەرئ ئەز ب رولى زاڭاي و گەنجاتىي رادبۇم، نوکە ئەز دا رولى باپى و باپىرى بىنم.

سیلا夫: ئەرى تەجارەكى ھزرکريي توکارىت بازىرگانى بىكەي نەخاسىم ب دروستكىرنا رىكلاٰما..؟

مهەدى صالح: من رىز بوھەمى ھونھرمەندان ھەنە نە ب تنى ل كوردىستانى، بەلكول جىهانى ھەمىي ژى ھونھرمەند گارى رىكلاٰمى دكەت، ئەز وەك مەھدى من چوجارا باومرى ب وى چەندى نىنە وپى نەبۇيە وپى نابىت، ئەز وىنى خۇ بىكەم دخزمەتا رىكلاٰمى دا، يان رەنگ و ھونھرى خۇ رىكلاٰمى پى بىكەم، كو مادەي پى وەرگەرم.

سیلا夫: تەچەند خەلاتىت رىز گىرتى و مرگەرتىنە..؟

مهەدى صالح: دوو جارا ھاتىمە خەلاتىرن ئىك ژلائى سەندىكا ھونھرمەندىت كوردىستانى ۋە يادى وەك داهىيان.

سیلا夫: چ جوداھى دنابىھەرا ھونھرى بەرى وىنى نوکە داھىيە..؟

مهەدى صالح: نە بەس ھونھر، بەلكى ھەمى تىشى بەرئ زىدەتر دلىپاكى تىدا ھېبوو راستگويەك دىشىتى بەرىدا ھېبوو، دەما گارەكى ھونھرى دهاتەكىن، راستى تىدا ھېبوو ژلائى زارقەكىنى و نېسىنى و دەرهىيانى، حەتا دەوزىك و سترانان دا ژى و ئەز زىدەتر حەز تىشى بەرئ دكەم و تىشى بەرئ پتر بۇ من ب باومر بۇيە و خوشتر بۇيە ل دويىف وى تەكنولوچيا بىسەر و بەر يا وى دەمى ئەز بەحسى دنافا كوردىستانى دا دكەم، چ خوشى د تىش و گارى نوکەدا نىنە.

سیلا夫: پەيشا تەيا دوماھىي؟

مهەدى صالح: گەلهك سپاس بو كوقارا سیلا夫 و ئىرو ئەز خۇ سەربىلند دېنىم، ئەز بۇيە مىھقانى كوقارا سیلا夫 و سپاس بۇ ھەمى كارمەند و ستابى كوقارى.

واقۇي بىت، ئىرو ژيان يا بۇيە ھەقىكى، مە ھەميا ھېشى يىت ھەين، مە دېيت ھەر پىشكەقىن وەك مادە و ئەز ئىرو يى بەرھەف نىنم بچم گارەكى ھونھرى بىكەم و من گارەكى باشتى ھەبىت وزيانا من ل سەرىبىت، ئەز يى بەرھەقىن، ئەز دى ھنگى بەرھەقىم گارى ھونھرى بىكەم دەما دىزانم ئەف گارە دى بىتە پالپىشەكى مەزىن بۇ من ودى من سەرفەرازىكەت، چونكى ئەززى خودان مالىم، و چاوا جىرانى من و بازىرگانى ولاتى من و ھەركەسەكى دېيت پىش بىكەقىت ژ لايى مادى قە، مە ژى ئەو ھېشى يىت ھەين، ئەم ژى ژ كەسى كىمەت نىنن، لى ئەز نابىنم ب رىكاكا ھونھرى دى گەھمە ۋان ھېشىا و ئارمانجىت خۇ، لەوا ئەز ئىرو يى بەرھەف نىنم ئەگەر گارەكى باش يى مادى ھەبىت و من يا گوتى ئەز دى وى دەمى گارى ھونھرى بىكەم و دى زقىم حەتا ئەز ئىمزاى ل سەر گارى خۇ يى ھونھرى بىكەم كو درۈزىنامادا بەيىتە نېسىن و رۇزىنامە بەحس كەن وى دەمى دى ۋەگەرمە گارى ھونھرى، ئەگەر ب فى رەنگى نوکە بىت نەخىر ئەز نافەگەرم.

سیلا夫: ئەوچ ئەگەرن وەلتەكىرىن تو ژ ھونھرى دویر ب كەقى..؟

مهەدى صالح: جارى ئەز نەشىيم بىزىم من دەست ژ ھونھرى بەردايە و ئەز نەشىيم بىزىم ئەزى بەرداۋامم ژى، گەلهك جاران دەما ئەز تەماشى بەرھەمەت خۇ دكەم وەك ئەرشىف ل دەف من، ئەز گەلهك پى دەرسىم و تۆرە دېم، دەما ئەز تەماشە دكەم ئەف ھەمى زەممەتە و خزمەتە مەبرى و كىرى، كا بەرامبەرى قى خزمەتى چ بۇ من، يان، بۇ مە ھاتەكىن، ئەز ھەر حەز ھونھرى دكەم و ھونھر چبۇ دناف خوينا من دا، دەما ئەز چويمە دناف قى كاريدا من بۇ مادەي نەبۇ، ل وى سەردىمى مە خزمەتك بۇ خەلکى خۇ كر، خزمەت روشەنبىرىيە، خزمەت ھونھرە و ھەمى تىشى، ھەر ئىك ل دويىف گارى خۇ خزمەتى دكەت.

ئەقە حەتا ۱۹ تا ۲۰ گەریت دەرچونى گىرمان و بۇ ھەر گەرەكى ۵۰ فېرخاز، ئەگەر ئەم بەھىيى سەحکەينى ئەقە دېنە پتر ژ ھزار فيخازان، ۋان ھزاران ژ كچ و كوران، نەشىايىنە جەمھورەكى ھونھرى پەيدا بىكەت، حەتا ھونھرمەندەكى چىكەت، دەما ئەف پەيمانگەھە ھاتىيە ۋەكەن دېيت ئەقە نەكارى من بىت، لى پىدۇنى يە هندەك مەرجان ل سەر فېرخازى دانن ھەتا بىشىت ل قى پەيمانگەھەن بخوينىت، وەكى ھەتا تو دەرچى مە دوو سى گارىت ھونھرى ژ تەدقىن، ئەگەر نوکە نىشاندا شانويى بەيىتە نىشان دان دى چەند ژوان خەلکەكى عادى بىت و چەند دى دەرچویت پەيمانگەھەن بن.

سیلا夫: ل دوور كوما و زىدان ئەقە ج كوم بۇ و نوکە گەھشىتە كىرى..؟

مهەدى صالح: ھزرا دامەززاندا قى كومى يا سەيدا صەدىق شەروى بۇ و ب پشتەقانىا سەيدا فەھىم عەبدۇلا رىقەبەرى تىلەقزىونا خەبات، ئەقە كومە پىك دەھات ژ جەمیل، شېرۇان، ماجد، عەبدۇل سەلام، مەھدى صالح و ئەم دەستىشانكىرىن بەرناخەكى ب قى رەنگى بەيىتە دروستكىرن و صەدىق شەرو و فەھىم عەبدۇلا گەلەك ھارىكاريما مە كر، مەزى ئەو باومرى نەبۇ ئەم دى سەرگەفتى ئىنن، لى پشتى ئەم كەفتىنە گارى سپاس بۇ خودى تارادەكى ئەم شىايىن خەلکەكى رازى بىكەن و نوکە ھەقلىن كومى ماينە، لى وەك گارىت ھونھرى پىكەمە نەماينە، بەرئ چەندەكى تىلەقزىونا وار ئەف كەسە گازىكىرىنە يىت دكومىدا، لى ئەز بخۇ نەچۈم، من نەقىت ئەز وەك ھونھرمەندەك ناقىيى ج كوما بەيىتە سەرمن دكەل رىزىت من بۇ ھەمى كوما لى ئەگەر ھونھرمەند ب كەسان بەيىتە نىاسىن دى باشتربىت ژ كومى مەرەما من ئەقە نەبۇيە ب تى مەرەما من پشتەقانى بۇيە و پشتەقانى دەما سالىت نوتا ھنگى بلا مەرۇف يى واقۇي بىت ل وى دەمى نەستا نەتەوھىي ياب هىز بۇ، پتر بۇ مەرۇف ھارىكار بۇ كارىكەت، لى ئىرو بلا مەرۇف يى

ل بىرەھىرىا ڈايگۈۋەنە ئېھەن كورد بازىنى نەمەن

مەممەد مەلا حەممەدى

(پىنج كە)(مەلا حەممەدى) يا كول سالا ١٩٦٩ ل سەر ھۆزانى (مەلا عىمادەدىن بازىمانى) يا ب سەرۋىك وبابى (وەمى يىن نەتەوا كورد (مەلا مۇستەفایىن بازىنى) نقىسى:

قەت ئېير ناكن ھ جارا كوردى سەر (وئى زەمین
ناڤ و دەنگى وئى فەباتا تە كرى ھەر دەن و مەن
ئەف وەلات بۇ تە مۇدامى، ھەر منەتاون يەقىن
ب فەباتا تە دېين لە، فوهش مەكىم لوقمانى تۇ

ئېھەن مەلەتى كورد ھەر دەن و دەۋرانى تۇ
پەھلەوانى بۇ مە كوردا شىئىتى كوردىستانى تۇ
جان فدائى بۇ وەلاتى گاوهىتى كوردانى تۇ
قەھرەمانى عەمرا بىستا، مۇستەفا بازىنى تۇ
ھەر بىزى ئەم پېشەۋايىن كورد و كوردىستانى تۇ

كوردى كوردىستان ھەمى ب زمانەك پې فەصىح
ھەل شىڭال ھەل ئەلقوش ھەل ھەولىدا بەرىع
پىكىقى دا تە سۆز و پەيمان دوق تەبن ھەر وەكى (يە
مەلەتى كورد ھەل مۇسلمان، ھەزىدى ھەمىسەيھ
سەر ئەپۇندا تە كەھاندن، لە كە فوهش ئىنسانى تۇ

تە شىار كە مەلەتى كورد پەك درېڭىز كە بۇ نەيار
ئەنەما ئىدى دەھىلى دوژمنى وەك كورەمار
كوشتن و تالان كەن بۇ فەتكى عادە و كار
مەلەتى كورد تە فلاس كى، ئەن ئېن دەستى نەيار
وچ و جانى من فدا بن، مەلچەئۇ ئامانى تۇ

ما وەكى تە رېھەن و زانال ناڤ كوردان ھەنەن
ناڤ و دەنگى كۆ تە دايىن ناڤ دىن ھەر بۇ مەن

چاكىيا كو تە كرى بۇ كورد ب دەستەك پې ئەمین

هېزىشى دوڭىمن دهاڭن سەر تە دائىم ھەر ھەبۈون
شەمىتىر و صاروخ دبارىن بومبا و ناپال ھەبۈون
جاش و خايىن ھەر دەمى جاسوسى ئۇ دوڭىمن ە بۇن
تانى و توبىن دوڭىمنى تەق ئىن ئىمما دبۈون
ھەكلىك سەركار و سەردار گرتىي زىدانى تە

نهرو ئۇ غاندى بەھقىرى ۋەگى وان ھەر ھۆشىمەن
دېگۈل و دومەل دىار بن چەرچەل و مەزنى زەمەن
تەقدە رابن بىكىن تەكىرىز پىنگىقە دانى يەك جەقىن
سەد ۹۵۵كى و يىلسۇن و جۇنسۇن شاستىرى ھەم كۆسەگىن
تەق ۋە دىبىرا تە مەستەن، كارى يېڭىشەركانى تو

خان و مان و مالی دونیا همو پیکفه ته هیلان
کریه ای بو خوه فهبات و شورش و باری گران
ای ته گرکر بو گهلى خوه بو وی چینکر خوهش ڈیان
ھر بسہ بو ته شریف نئی سوکتی باغی کو ردہ کان

جاه و منصب تهف ته بهزادان، دا بژین لاوانی تو
ته د ریکا سه (خوهبوونی پر ته دیت ئیش و ئەلەھ
زەمەت و ئىشا ته دیتى نانقىسىن ھەقلەھ
چەگى دوژمن ھەر دەمى سەر ته دگر دوگىل و تەھ
لە دېن ناپالى دوژمن، تەھ دېۋرىن عۆمەر و دەھ
ھە لار بازان و مەباباد نەتلە سەر سەۋارى تەھ

کورد ب هەفڑە سەر گەواندن سەگىنин (يىكا تەدا
دەستى خۇه دانىن سەر ھەف سۆز و پەيمان بۇ تە دا
وئى بېن پىڭىھە ل سەر اى بن بلند ئالا تە دا
ھوب و ھاز كىن و ئەقىندا تە د ناڭ قەلبىي مە دا

دەرد و ئىش كوتى ھلگرتى ۋ بۇ كۈردى تەنە
دەنگ و باسى شەرق و غەربى، تەڭ پەسندارى تەنە
ھەممە دەلات پەزىز دزاپان، (ھېۋاي كۈدانى تە

شاعرین گواد ب هفڑه هئو و هئو بکنه هئوار
هونه و شعری فوه بینن قلهمی فوه بدنه کار
پسن و (۵۰۵) ته بیان کن وی بمینن شھمھزار
لی د مهدی ته ده لالن، سعد جگه (فوین و هئزار
کس ب مسلی ته نهدا دهندگ (۵۰۷) قا جیهانی ته

شُف و روژا فووا شیرین ئەول فوه بىنە مەرام
قەلەپ و كاغەز ب دەست بن بىنلىقىسىن بەزدەۋاد
قەت نىكان ح دىارىكىن چىنكىو تۇ بەمدا نەقام
ئى سىدادەت ح فەبەردى، بۇ تە ناپلىيۇن غولان
ئى شەجاعەت ح بېيژە، (و سەتمىن مەيدانى تۇ

دادگه‌هی کوردی هه‌زاری هه‌ر ده‌می ته‌ بی کومان
پشته‌تی ته میزی عه‌گیدی بو که‌سی ئیدی نه‌مان
ناف و ده‌نگی ته به‌لاف بون ل هه‌ممو پارچی جیهان
اً عه‌داله‌ت چ بیان که، عومه‌ر و نوشیره‌وان
هه‌زه موسنا ته بیزه، یووسفی که‌نخانی ته

دوڙمنی گودا ههمو به ٿه دکن مسابی هه
گواد ههمو پيڪڻه ڦيل ٿه گهسي دی نينه (يٽه)
هه ٿوي (يٽه) ٻه گودا مهڙني گواداي هه
فهوف و ترسا ٿه گهتن ناف، دوڙمنا تهڻ سه ٿا سه
گهلهئي ناف چاغئي ترک و عهڙهپ و ئيرانى ته

كەركەرى فەيلى ب جارەت ھېقىدا فەرمان دىن
ھەزىز سېۋاس تاكى كەرمانشاھ تەف دىن ئالا تە بن

ئاماد و كەركۈچ و تەتوان مەركەزى سەيرانى تۆ
تە بىخوازه ئەمەن كۈردىن ھەزار كار و فەبات
إپەرىنە فۇراتى زىرەت ئەمەن كۈند و قەلات
بدىنە سەر سىنگا نەيەرى، بىكەن قىز (ۋۇزا) وە هات
قا ب ئايىنا تە خەملەن! سوڭ و بازار و وەلات

فوھىش قوماندان و سەرگى پارتى كۈردستانى تۆ
يېزى پېشىمەرگە ل پېش تە لىپىدىن مۇزىق و دەف
ئەو بىيىن فوھىش سرودا بۇ تە ھەلدىن دەست و كەف
فوھىت و قىز يېڭىقە بۇ تە كوترا ھەف ب (ھەف
ھەھل پېشىبەر تە مەراسىم فوھۇندەغان تەف صەف ب صەف

لەشكىر و ئاوازى باندونغ ئىنگى گوبىانى تۆ
گول و نەسسىن و ھلال وان ل مىرىڭى كەش كىن
فەمل و فىلا كو بەھار دا كۈردستانى بىن
چىمەن و مىرىڭى ب ھەقىرە ج ھەيە بۇ ھەكىن
صۈر گول و چىمەن ب قەقدا رەنگ ب (ھەنگ پېنىش كىن
بەر سەراو و ھەيکەل و ھەھمە مجلس و دىوانى تۆ

پەسن و (ھەشىش) بۇ تە كۈرد ھەن ب چاڭى تەف دىن
ب ڑيانا تە يە شىرىن گازى و ھاوار دىن
پېشىقە رابۇون و تەمانا بۇ تە دائىم ئەو دىن
قىز و فۇراتى مللەتى كۈرد (ھەقىس و ھەھمە دىلان دىن
تەف ب يەڭى دەنگى دېيىن ھەزىز بازانى تۆ

ئەم دىن پېشىمەرگە جارەت كەر بىن فەرمانى تۆ

ابنە سەرفوھە إپەرن يەڭى دل و يەڭ ئارماڭى بىن
سەرفەزى بىنە سەر ئە لەشكىر بازانى بىن
قەت نادىن پېشىقە فوھە دەھمە مازىز و ئامادە بىن
ووج و جانى فوھە تەلەف كىن، يان ھەمى ئازادى بىن
لەشكىر و ھەھم نوبەدارن، بەر سەر ئەيوانى تۆ

تە ئە بۇنَا مللەتى فوھە پېر فەبات كەر ئەي شىرىن
رېچ و شۇپا فوھە تە دانى ب مللەت دا پىن بىلەن
سەرفوھە بۇن دەعىوا تەيە بۇ تەگىرىھە إپەرىن
ئافەرىن مەد ئافەرىن ئەي باقى لوقمان ئافەرىن
تە ئە بۇنَا مللەتى كۈرد باقى و ھەھم پېشىقانى تۆ

اکىن زانا و رېبەر و چەراند سىنەر و بەند
بۇ ھەمە دەھولەتى دۇنيا ھەزىز يەڭى زانا شىياند
زىجىرا دۆزمەن كو دانى دۈر و پېشىقە قەتىند
دەعىو و دۇزا سەرفوھە بۇنى، وي ب عالەھە ھە گىياند
كەھ ل پارىس كەھ ل لۇندۇن، دەنگى مەبعۇسانى تۆ

كۈرد و كۈردستان ئەن زولما نەيەر (زىكار بىن
پارت و پېشىمەرگە ئە بۇ دۇزا وەلات مازىز بىن
دۆزمەن فوين (يېزىز كۈردستان تە تەف دەر بىن
ھېقى دان ئەھم ئە يەزدان كە تە مۇوهە فەق بىن
شورشا تە ب سەر كەفيتن دا بىن مەھقانى تۆ

پېنچىوين و فانەقىن كوفرى بەھقىرە إا دىن
سەندى و جاف و بەياتى، كەپەر و دۆسگى دىن

ئەو نەپەنیا ل ناقبەرا كازم ساھر و ھېفا وەھبىي ئاشكەرا دېيت

پشتى سىتىرا لوپىنانى ھېفا وەھبىي دوماھىك داخۋىيانىيەت خۇدا راگەھاندى
ئەز دخازم كلىپەكىن دىگەل ھونەرمەند كازم ساھير دروست بىكم، پاشى
كازم بەرسقًا ھېفايىي دەمت و دېيىزىت ئەز كەلهك حەز ھېفا وەھبىي دىكم
و

دەپى بارى دا كازم ساھيرى گوتىيە : ھېفا وەھبى كەسەكە كەلهك
جانە و مەرۆفەكە باشە و ئەز كەلهك حەزى دىكم و پاشان بەردمامى دا
ئاخفتىت خۇ ب شەرمىنى ۋە حەزىكىرنا خۇ كردا ديار كىن بەرامبەر ژنان
ول دوور مالا خۇ گوت ئەز كەلهك ھەقانلى زارو كىت خۇ مە و پەيۈندىا
مەيا باشە و دلخوشىم ڑى ب هاتقا نەفيا خۇيا نوى بناقى سنا و دياركىر ئەم
ھەمى زىانا من

ھېزى گوتىي دەممى بۇرى دا د ئىك دېبرنامىت تىلەقزىونى دا پسيار ژ
ھېفايىي هات بۇ كرن كانى تو دخازى دويىتەكىن دىگەل كىش ھونەرمەندى
دروست بىكەي.. ئەنۋەپى ئەنۋەپى ھەنەپەن دىگەل كازم ساھيرى.

ئەگەر ھەقىكىت دنابەرا ئەلىسا و كارول سەماھى پىدە

پشتى وان داخۋىيانىيەت ھونەرمەندىا لوپىنانى ئەلىسايى ل سەر
ھەقلا خۇ كارول سەماھىي د بەرnamەكىن بناش و دەنگى
عەرمى (الحکم) دا، كارول سەماھە بەرسقًا وى دەمت و
دېيىزىت ئەلىسا يانىارام نېبۇ ژىبەر ھەبۇنا من دناف بەرnamە
(ئىكىس فاكتەر دا).

ئەلىسا د دىدارەكى دا دېيىزىت : من و كارولىچ نەھەقىكى
و ئارىشە نىن و نوکە مە چ پەيۈندى دىگەل ھەقىدوو نىن، لى
بىتى بۇ من يانىارام نېبۇ ژىبەر ھەبۇنا من دناف بەرnamە
ل سەر شەھىيانا خۇ و دىسان داخازنامە ڙى بۇ من نە فريڭىر ل
دەممى پېشىكىشىكىرنا شانۇكەرەريا خۇ

دېرامبەر دا كارول بەرسقًا قان پسيارىت ئەلىسايى دەمت
و دېيىزىت : ئەلىسايى حمس نەدەك ئەز دىگەل وى بىم وەك
دادقان دېبرنامى ئىكىس فاكتور دا و بەرى بەرnamە من
كەلەپى بۇ كەلهك ئاخفتىت نەخوش ل سەر من گوت بۇون،
لى من دېبرنامە دا و مسا خۇ ديار نەدەك ئەزا خەمگىنەم ژىبەر
تماشەقانان و ھەرمەنسا ناقبىرى گوت ل دەف من نورمالە ئەگەر
دقۇناغا دويى يانىارام نېبۇ ژى ئەلىسا دىگەل مە بىت، چونكى
من ج ئارىشە دىگەل نىن.

فرمیسک ناخازیت ناقدار بیت

د دوماهیک دمرکه فتنا خودا سترانبیزا کورد "فرمیسک" بهحسن دوماهیک کارو پروژت خو دکھت و گلھیت مهزن ل وان کھسان دکھت یئت کو ب کاری کوپیکرنا بھرهمنی وی رابوین و ل دویٹ گوتیت وی ئەفه ۵ ساله کار بۇ ئەلپومەکا نوی دکھت و گھلهک زەممەت پىغە دیتىه و ب تى دخازىت سېدىيا وی ب ئورجىنانلى بھىتە كرین، هەر دوی دیدارى دا "فرمیسک" دېیزىت : من نەقىت ناقدار بىم، بەلكو ب تى من حەزىكىرنا خەلکى دېیت و حەز دکەم جەماوەر حەز من بکەت و د بەردوامىا ئاخىنیت خودا "فرمیسکى" دا ديار كرن ئەو زۇنكە پىغە دەگەل وان کھسان کار ناكەت یئت ئەخلاقى ھونەرى نەبىت. دىسان د ئاخىنیت خودا بهحسن مالباتا خو كر و گوت : ئەغا نوکە ئەز گەھشىمىن ھەمى ژەھرىكاريکىن و پېشەقانىكىرنا دەميك و بايىت من بۇو و ل دوماهىيى رى داخاز ژەھرى دەميك و بايىتى كىر چاف ل زاروکىت خو ھەبىت و حەزىكىرنا خو بۇ وان ديار بىكەن، ب نەخاسىمە ئەمۇت زاروکىت كچ بن.

شرين و ئىساله سەڭاتىي ب ھىفا و ھېبىي دەن

د چارچوقەيى بەرنامى صولا ئەھى سترانبىزا سورى ئەساله نىرى پېشىكىش دکەت تىدا شرين عەبدولهاب مېۋان دېيت و نقىنكان ل ھەيفا وەھبىي دىگرىت ل دوور ئەدائا وی د گوتتا سترانەكا سوعاد حسى دا و دېرەمبەر دا ژى ئەساله دېیزىت ئەزا مەندەھوشم چاوا ھەيفايى ئەف سترانە گوت و دېرەدوامىا ئاخىنیت خودا شرين دېیزىت : ھەيفا ب باشى ل سەر خۇ ڪارناكەت و دېیت بىزىنى دەستخوش ژى و وى ژەنھىي و ژەبۇنا خامەيى دەنگى خۇ كرە تشت و دەھەمان ھەۋپەيچىن دا ئەساله ژى دېیزىتە شرينى چ پى نەقىت ئەو چ تشت نىنە و زىدەتر شرين دېیزىت : ھەيفايى د بەرى دا سترانىت باش پېشىكىش دىكىن، لى دنوکەدا چ داهىتىانەك د سترانىت خۇ دا نەكىرىيە. ژلايەكى دېقە ژى ئەساله دېیزىت : ھەروەك ھەيفايى يا باوەر ژخۇ كرى كو ئەھى سترانبىزە و ئەز دېیزەم بلا ئەو بىزقىتە دەسپىكە كارى خۇ و ئەگەر نەزقىت ژى ئەو يا ئازادە و دەھەمان دەمدا ئەساله و شرين رەت دکەن ھەيفايى بىننە رىزى ئەلىسايى و ل دویٹ گوتتا وان ئەلىسا خۇداندا دەنگ و ھەستەكى ب ھىزە نەوەك ھەيفايى.

نوژداری سیلاچ

بائویک

جهیز بالویلکان دهیته کرن. هف چاره
داکو یا بنبر بیت دفیت ۳-۲ جاران
بهیته دوباره کرن.

۳- کہ واندن ب کہہ رہبیں کو ج
شونا ناہیلیت ل جھیں بالویلکان.

٤- لیزمر ریکه کانوی و سه رکه فتیه
بو نه هیلانا بالویلکان و دبیت بهیته
ئەنجامدان ل گلینیکا نوزدارەکى
بیستى.

۵-هندہک دھرمانیت دی هنه دھینه
دانان ل سہر جھی بالویلکان کو
ب مفانه ل پرانیا جاران، بو نمونه
فلورویوراسیل (تریتینوید)۔ ئەف دھرمانه
دھینه ب کارئینان پتر ژ جارهکی
داکو بالویلک قوتیر بین.

بریندار و دمرقلا و نهدویره میکروب ب
ریکا وی برینی بگهنه دناف خوینی
دا و لهشی ژهر اوی بکهن، یانزی برینا
بالویلکان دی جهی وان کریت هیلیت،
نه خاسم ل سهر لیقان و سه روچافان.
لهوا ژی دقیت نوزداری بسپوری پیستی
ب کادی داکرنا وان دا است.

حاء مکون:

۱- هندهک ئاڭ ل دەرمانخانىيائى دېيدانە كۈچىنىڭ بەرھەۋەرنىڭ تەرىپىتىتىزدار مىنى (سالىسىلىك) و لەكتىك) ھەكۈچى بالولىكى پىنەتىن يان وەك لەسقە ل سەر بالولىكى ھاتە دانان دېيت بالولىكان ژناف بىبەن. ئەف رىكە يا سەركەفتى بە ل ۶۰-۸۰٪ ئۇ ڈەحالەتىن.

۲- که واندن ب نایتروجینی روهن
که وهک سدی به بان وهک ئافیه به ل

د. ئاشتى عەبدۇلھەكىم
ئەقە نەساختىپىستى يە ئەگەرا
وئى نفشهكى قايروسايە دكەفيتە دناف
خانەبىت پىستى دا و دئەنجامدا هندهك
گرىيكتى زقىر و رەق ل سەر دىيار دېن.
قەبارە و ھەزىما را بالوپلەكان جودانە ژ
كەسەكى بو ئىيىكى دى و ل جەھەكى
بو ئىيىكى دى. بالوپلەك پىر دىيار دېن ل
سەر پىستى دەست و پىيان، ھەرچەندە
هندهك جاران ل سەر لىقان و ئەزمانى
ژى پەيدا دېن. سىمايى وان وەك پىرتا
قەرنەبىتى خويا دېيت و ل پىيان وەك
دندىكە ئەنمۈكى:

ڦايروسىٽ به پرس ڙ بالو يلڪان
دناف ته خهيا ڙ سه رڻه يا پيستي ئاكنجي
دبيت و به لاف دبيت بو جهه ڪي دى يان
مروقه ڪي دى ب رٽِكا دهست كرنٽ و
تٽِكمه دانٽ. ب ئاواي هك گشتى بالو يلڪ
دبه لاقتن ل زارو كان و ل گهنجان ڙ
كهسيٽ دى و ل پرانيا جاران ل سهر
تبٽ و پشت و په حنكٽ دهست و پييان
ديار دبن و هه ڪهر ل په حنكٽ پيي
ل سهر چو كا يان ٿه نيشكٽ په يدا بون
دبيت زوي بريندار بين يانزئي ب ٿيشن.
ل هندهك جاريٽ دى بالو يلڪ ل سهر
شه رمه جي ب رٽِكا تٽِكمه ليا سٽِڪسٽ
چيدين ل نير و مييان.

هندەك بالویلک بى چارەكىن بەرزە
دېن پشتى بوورىنا ۱۲-۶ مەھان، بەلى
هندەكىت دى ب سالان دەمەن.

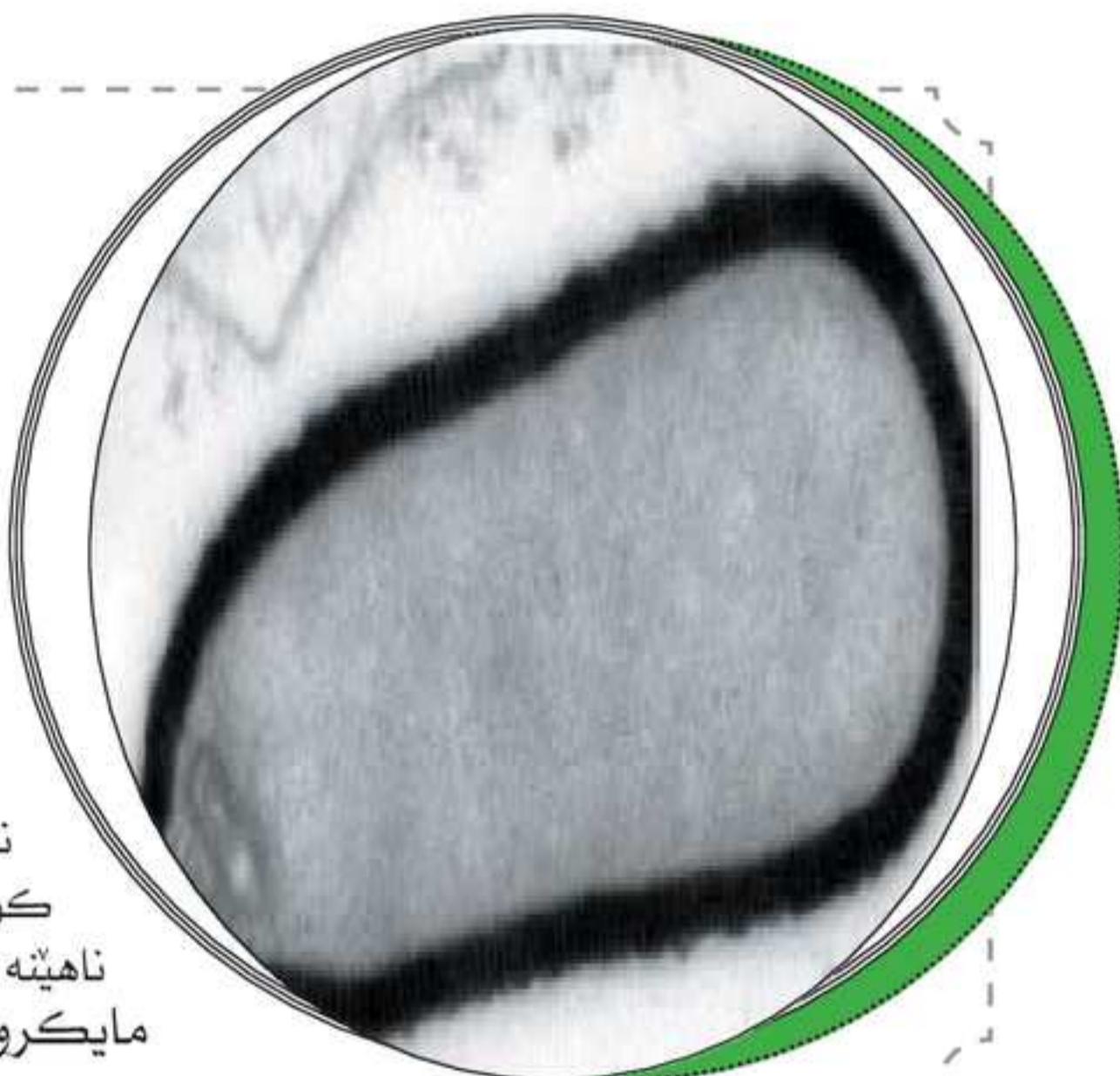
ڙبو نه هيلانا بالويلكان نابيت نه ساخ
ببريت ب گويزانك و تايا، چنکو
ئهڻ چهنده دئ جهڻ بالويلڪي هيليات

دغا مروڻي دکاریت ٽريليون ڀڻهنا بنیاسیت

فه کولینه کا نوی یا ئەمریکى ئاشکراکر کو دفنا مروقى دکاریت تریلیون بیھنیت جودا جودا ژیك ۋاقىریت کو ئەف ژماره ژى گەلهك پىرە ژ ئەوا ھەتا نوکە زانىيان ھزىدەك. د فه کولینى دا دىياربۇو دفن ژ چاھى و گوهى ب ھېزترە د ھەستىكىرنى دا. بو زانىن چاھىت مروقى دکارن ۱۰ ملىون رەنگان ژیك ۋاقىرەن و گوھ دکارن ۵۰۰ ھزار دەنگان بنىاسن. ھەزى گوتى يە ھېزا بیھنېكىرنى لجەم گيانەوەران دوو ھەتا سى جاركى ژ ياخشى مروقان پىرە.

پیشستی ۳۰ هزار سالان فایروسکی نئه ژددھا دز فریته ٿو ڙیانی

ههڙمارهڪا زانائيٽ فرنسي دياركر ڪو ڦايروسه ڪيٽن
ئهڙدها زفريٽهه ڙيانى پشتى مايه دخوهه ڪا دريڙ دا و ماوهيني ٣٠
هزار سالان ڦهڪيشاي. ئهڙ ڦايروسه هاته ديتن ڀيٽ بهستي دناف
تهخه ڀيٽ جهمهدا سيبيريا دا. پشتى ڪو جهمهدا هاتيه حهلاندن
ل تاقيٽهه ڪيٽن بزاها ڦايروسى و شيانا وي بو ڦهگوهاستا
نهساخيان زفري. ئهڙ ڦايروسه ڙ نفشه ڪيٽن ڦايروسيٽ ئهڙدها ڀي
ڪو دهينه ديتن ب مايكروسكوبٽ نورمال، نهوهك ڦايروسيٽ دى
ناهينه ديتن ڙبلی ب مايكروسكوبٽا ئهلكتروني. دريڙيا في ڦايروسى ١,٥
مايكروميترن ڪو مهزنترین ڦايروسه ههتا نوکه هاتيه ديتن.

زیارت نسوان ب رخ موبایلی

بسپوریت خهوي ئاگەهدارىيەك بەلاقىك دەربارە زيانىت ھيلانا موبايلان ۋەكىرى دناف ژوريت نىستى دا ل سەر مەزىي مروقى و ئاشكارا كەر ئەف چەندە ئەگەرەكە سەرەكى يە يا خەو قەھەرمىن و پېشلىت خەوي. ئەف چەندە هاتە شروقەكىن كو مەزىي مروقى يى هوندر (العقل الباڭن) دەمینىت ئاگەهدار و ئامادە بو ھەر پەيوەندىيەكە تەلەفونى. بسپورەكى خەوي دېيرىت داکو خەوهەكە خوش و تەنا بىبىيە سەرى گەرەك ھەست ب تەناھى و ئارامىي بىكەي و موبايلا خۇ دائئىخى داکو مەزىي تە فير بىيت كەس تەناھيا وي تىك نادەت. ماموستايەك ل زانكوبا ھارقارد دېيرىت ئىك ژ زيانىت ھيلانا موبايلان ۋەكىرى دنافا ژوريت نىستى دا ئەو روناھى يە يا ژى دەردكەفيت كو ئىشارەتتىت شاش دەدەنە مەزى دەمىن نوکە روزە و نە شەقە و دئەنجامدا مەزى دەمینىت ھشىيار و ئاگەهدار و خەو يَا تەنا نايبىت.

دېھکولينه کي دا دياربوو ژ هەر ۱۰ كەسان ۸ موبايلىت خو دھىلەنە فەكىرى دناف ژورىت نىستى دا، زىدەبار گەلەك كەس موبايلىت خو وەك هوشىم ب كاردىنەن بو ژخەو رابۇونى. ديسان دېھكولينى دا دياربوو ۶۳٪ ى ژ خودانىت موبايلان ئەويت ژىيت وان دكەقنه دنابىچەرا ۱۸ و ۲۹ سالان دا موبايلىت خو ب رەخ خوقە ددانى نەك ب تى ل ژورا نىستى.

دەرمان ژ ئەلندى دىروكى هەتا ئەفرو

و بلندبۇونا پەستانا خوينى نە. مروفان بەرى چەند چەرخەكان روھكى دىجىتالىس نىاسىيە و ڪارى وى دەھىزئىخستا زەقلىهكە دلى دا زانىھ و ھارىكاريا وى دەقورتالىكىندا ۋان نەساخان ژ مرنى دېتىھ و ئەفرو دەھان ملىونىت نەساخىت دلى فى دەرمانى رۆزانە ب ڪاردئىن داكو نەكەفە بەر ترسا مرنى. تىشەكى ۋەشارتى نىنە كۆ بلندبۇونا پەستانا خوينى كۈزەكەكى توند و بى دەنگە و ڇىشكەفە گەلەك مروفان ل ئەردى دىگەقزىنەت و ھەكە ب خىرا دەرمانىت ئەفرو پەيدا نەبا دا قوربانىتت وى سەدجاركى پىرىن، ئىك ژوان دەرمانىت ھىزدار كۆ بەرسىنگىت بلندبۇونا پەستانا خوينى گرتى ((رېزىپىن)) اه كۆ ژ روھكەكى دەھىتە پازىزىن.

دەزگەھى ھەرسكىرنى ئىكە ژ دەقەرىت لەشى كۆپتەزەميان بەرئاتافى نەخوشىيان دېيت ژېر ئەو ھەزمارا مەزن و جوداجودا يا خوارن و ۋەخوارنان ئەۋىت ب درىزاھيا شەف و رۆزان دەكەفە تىدا. سروشتى ھەزمارەكا روھكان كىرىنە دەزمەتە مروفاندا كۆ داشىانا واندایە نىشانىت نەخوشىيەت دەزگەھى ھەرسكىرنى سىست بىكەن، مينا حەممەربۇون و شاقيىرى و دلرابۇون و زىكچۇون و گەپتىرىت ((تقلصات)) روېچىكان. دياربوبويھ كۆ رها مىڭويكى ئەوا گەلەك جاران دەھىتە گىرلاندىن ل بازاران وەك شەربەت مفایەكى بەرچاڭ ھەيە ڏچارەكىندا گولكىت ئاشكى دا. ل ھەمان بوار بۇ نەساخىيەت دەزگەھى بىھن ھەلکىشانى مينا بىھن تەنگى و رېبۇ و ھەودانابورىكىت باي، ھەزمارەكا باش ژ روھكان ھەنە نەساخ مفایەكى بەرچاڭ ژى وەردىگەن مينا روھكى ((ئېفيىدرى)) ئەۋى گەرسەتىيە

كۆ ھەندەك ژ وان ژەھراوى نە، يان ب زىانە. كىم كەمس دىغان كۆ توپكىت سېقى كەرسەتىي سايانىد ئەۋى زىدە ژەھرىن دناڭدا ھەيە يانزى سولىنىت ((بىشكۈزۈت)) كەسکىت پتاتان دەزەھرىن و بەلگىت ھەندەك گولان زىدە دجوانى ب خولكى خو، بەلى زىدە د ژەھرىن ب خاسلەتىت خۆ و ھەندەك جاران دېنە سەدەما مرنى ھەكە ب شاشى ۋە ھاتە ب ڪارئىنان. ھەستىارىا گىيى و ھەودانى پىستى و لىر و خورىان ھەمى ئەنجامى ھەلفرينا ھويركى گىيى، نەخاسىم ل بەهاران كۆ ساخلىميا مروفقىت ھەستىار تىك دەدت.

ل ھەمان دەم دياربوبويھ كۆ ھەندەك روھك ھەنە دناقخودا ھەندەك كەرسەتىان دەھوين دىكارن پەنجهشىرلى و گەرىكىت لەشى چارمبىكەن و خودانى ژ مرنى قورتال بىكەن، يان ژانىت وى سەقك بىكەن. نىاسىنا ۋان دەرمانان و ئىخستا وان دەزمەتە مروفان دا پىتىگاۋەكا مەزنبۇو ل وارى ساخلىمىي و شەركەن دەگەل نەساخيان. مروفان ھەر ژكەفندادا روھكى خشخاش نىاسىيە و مفایى وى بو تەناكىندا ئىش و ژانان ژانىت و ئەفرو مورفین ئەۋى بەرنىاس ل ھەمى جىهانى ب ژانكۈزى و تەناكىندا ئىش و ژانان ژ ۋە ھەندەك دەھىتە دەرمانىن دەمى نىشەركاريان ب ھەقرا دەگەل دەرمانى كورار ئەۋى زەقلىهكان سىست و خاف دەكت و بىرەن بىرەن نىشەركەريان ب ساناهى دېئىختىت. ئەف كورارە هوزىت رەسمەن ئەمرىكى باشدور تىرىت ژەھراوى پى بەرھەف دىكەن ژبۇ نېچىرا گىانەمەرمان يان كوشتا دوزمنان.

ھەركەمس دىغانىت كۆ نويتىن گەف ل سەر ژيانا مروفقىت ھەقچاڭ نەخوشىيەت دلى

د. ئاشلى عەبدۇلەھىم

ئەو دەرمانىت ژ شىنكتىيان ھاتىنە

بەرھەفکەن:

دەرمانىت ژ شىنكتىاتى ھاتىنە و مەركىتن چىرۇكەكا درىز و بالكىشە. جىهانەكە مىشە ژ جورىت بى ھەزمارىت شىنكتىيان. كۆمەكا مەزن ژ دەرمانان ھەر ژكەفندادا ھاتىنە و مەركىتن ژ شىنكتىاتى. بو مىناك مورفین ئەو ژانكۈزى ب ھىز و ناۋىدار، دىئىختىت، بىللادونا، كورارىن، پەنسلىن، ئەقە ھەمى ھەندەك دەرمانان ژ روھكان ھاتىنە بەرھەفکەن بەرى چەند چەرخەكان. ئانكۆ شاھستانا روھكان نە بىتى ژىدمەرى سەرەكى يە بو ئەو خوارنا ئەم دخوين و ئەو ئوكسجينى ئەم دەھەلکىشىن، بەلى ژىدمەكى گەرنگە بو ئەو دەرمانىت ئەم نەساخىيەت خو پى چارەدەكەين. ل ۋە سەرەمى قەگەرياندا مروفان بۇ دەرمانىت ژىدمەرا وان روھك يادىار و بەرچاڭە پېشى دەمەكى ڈرىز ژ پشتگوھە ھاۋىتى. مللەتىت كەفناز ئەو دەرمانىت ژ روھكان دەھاتە بەرھەفکەن مىشە بىكاردىن ئىبۇ چارەكىندا ھەزمارەكا مەزن ژ نەساخيان. مروفان سەدان جورىت روھكان نىاسىنە

و دمریخستا ئهو بايٽ دناف زکی دا ڪومبوبون و ساخکرنا ڪهلهشتیت بشکوژیت مهمکان و سهلهخینا پیستی زاروکان. داناها مرهمما جاتری ل سهر جھی ب ڙان وان ڙانا دکوژیت. داناها وي دناف پیلاڻان دا پیٽ سارگهرم دکهت. دیسان جاتر بیهنا زادی خوش دکهت. ئیک ڙ مفایٽ جاتری نههیلانا تایی و ههودان و ڙانیت گولچیسک و میزمویان و کوشتا ڪرمیٽ رویقیکان. دیسان جاتر دری ڙهراوى بونی دراوستیت و ڦهريٽا خوهی زیده دکهت. زیدهبار جاتر هاریکاریا ههرسکرنی دکهت ههرجنه هنده هاران دبیٽه هوی قهبنبوون، لهوا باشته دگهٽ زمیتا زمیتونان بھیٽه و مرگرن. جاتر يا بمفایه بو بیرتیزی و بهیرتیخستا بیردانکی و پرچی سهري و دری و مریانا پرچی دراوستیت.

گهنه:

ئهڻ روہکه یٽ نافداره ب ستريٽ خو یٽ هوير ڦه، ههکو مروف دهست دکهٽ ئهو ستری دناف پیستی را ڏجن و دبنه هوی سوتون و خوريانه کا توند و دروار. ٺافا گهنه ڙانیت مفایٽ مشه تیدا هنه مينا زیدهکرنا ڦهريٽ دمزگههی ههرسکرنی و زمنگینيا وي ٺافی ب ٺاسني، لهوا يا ب مفایه بو چارهکرنا ڪیمھوينی. دیسان گهنه ڏکهڦندا دهاته ب ڪارئینان بو راوستاندا خوين بهربونی و پاقڑکرنا برینیت پیسبووی. دیسان مفایي وي دساخکرنا ڪولکیٽ ٺاشکی دا يا بهرچافه. ٺافا گهنه ڙانیت پهستانا خوینی ڪیم دکهت و ریزهيا شهکری دناف خوینی دا نزم دکهت. دیسان زکچوونا زاروکان سست دکهت. هاتیه ب ڪارئینان بو سستکرنا و مرمينا پروستاتی ئهوا بهرهنگاري زلامیت بناسالله چووی دبیٽ و گهنه ڙانیت مفایي خو ههیه ڏچارهکرنا ههودانا گههیت لهشی دا.

پیستی. ل دمردی شهکری ڦهخوارنا ٺافا دارچینی روزانه هاریکاریا ٿینسولینی دکهٽ پتر بکاریت شهکری دناف خانه یاندا ب ڙور بیخت. ڦهخوارنا ٺافا دارچینی يا ڪهلاندی مفایه کی بهرچاف ههیه د سفکرنا پهرسیف و کوڅک و ڙانیت مالبچویکی و یٽ بی نفیزیان دا. دیسان هويرکی دارچینی دگهٽ زنجهیلی و هیلی دهیه ڪهلاندن مفا ههیه بو حمهه ربوبون و ڙانیت زکی و دلرمشبوبون ڙ خوارنی. هويرکی دارچینی تیکهٽ دگهٽ هنگفینی و ٺافا تیهن شیر و داناها ههقویری وان ل سهر جھی ب ڙان ڙ لهشی وان ڙانا دکوژیت.

بهیٽ:

گیا یا ڪولیکیٽ وي دهیه زیکرنا و ڪهلاندن دناف ٺافی دا و پاشی ئهو ٺاف دهیه پارزنین و ڦهخوارن بو چارهکرنا ههودانیت پیستی و تهناکرنا مهڙی و سفکرنا پهرسیف و کوڅکی و ڦهخوارنا ٻا یٽ زکی و ساخکرنا ڪولکیٽ ٺاشکی و ههودانا بهرویکیٽ دفني و سفکرنا ڙانیت زمقله کان. دیسان مرهمه ک ڙ ڦان ڪولیکا دهیتہ بهرھه ڦکرنا ڙ ڦان ل سهر ڪهلهش و برین و سوتان داکو زویتر ساخ بین.

جاتر:

ڪهڻه مسريان جاتر دسوٽ و وک بخوير بکارئینا دهیه ری و رسميٽ ٺائینی بریشه دبرن ل پهستگه هان. جاتر دهیتہ دان بو ڇاڻکولي يا زاروکان ((چاف پرپاچه بون)) و ڇاڻیت نهساخی ب ٺاف وي دهاته شویشن. داناها جاتری دناف خوارنی دا، ههودانا چچکیٽ گهروی سست دکهٽ و نیشانیت پهرسیف سفک دکهٽ. ٺافا جاتری يا ب مفایه ڙ بو ڇارهکرنا ڪولبوونا سیهان و بوریٽ باي و ڪومبوبونا بلغه می دسینگی دا، دیسان بو خنده کوکی و گھنیٽ رويقیکان

((ئیفیڈرین)) دنافدا پهیدا. دیسان ڪهرسهی ((تیوفیللين)) ئهوى دناف بهلگیٽ چایی دا پهیدا و مفایه ک باش ههی ل ربوبی. ڙلایه کی دیشه داکو سیه و بوریکیٽ باي بهینه پاقڙکرن ڙ بلغه می روہکه دهیتہ ب ڪارئینان دیزرنی رها زیٽری ((ئهپیکاک)), ڙبلی دههان جوریٽ دی یٽ روہکان کو کوڅکی دهه دکهٽ. دهه مانیٽ ڙ روہکان دهیه سست دکهٽ. دهه مانیٽ ڙ دهه فکر دنافدارن ل بواری حهکیمیا میالی و مشه ب ڪارئینان بو چارهکرنا نه ساخیٽ دمزگههی میزمو و یٽ زایندھی و زیدهکرنا حهزا سیکسی، ئیک ڙ دهه مانیٽ بناف و دهندگ ڙبو زیدهکرنا حهزا سیکسی ((یوهیمبی)) یه کو ڙ تیقلی داره کی دهیتہ دهه فکرنا ڙ روہکیٽ مروف فیٽ ب ڪارئینانا وان بوبون ب ٺاوایه ک بهردموام و دگهٽ دڙین ههتا مرنی بی کو بزانن دهه مانن چايو و ڦهه و ڪاكاو و شوكولاته و توینن و هنده کیٽ دی نه. ئهڻ دهه مانه ههسته ک ب دلشادی و ڪعیٽ زیدهباری خورتبوبون و ب بزاده ڪهفتی بو مروفان چیدکهٽ. چهند مینا ڪهٽ ل سهر ئه دهه مانیٽ ڙ روہکان دهیه بهرھه ڦکرنا:

دارچین:

دکه ڦندا خله کی ئهڻ روہکه نیاسیه و بو ههڙماره کا دمد و نه ساخیان بکارئینا یه مينا پرج و مریانی پشتی دهیتہ هیران و تیکه ڦکرنا دگهٽ خوی و پیڻاڻی و دانا ل سهر چهرمی سهري ل جھی پرج لی نه ماي. دیسان دارچین ههرسکرنا خوارنی ریک دئیخیت و زهیتا دارچینی يا ڪاریگه ره د هیز ڙیخستا دلی و زفروکا خوینی دا. ئه زمیتا يا ب مفایه بو چارهکرنا زیوان و پنیت دیمی و ڙانه سهري و پهرسیف و ڙانیت گوھی پی ڦهدره ڦن. زمیتا دارچینی دگهٽ سیه کی يا باشه بو نههیلانا پرسک و ڪهلهشتیت

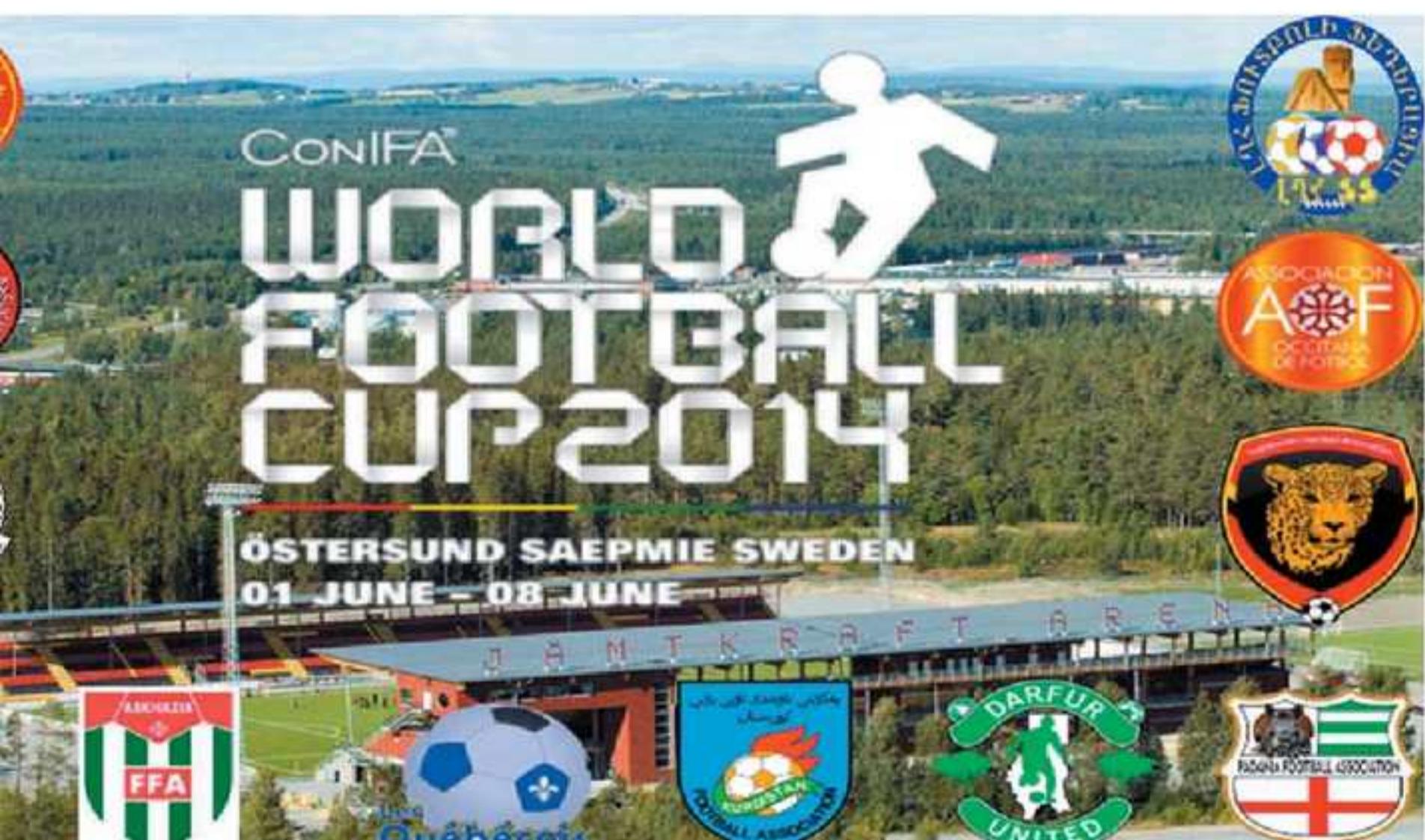
بۇ جارا ئىكىنچى دىيروڭى كوردىستازىدا يانەپ دالكۈردا سويدى

ل دويش پروتوكولا پيشوهخت دنابهرا يانهيا
دالكورد يا سويدى ويانهيا زيرهقاني، يانهيا سويدى
22 ههيشا ئادارا بورى هاتبوو كوردستانى ژيو كرنا
ياريهكا ههقالينى، ديسان وەکو دەستپىيەكەل بۇ
بەھىزىرنى پەيومنىيەت هەردوو يانهيان و مفا وەگرتەن
ژ شارمزاھىيا هەر دولايىان هاتبووكرن.

ل دۆر ۋى يانى رەممەزان گۈزىل سەرۆكى يانى
گۆت، تىما يانهيا دالكورد يا سويدى (كوردى-
سويدى) يە ل سالا 2004 ژلايىن چەند كەسەكىت
كوردىيەت كوردستان باكۇرھاتىيە پىكئىنان، نىزىكى
120 يارىكەرىت كورد و هندهك يارىكەرىت دى ژ
ئەفرىكا و ئوروبا يېتھەين، نوکە د خۇلا پلا سىيىن
دا يارىي دكەت، خولىيەت سويد ل سەر بازىت ناياب
وپلا ئىيىكى و پلىت دو و سى هەتا پلا حەفت ژى يېت
ھەين. ھەرومسا گۆت، ھەر ژ دەستپىيەكى دامەزراندانا
يانهيا مە ل سويدى مەرمەن پى ئەو بۇ ئەم نىشاندانا
كەلتۈر و ناھىيە كوردان ل ۋى وەلاتى بۇ جىهانى ب رىيَا
ومرزشى ديار بىكەين، ئەفچەندەمىزى تا رادەيەكى ئەم
شىيانە ۋى ئارمانجى بجهە بىنین و تىمەكاكا كوردى ل
وەلاتەكى ئوروبا بىشىت جەن خۇ دناف رىزىت يانهېت
خۇدان شيان بىكەن.

هەلبزارتىي كوردىستانى د كۆمە ئېكى

ل بازیزی ئۆستەر سۆنی بى سويد
پشکىشانا قاره‌مانىيىا جىهانى يا (كۇنيفا)
بۇ هەريمان هاتە كىشان، تىدا تىما هەلبژارتىيى
كوردستانى يا تەپاپىيى كەفته د گەرۋىي ئىكى
دا، ئەوا دى هەقىركىيىن قاره‌مانىيى ل ۱ ھەتا
۱۰ ئەيچا خزىرانا بەھىت ل سويدى ھىتەكرن،
پشکىشانا قاره‌مانىيى ب پشکدارىيا
ھەلبژارتىيىن هەريمان هاتەكرن ئەويىن هاتىنە
بەلافقىرن لسەر چار كۈمان و بىنى رەنگى.
كۈما ئىكى: كوردستان، تامى ئىلام و
ئارامىيان سىرياك.

كۆما دووی: ئەبخارىا، ئۆكستانىيا،

د ۵۵ دەزلى ئى دا مە دۇزمەن مايدى

مەممەد عەلۇي

ھەر پىشى ئازادىكىرنا ئيراقى ژ دەستىت رېيما بەعس يا ژ ناقچىسى، كەرتى وەرزشى ژ بلى كوردىستانى ل ئيراقى ھەمىي گەقىبىو دكاروانى پاشقەچۈونى و بەرزمىبوونى دا، ھەرچەندە دېنىات دا رېيما گۆرىھەگۈر نە هيلا بىو وەرزش ل ئيراقى پىشكەقىت و ئىوا وان دېپيا ل سەر بېرىقەدەچۈن، بەلى پىشى ئازادىكىرنا ئيراقى و ھەر ژ دەستىپىكا سالا ۲۰۰۴ وەرزشقاڭ و بەرىرسىت وەرزشى ل كوردىستانى ھەمى بىزافىكىن ب پشتەقانىيا حەكومەتا كوردىستانى نەھىلەن وەرزشا ئيراقى بىكەقىت و بەرزمىبىت، دېيكەم پىتىگاڭدا بەرھەقىيە خۆ دىاركىر كۆ بەردموا مىيى بەنە پىشكەدارىيەت يانھىيەت كوردىستانى دەھەمى خولىت ئيراقى دا و ژلابى مادى و مەعنەوى پىشتەقانىيلىكىكەت، وەكۇ ئەركەكى مروقايەتى و وەرزشى، ھەرۋەسا ژىيرەنەكەين پارىزگەھەيت دەھۆكى و ھەولىرا پايتەخت و سليمانىي دەرگەھى خۆ بۇ ھەمى يانە و ھەلبرازتىت ئيراقى يېت تەھ وەرزشان قەكىر، دىسان مىغاندارىيَا قارەمانىيەت ئەرمىبى و ئاسىيابى و دەملەتى كىر، ھەرچەندە پىتىگاڭدا حەكومەتا مە قىيايىلى تا رادىيەكى يا سەركەقىتى بۇو، ئەۋۇزى دەنگەدانان ناھى ئەنەن ئەنەن و رەوشاتىدا جودايدە، دىسان ئەن كەلەتۈر و بنىاتى ئىانى و قىانى ل كوردىستانى ھەين ل جەھىت دى يېت ئيراقى ئىنن، دىسان دىاردەكەين كۆ ئاڭدا ئازادىكىرنا ل كوردىستانى ھەيى و بەرەف پىشكەقىتى قە چىت، تىن مایىە ئەم دەملەتى خۆ رابىگەھىنин، يان دېپىت ئەز بۇ ھەمى خۇيندەقانان دىاربىكەم، كۆل ۋان ھەر دوو سالىت چووبى وەھتا شى چېرىكى ژى بەرىرسىت وەرزشى ل بەغدايى ئەويت ب پىشتەقانى و پارىت مە بۇونىه مروق و بەرىرس، نوکە يېت بۇونىه دۆزمنىيەت كە كوردان، ئەقە ژى پىتىگاڭەكاب ترسە، دېپىت بەرىرسىت مە يېت وەرزشى ھشىيارى خۆ بن و نەھىلەن ئەن بېل هيلا سۇر بەدن، چونكە ئەن چەببۇون، تىن كەھا نىسکى نە، بەلى نوکە يېت خۆ نەقولەتكەن و بېرىارىت بالكىش و بى قانۇونى دەن ئانھىيەت دەھۆك و ھەولىر و زاخۇ سليمانىي دەن، دوماھى پىتىگاڭا وان، سەرۇوكى ئېكەتىيا باسكتبۇلا ئيراقى حسین عمىدى بېل قانۇون ورېتىمالىت ئېكەتىيا خۆ دانانىن، ئەۋۇزى دەمى بېرىارىت دادقان و چاقدىرىي يارىيا دەھۆكى دەگەل زاخۇ رەدكىرى و يانھىا دەھۆكى سزادايى ب ھېجەتەكاب بچوپىك و بى بنىات، ھەلبەت ئەقە نە جارا ئېكى يە و نە بىتى ئەقى كەمسى وەكىرىيە، لەوا دېپىت بەرىرسىت مە ھشىيارى خۆ بن، چونكە مە گەلەك سەرىپەر دەگەل بەغدا ھەنە، نەتىن وەرزشى بەلكۇ سیاسى و نوکە ژى ئابۇرى، لەوا ھېشىيە مە ئەم ئىدى پەيمەندىيەت خۆ دەگەل قەقەتىنин و هەزى د وەرزشا خۆ يە كوردىستانى بىتى دا بىكەين و بىناغەكى مەزن بدانىن، يى بىانى بۇ مە چ جاران نا بىتە مال.

دەنەنە پارىزگەها دەھۆكى

يا كۆنیفا دا

كۆما سىيى: دارفۇر، كۆيىك و پادانىا.

كۆما چارى: ئىلان قانىن، ناكۇرۇن ئەنەن ئەنەن، زەنگىزىبار.

تى زانىن ھەممۇ يارى دى ل بازىرى ئۆستەر سۇنى يى سويدى

ھېيەكىن، سىستەمى يارىيان بشىۋەيىن خول ئىك قۇناغ كەن دو باشتىرىن

تىم ژ ھەر كۆمەكى دى دەرىيازىنە قۇناغا ھەشتى، تىما ئىك دۆراندىن

بەدت دى دۆركەقىت ژ قارەمانىي، د قارەمانىي وەرزى ۲۰۱۲ دا ھەلبرازتىي كوردىستانى بىتى خۆقە ئىنابۇو.

بوهار

دکەن
بومه بهحسین خوش
دکەن
چاھیت مە ل گوندى
فەدکەن
گوندى مە يى خەملينه
ھەر روز مە دىگەل ژ
فانه..
پولا مە
بژيت بژيت پولا مە
بژيت پاشەروزا مە
پولا مە يا رمنگينه
ترى مفایین زېرىنه
ئەم ل پولى دروونىن
وهكى هەفال دخوينىن
ماموستا مە فير دكەت
ژ تارىي دوير دكەت
دى پارىزىن پولا خو
وهك بىبىكى جافى خو
چ جاران ئەم پىس ناكەين
ھەردەم دى وي پاقۇ كەين
بژيت بژيت پولا مە
بژيت پاشەروزا مە ..

سەميرىا وەيسى ئىبراهيم

ئەي بوهارا شوخ و
شەنگ

پرى گولىن رەنگا و
رەنگ

جيھان جوان خەملاند
خوشى ل دلى مە چاند
كاني دزىن گول فەدبىن
چويچك سترانان دېيىن
باعە باعا بەرخانە
ومزى خوشى و سەيرانە
ل بوهارى نەقروزە
ل ھەمى كوردان پىروزە.

گوندى مە :

گوندى مە يى جوانە
ل دورماندوورى چىيانە
دول و نەھال و رەزە
ئەو خودان ملک پەزە
كانييەن وي ئاڭ تەزىنە
سەيرانگە و خوشىنە
زاروك تىدا يارىيان دكەن
پىرو ڪال سحبەتان

هڦاليني

سوزان ئىسماعىل

بەرئ بىندازى ئاقاكرنا چقاڭى

ژەمى دەرگەھ و بابەتا مەزنتر و گۈنگەترە و قوتانا وي ياخىرە بۇ چوونا د ناڭ دىنیايدى رۆهەن دا، بۇ دانانَا بنگەھەكى مەزمۇن بۇ چقاڭەكى سەركەفتى و پېشىكەفتى، لىپا كىم جارا قەستا وي دەرگەھى تىتە كەرن. مەرمە من ژى بىقى دەرگەھى، زارۆكەن.

بەرى ئەز بچەمە د بىقى باپەتى دا، من دېلىت ئەز ل دويىف شىيانا خوه پېزازىنەكى بىدەمە تىيگەها زارۆكى (بچويكى)، كا بچويك چىيە؟؟ هەر چەندە من گەلەك جارا پېكۈل كىرىيە، كو پەيپەكى، ھىزىزەكى د ھىزرا خومدا چىكەم ئان قەھىنەم، كو دەرھەقى و مەسفا بچويكى بىت، لى ئەز نەشىايىمە ب دروستى وي وەسف بىكم، ئان ژى ھەقى وي بىدروستى بىدەمە، لى ديسا ژى ل دەف من، بچويك وەكى مiliاکەتەكىيە، رۇناھىيەكى پېرۋەز و دېلىت مەرۆف ب ترس و خشوع فە سەرەدمىرى دەگەلدا بىكتە، و ب رىكىت دروست، دا كو مەرۆفەكى ساخلمەن ژى دەرىيەخىن، دا چقاڭەكى ساخلمەن دانىن.

و ئەم و بەختى خوه...!!! بچويك خودان روحەكى بىزار و ئەزمانە، كەتتىيە سەر بەختى مە دەرھەقى بچويكى دا، من گەلەك گلى و گازىنە، بەرى ھەمەيا ل سەر خوه ھەنە پاشى ل سەر راگەھاندى ب رەنگەكى گشتى، پاشى قىرا دچىت ھەتا كو دەگەھىتە ھەر ئىكى دى ژە، بىراستى د وەلاتىت مە بىت رۆزھەلات دا، ھەتا نوكە نرخى بچويكى نەھاتىيە زانىن، تەخسىرىيەكى مەزن د راستا بچويكى دا تىتە كەرن د ھەمى وارا دا و

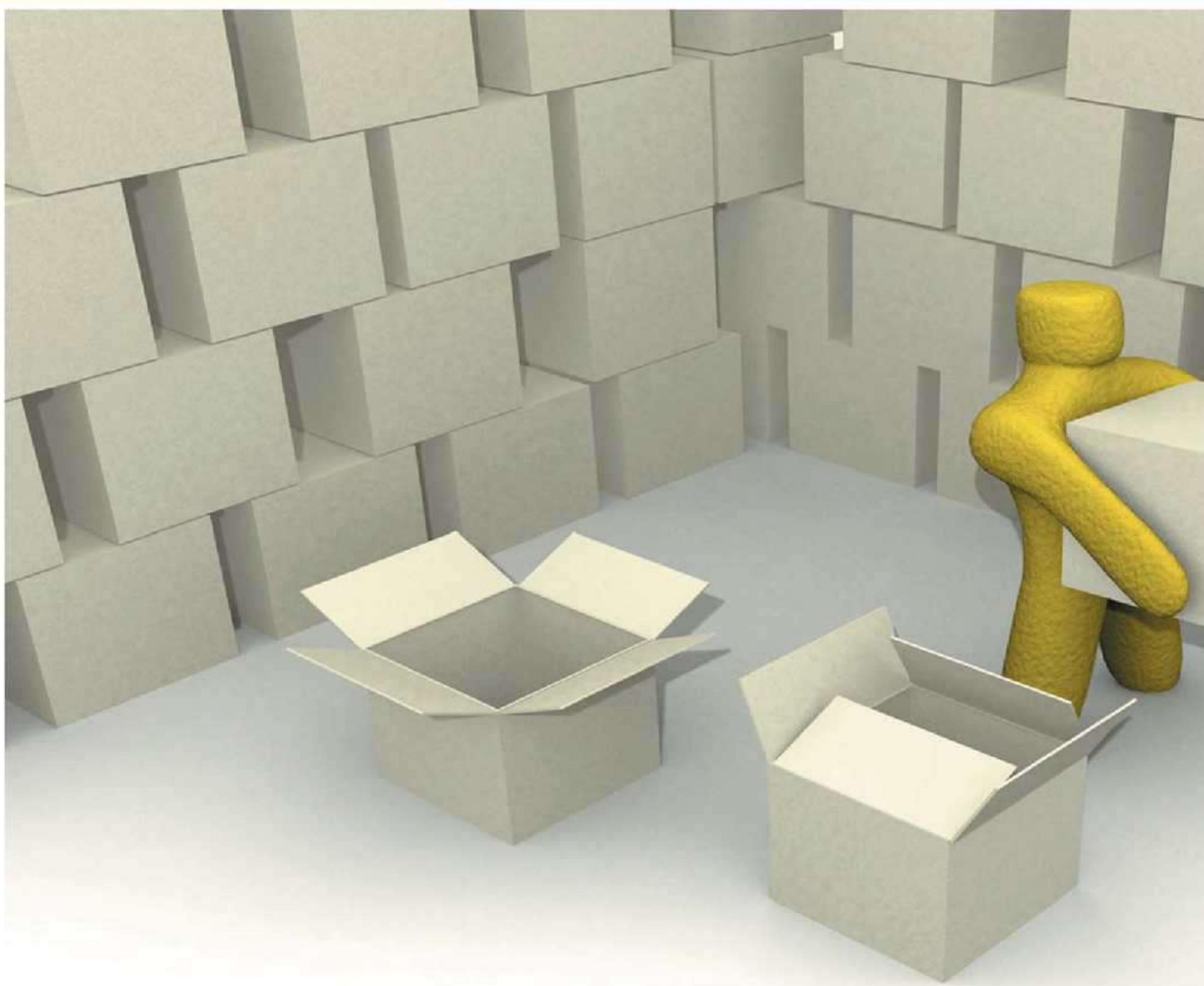

دەولەت ئەلى

دەما مەرۆف دچىتە د ناڭ مالپەرىت كوردى دا، بەرىپەرىت رۆزىنامە و كۆڤار و كىتىبا ۋەددەت، ل جەلات و ديوانا د روپىت و دەست ب دانوستانىدا دىكتە، دى مەرۆف ل سەر سەدان بابەتا ھەلبىت، مانشىتىت گەلەك مۇزارا بىنیت، گەلەك جارا دى جەرە و جەدەل، سەرا فى باپەتى و وي باپەتى ھە، فى ھىزى و وي ھىزرا ھە، فى حزبى وى حزبا ھە، چىپن و دى د وان جەرە و جەدەلا و دانوستانىدا، رەھىت ناڭچاھىت مەرۆقى ستوير بن و دى بىيەنەلمى مىنیت، ھەر كەسەك خوه ددانىتى زانا و شەھەرزا، بى حەق و بى دروست. ھەر وەسا ب سەدا باپەت ل سەر سىاسەتى تىنە نفىسىن، ب سەدا شعر و رىزبەندىت ئەقىنى و مەدح و سەنا، تىنە نفىسىن. ب سەدا خوه ب فەيلەسۆف ددانى و دەما د چنە د ناڭ مۇزارىت فەلسەھى دا، خوه ب چ ئەرسەتو و ئەفلاتۇن نادەن.

ھەمى دەرگەھ تىنە قوتان، بىتى دەرگەھەك نەبىت، ھەر چەندە ئەو

ئەم ھەمى د بەرىپسىن د فى تەخسىرىيە دا، ھەر ژە دەستەلەتا بچويك بىگە (مالى) ھەتا كو دەگەھىتە دەستەلەتا مەزن (سېستىتىمە دەستەلەتدار). گەلەك جارا ئەز د ھىزرا خوه دا دېيىم، ھەكە ل ھەر وەلاتەكى، وەزارەتەكە تايىتە هەبا ب ناھى (وەزارەتا زارۆكە)، ب تىنە كارى وى پەسا مافىت زارۆكە با، وەرگەرتا ھەزىز و بىرىت وان با، ئاقاكرن و بەرھەقىرنا وان با بۇ پاشەرۆزى، ھەمى دەلىقىت باش بۇ ۋەكىربان بۇ ژيانەكە خومش و رەمحەت و پېشىراست و سەرفەراز، ھەمى رىكىت ئىمناھىيە

قویناغیت ژیانا بچویکي:-

١. قویناغا بهري بوونی (هیشتا د مالبچویکي دا)
 ٢. قویناغا پشتی ژدایكبوونی (بچویکاتي)
 ٣. سنیلی و جھیلینی
 ٤. قویناغا فهگهھشتتی
 ٥. قویناغا پیراتیئی
- همر قویناغهکن ساخلمهتیت خوه یېت ههین، دی د خملهکیت دی دا هینه دیار کرن، هیثیدارین بشیئین د دهرهھقى باھمته ددرکەشىن.

پهيداکهين، خارن و فهخارنى بدھيني و لباسى بکهينه بهر، ئاۋاڪرنا بچویکى ژ ھەمى كارا مەزنتەرە و پىرۇزتەرە و بارى وى ل سەر ملىت مە ھەميایە.. دا بچویکەكى ساخلم ئاۋاڪهين، دېيت ئەم د وى بىگەھين، قویناغیت ژیانا وى باش بزانىن، پېتىشى و گۈنگىيا ھەر قویناغەكى د ژیانا وى دا بزانىن، كېتىجىت كو كارى خوه ل سەر ژیانا وى دكەن بزانىن، ھەر ژ دەسپىكى ژیانا وى هەتا كو دېيىتە مەرۆفەكى ۋەگەھشتى. لهورا ژى من قىيا كو ئەز قویناغیت ژیانا زارۇكى بدەمە نىاسىن و پاشى ھەر ئىككى جودا ديار بکەم.

و سەركەفتى و خاندن و زانىنى بۇ پەيدا كريان. گۈنگىيا وي مەزارەتى ژ گۈنگىيا ھەمى مەزارەتا پېتىر با، وى دەمى دا ھەمى دەولەت (وەلات) د پېشىكەفتى بن. ئاۋاڪرنا وەلاتا ب ئاۋاڪرنا مەرۆفا دەستپېيدىكەت، ماھاتما غاندى دېيىزىت:- ((ھەكە مە بېت تەناھىيەكە دروست دەنیايى دا دانىن، دېيت ئەم ژ بچویکا دەست پى بکەين.)) وەكى مە گەلەك جارا گۆتى، مەرۆف بىنگەھەن جەڭەكىيە. لى ئاۋاڪرنا مەرۆفەكى ژى نە هند ياب ساناهىيە، نە بىت ئەوه كو ئەم بچویکا

هەقزىنى من باودى ب من نەمايد

چاره

بابەتى تە چەند لايىن ب خۇقە دىگرىت: پەيمىدىيەت خۇيىت جڭاڭى پۈيىتى بىدى دېيانا هەقزىنىي دا گەلەك جارا سارىياتى دىكەفيت دېيانا زىن و مىراندا و ئەقە ل پىتريا مالا رويدەت، ل ۋېرىھ ل سەر زىن و زەلامى دراوەستىت كو زىيانا خۇ گۇھورىنى يىخنى. باشە تو بىشان ڪارا رابى ئەگەر تو دىزلى زەلامى تە نە مورتاخە ئىك دەمى تۇ دەركەفى زەلامى خۇ ئاگەهدارىكە ب رىكىا تىلفونى، يان داخوازى ئى بىكە ئەم بۇ تە تىشتى بىكىت، تو دەركەفتىت خۇ كىيم كەي.

خالا دى يا گىرنك بزاڤى بىكە پىر حەز زەلامى خۇ بىكە و پىر گىرنگىي پى بىدە، ئەگەر دەمى تو دېينى يى مورتاخە پىيارى لى بىكە بىشى رەنگى، ج گىرياتى من تو حەز ئى دىكەي و كىيش گىريارا من تو حەز ئى ناكەي و تە دېقىت ئەز خۇ ب گۇھۇرم.... دەمى د ئاخىتىت باش گوھى خۇ بىدى، چونكە زېير نەكە تە ب حەزىكىن شوى پېكىرىھ و تە زارۇك ھەنە. يَا باش ئەمە تو ب وان ڪارا نە رابى كو بۇ زەلامى تە گۆمان دروست بىبىت، چونكە دەمى گۆمان بۇ چى دېيت دى پىر دويىچۇن ئەكەت، تو گۆمانا وي ب بىرە و نەھەيلە. ب رىكىا راست دىگەل باخخە كا بوجى ھاتىھ گۇھۇرين، تو بخۇ ئى دويىچۇندا خۇ بىكە و بىزانە تە چى خەلەتى ھەنە.....

بەرسىدان: قەگولەزى مەقاىى عەبدۇلھەباز عەبدۇلھەممەن
ئىمەيل Civaki_silav@yahoo.com

ژنهكا ۳۰ ساله ئارىشا خۇ بۇ كوقارا سىلاف رموانە دىكەت و دېيىزىت: من بۇ دلى خۇ و ب ۋيان شوى ب هەقزىنى خۇ كرىھ هەتا بەرى چەندەكى ئى ج تارىشە دنابېھرا مەدا نەبووينە و رۆز بۇ رۆزى ۋيانا مەپتىلى دەت، لى ئەقە ھەيامەكە و ۋ ڙ نىشكەكى ۋە هەقزىنى من يى ھاتىھ گۇھۇرين و دېتن و ئاقىرىت وى وەكى جاران ل سەر من نەماينە.

ھەرومسا قى ژنى گۇت: ئەقە ھەيامەكە دەمى دەچمە دوکانا نىزىكى مالا مە بۇ كەرپىنا پېندەقىيەت مالى، خۇدانى دوکانى ئى گەلەك چاڭدىرىيا من دىكەت كانى ئەزدى ج كەم و دىگەل كى ئاخىم و چاوا ب رېچەچم و پاشى هەقزىنى من ڙ كارى دىزقىرت ئىكسەر دەچىتە دەف وى و ل دەمى دەھىتە مال دى دەست ب گازىنداكەت ل سەر وان دەركەفتىت من و ئەم خودانىت چوار زارۇكايىنە و يَا ب خۇقە مايمە مەحتل و نىزام دى ج كەم و دى چاوا شىم ھزرا هەقزىنى خۇ ل ھەمبەرى خۇ دروستكەم و گۇھۇرم، ھېقىدارم ھوين رىكەكى نىشا من بىمن كو جارەكادى بەختەورى و باومرى ب زېرىتە دناف مەدا!

پارە پەرسى مالۇرىانىھ

ئەم كچىت چ هەزارا بۇ كورى خۇ نائىنин و خۇ بىيىدەنگ بىكە، و پاشى گەلهك جاريت دىتر ئى من گوتە مالا خۇ، بەلى بەرسقا وان هەر ئەو بۇ، و ل دوماهىي ئەز نەچاربۇوم خۇ ژ مالا خۇ دوير بىيىخەم و بۇ ھەيامەكى ب وى رەنگى مام و پاشى من ئەو كچ بۇ خۇ خاست و من دمواتا خۇ كر و ئەز بەرەف دەرقەيى وەلاتى چوم و نوكە رەوشى من گەلهك يا خۆشە و ئەزى دويركەفتىم ژ دكتاتوريا بابى خۇ يى دل رەق و پارە پەريس.

خۇ ناجەح كەم، من ئى بى فەگىرنى گوتى چاوا، گوت دى سەيدا و رېشەبەرى تە ھەميا مىھقان كەم و تىر پارا زى دى دەمى، ھنگى ئەو دى نەچار بن و دى شەرمى ژ من كەن و دى تە ناجەح كەن كورى بابى خۇ، ئەف گوتتا بابى من بۇ من گەلهك نەخۇش بۇو و من گوتى مانى ئەفە نە يَا دروستە باپۇ چىنابىت ئەم حيلا دخاندى دا بىكەين و سەيدايىت مە يى گوتى (غش) گونەھە و نابىت مروف بىكەت و پشتى ھنگى زى بەردەۋام بابى من ئەو ئاخىتن دىگوتە من و دەپى دلى من ژ خاندى و خاندىگەھى سار بىكەت و هەر دىگوت ھەما عاقلى من ژ خاندى نابىت، و ژ ئەگەرى ۋى چەندى من خاندى خۇ ب دوماهىك نەئىنا كو ئىك ژ ھېشىت مە يىت زارۆكىنى ئەو بۇون ئەز بىمە سەيدايى ئىگلىزىي و ئەز كەفتەم بەر شولىت بابى خۇ و كولانا.

پشتى زىيى من نىزىكى بىست سالىي بۇي، من مالەك نىاسى و گەلهك كەيفا من پى دەت، بۇ من گەلهك دباش بۇون و مالەكە هەزار بۇون و من زى دەپى ئەز ھارىكارىا وان بىكەم و چاشى خۇ ب دەمى زېرکو بابى وان نەما بۇ و دې خۇدان بۇون، ھەيامەكى من دىت كچا وان گەلهكە هىزا و بەركەفتى و ب ئاقىل و رەوشىتە، دلى من گەلهك كەفتى و من حەز كر ئەز بۇ خۇ بخازم و بىيىتە ھەۋىزىنا من، و ئەف چەندە من بۇ مالا خۇ زى گوت، بەلى وان ئىكسەر ئەز پاشقە برم و گوت ئەم ل كىيە و ئەو ل كىيە،

بەفرىن جان

ب كەمسەر و ئاخىنەكىت كويىر و جار جاران زى راومىستان و ھزركەرنىت كويىر ئازادى چىرۇك و سەرەتاتىا خۇ بۇ مە فەگىرا و گوت: نوكە زىيى من بەر ب بىست سالىي فە دەپەت، ئەز دناف مالباتەكا خۇدان مال و پارە و بى كىيماسى دا زىيامە، ل دەستپىكى زىيى من يى خاندى، من گەلهك حەزدەر ئەز زى بخوينم و دخاندى خۇدا يى زيرەك و سەركەفتى بىم و پشتى چەند سالەكان ژ خاندى من يَا دەستپىكى من ھەست كر كو بابى من ھېدى ھېدى يى بزاڤى دەپەت من ژ خاندى دوير بىخت و ئەز زى زارۆك بۇوم و من ھەمى تشت ئىك نەدقاشارتىن، پاشى پشتى زانى ئەز يى فاما دېم و د تشتا دىگەھەم، رۆزەكى گازى من كر و گوت باپۇ خۇ گەلهك ب خاندى فە زەممەت نەدە ھەما تو ب سەركەفتى بەسە، ئەف گوتتا بابى من بۇ من گەلهك يَا نەخۇش بۇو و ئەز گەلهك پى ھەرشىم، بەلىپا ئەز ھېش زارۆكم و نەكەفتىمە ل ھەمبەرى چ تشتىت ھوسا كو بزانم كا دى بەرسقا من چ بىت.

ھەيامەكى دىت زى ب سەرقە چو و جارەكە دى بابى من گازى كرە من و گوتە من تو بۆچى ھندە خو ب خاندى فە دومەستىنى باپۇ.. من زى گوتى داكو دخاندى خۇدا يى زيرەك و سەركەفتى بىم، گوتە من خۇ زەممەت نەدە ئەز دى تە ب پارىت

فلفل نېپەنیا جوانىيا پىزچى ۋ پىسىتىيە

رەققەند گۈھەر(زى)

ئەڭەر رۆزانە فلفلەكى ساخ بخۇى دى ھىزەكى مەزن ب دەستخۇقە ئىنى و ھەرومسا رىزەمەكى باش يَا فيتامينى، ب تايىھەتى فيتامين سى، دى ب دەستخۇقە ئىنى، ئەقە ڙى دېيتە ئەگەرئى مۆکومكىرنا ھىزا بەرمەقانىي دەلەشى دا و دى ل پەريا نەخۇشىدا دویر كەقى و ئەگەرئى سەرەكىيە بۇ تىكچۈون و نەشرىنلىكىرنا پىسىتى .

فلفلى رىزەمەكى مەزن يَا ماددى يېتا كاروتىن يَا تىدا كو چارميا ھەودانى دكەت د لەشى مروقىدا ، نەخاسىمە ئەگەر دېپىسىتى دا ھەبىت، ھەرومسا پىسىتى ژ چىچۇنى دپارىزىت . دىگەل ھندى فيتامين بى ڙى يَا دنالىدا كو مفایىھى بۇ پىسىتى و دېيتە ئەگەرئى سافىكىرن و نەرمەكىرنا پىسىتى . ژىبەر ھندى رىزەمەكى مەزن ياكىتامىن بى شەش ڙى يَا تىدا و ھارىكاريما مەڭى دكەت و مروقى ژ دوودلىي دپارىزىت، كو ئەگەرئى سەرەكىيە بۇ وەرياندا پرچى ژىبەر ھندى خارنى فلفلى دى تە ژ ئارىشەيىت پرچى پارىزىت

بورج

كىقىزاله

نوكە بهارە تو پىدۇقى پەر دەركەقىن و گەريانى، داكو بىيەنا تە فەرەھى بىيت و ساخلىمەيا تە باشتىرلى بېيىت.

شىل: بىزاقىت مەزن بىكە بۇ زەقانىدا تىكەللىيەت خۆ دىگەل كەس و كاران، چ جاران خۆ بى هىفى نەكە دېيانى دا.

كە: ھەردمى يى ب ھىزىيە، بلا تە باوەرى ب كەسىنە خۆ ھەبىت، و يى دوو دل نەبە دېرىارىت خۆدا.

كەفر:

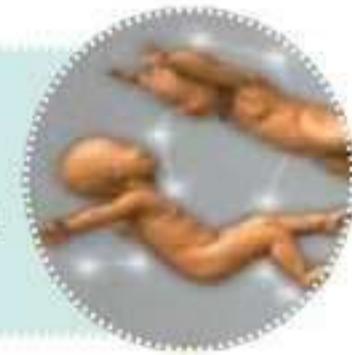
بلەز ھندەك گۆھەرینان دېيانا خۆدا بىكە، و ھندەك كارىت خۆ بىت بچويك ب دوماهىك بىنە.

كە: چاھەرئى بە دى كەمسك نوى ھىتە دېيانا تەدا، و ل بەر ساخلمەيا خۆقە راوستە.

جىمەك: ياخىر و پىدۇقى بىوو تە ئەمۇ سۆز و پەيمان نەدابان، چ جارا ل سەرپى و بلەز بىرىارىت مەزن نەدە.

دېلىت خانم دوير بىھقىن ئەكالئىنانا گىسىكى كاردىنى

فەكولەرىت

ئۆستراليا پشتى ئەنجامىدا فەكولىنەكى
گەھشته وى ئەنجامى ب كارئىنانا گىسىكى كارەبى مەترسى
زىدەتىن وەك ژممايىن وى بۇ پاقۇرخىدا مال.

پىڭەھى (عەرمىيە) بەلەفكىرىيە ، فەكولەران دوى فەكولىنى دا ئەوه ياشكەراكىرى ،
گىسىكى كارەبى دەھىتە ئەگەرى بەلەفبۇونا تىكەلبۇونا شى و بەكتريايى سەر ئەردى بۇ ناف
ھموا ول دەمىھەملەكىشانى دا كارىگەرىيىن خرال سەر زاروک و وان كەسان يىھى ئەۋىن
بەرگریا لەشى وان ياكىم .

فەكولىنەكا دى دا ل زانكۆيا (كويىزلاند) ل كەندا ھاتىھ ئەنجامىدا ئاماژە ب ھندى ھاتىھ
كىرىن ، ئەھى بەكتريايىن دناف ھموادا بەلەف دىن ژ جۆرى بەكتريايىن مەترسىدارە ھندەك جارا دېيتە
ئەگەرى مىندا ژىشكەكى قە يازاروکىيىن ساقا .

ل دوماهىي فەكولەر داخوازى ژخانمان دىكەن دېيىن پىدفيه خانم دویر بىھقىن ژ بكارئىنانا
گىسىكى كارەبى يان دەمىھەملەكىشانىدا دەمامك بھىنە بكارئىنان بۇ ھندى ئەھى ھموايى پىس بۇوى
نەھەملەكىشىن ، دىسان پىدفيه بەردموام پەنجهرىيىن مالىيى خو فەكىرى بھىلەن بۇ گەھۈرىنا ھموا .
(ژ : خەندان)

گىسىكى: نوکە بەختەمۇريا تە يادىگەرنىكا خۇدا،
بېليلە زيانا تە هەر بىر قىرقىزى بىرىت.

تەرازى: قان ھەيامان يىل خۇھشىيار بە دەلىقى نەدە وان كەسان يىت تو بىزانى دى خرابىي گەھىننە تە.

سەتلىك: چاھىن تە ل ساخلەميا تە بىت و قان ھەيامان
تو قەلەر دېيىن ئەقەزى بۇ پاشەررۇزا تە گەلەك خرابە.

دەۋىپىشىك: ج جارا دىكارى خۇدا يىت تەمبەل نەبە،
و ئەقەزى بىتە رېكەك كۈپى بەھىيە خەلاتىرن.

نەھنگ: پىشىست بە كۆ تو كەمسەكى ب
سەركەفتى و بىر بەردموام بە ل سەر وى رېكى.

كەڭان: نوکە پىر ژ ھەر دەمەكى ھەقىزىنا تە
پىدفي ب قىيانا تە ھەيە، يى دلۇقان بە دەگەلدا و ج
جارا پشت نەدە.

زهلا میت توره باشترين زهلامن

(اهقند گوهه‌وازی)

پتريا ژنان هه رد م دودلن د دهمی دیارکرن و
هه لبڑارتتا زهلاماندا، هه ر دممکی پرسیار ژی بهیته
کرن ل سه ر زهلامی توره، یان بی سه رخو، ل وی دهمی ب
هه می رهنگا دی زهلامی هیمین دیارکهن و هه لبڑیرن، ژن
ومسا هه ست پی دکهن کو ئهو زهلام دباشن و زهلامیت
توره د خرابن و ژيانا وان یا خوش نابیت دگه لدا، بو
قی یه کی ژی قه کولینا یا دمریخستی کو هه لبڑارتتا
زهلامیت توره باشترين هه لبڑارتنه، چونکی ئه ف زهلامه
وهکی به ریه کی سپی نه و ژن دشین وهکی خو و ب
دلی خو وانا چ دقیت ل سه ر بنفیسن، بهلی ب مهرجه کی
ئهو بخو د زیره ک بن ئهو ژی ب قی رهنگی:
باشترين تشت ئه و دوی دممیدا دهمی زهلام توره
دبيت ئاختن دگه لدا نه هیته کرن، هه رو مسا ب توره یله
داخوازا چ تشه کی لی نه کهی و دهمی داخواز کرنا ته
بلا یا دروست و گونجایي بیت.

ل سه ر قی یه کی شارمزایه کی بیا فی دمروونی ئهو
ئیاک تاشکه را کر کو زهلامیت توره باشترين زهلامن و
دلی وان گه لهک بی نه رمه و هه رو مسا چهندین را پرسی
یکت هاتینه کرن ل سه ر وان ژنیت هه قژنیت وان
گه لهک د توره، بر فنگه کی نه رم سه ر دمربی دکهن
و زوی رازی دبن، بهلی ئهو زهلامیت گه لهک تهنا ژن
نه شین ب رهنگه کی ب ساناهی رازی بکهن.
ل سه ر قی یه کی داخوازی ژ ژنان دکه ين کو ئیدی
دوو دل نه بن ل سه ر هه لبڑارتتا وان رهنگه زهلامان .

دی پاوا فو ئیسکان (زکارکی) ؟

۵. یاریکرن ب ئافی د دهقی خو
ناریک هه دو گوهی، خو بگره .
۶. سه ری خو بکه دناف
خو ژی رزگاریکهی یان ژی ب
عهلاگه کی دا هه وا ل ناف
که رب فه کرنی بو قی چهندی ژی
نه کتھرکی زیره کبی .
۷. دهق و دفنا خو هندی بشیی
بگره، دا کو هه وا نه چیت ناف زکی
تمدا .
۸. ب دوو تبلین خو ب رهنگه کی
نازک هه دو گوهی، خو بگره .
۹. ب ترساندنی تو د کاری
عهلاگه کی دا هه وا ل ناف
که رب فه کرنی بو قی چهندی ژی
نه کتھرکی زیره کبی .
۱۰. دهق و دفنا خو هندی بشیی
بگره، دا کو هه وا نه چیت ناف زکی
تمدا .

گه لهک جاران ژ ئه گه ری زی ده
خارنی یان هه ر ئه گه ره کی هه بیت
مروف بو دهمه کی تو شی ئیسکان
دبيت ، و ئه ف چهنده ژی کیم
هه ناسه دانی ل دویش خو را دئینیت ، بو
چار مسہ رکرنی ئه ف ریکه پیدقینه:
۱ - خارنا تشه کی شرین ، بو قی
چهندی ژی که فچکه کی شه کری
بدانه ژیر ئه زمانی خو .

قەلسىا خۇيندەقانى، يان يا قەرىزا نېسىس(ان) ۲۰۰

ھەر گاۋا دوو يان پىر، ژ نېسىسەران، يان كولكە رەوشنبىران، گەھشتە ئىڭ، دى دەست ب پت پتى و نقىنكان كەن و بىزىن كەس نېسىنىت مە ناخوينىت و بەرى كەسى ل خاندى و خۆ تىركىدا ھىزى نەمايە، و قىرا دچن و دېيزىن پانى مە خۆ كوشت ب نېسىنى قە و ھەر رۆز ئەم يى نېستوکەكى (كتىب) دەھافىزىنە دبازاريدا و ل سەر دەپكىت كەتىپفروشان دەقورمچن و زەرە پىتى دىن و كەس ژى ئاڤريخ خۆزى لى ناۋەدەت، و ھەر رۆزئامە و كوقار و تىقىيەك و راديوەكە ھەبىت ژى، ئەف نېسىكارە پتپتا خۆ دەگەھىننى و رىپورتاتەر و ھەقدىتتا پى دەمنە چىكىن و دەھىنە بەلاقكىن و گەلەك جاران ئەو ۋى قەلسىي دەكەنە بناسىت تەنكۈلۈزىيا يان نوى و دېيزىن كوب ساناھىتەر تشت دەھىتە بەر دەستى ھەميان و خۆ نا وەستىن بۇ پەيدا كىرنا ھندەك سەرۆكەنەت تىركىدا ھىزى و گىيانى، و دىسان گەلەك جاران دەستەھەلاتى ژى ب وى قەلسىي گۈنەھبار دەكەن و دېيزىن پشتەقانىا نېسىكاران ناھىتە كەن، لەوا ئەف چەندە چىببىيە و كۆمەكە دەترا گازىدان ب رىز دەكەن، دەيتەن دەنەتلىك تشتىت ب وى رەنگى ھەبن كو خۇيندەقان ژ خاندى دويير كەرىت، و مەرۆف نەشىت ماندلا (ئىنكارا) وى چەندى بىكەت، بەلى ھەتا نوكە جارەكە بىتى ژى وان نېسىكاران ھەزى دەندى دا نەكەرىيە كانى ب دروستى ئارىشە ل كىچەيە و ئىش دەكىرى دايە كو دەستى خۆ دانە سەر و چارميان ژىرا بىبىن، ئەم ژى دېيزىن راستە تەنكۈلۈزىيى، رەوشاش ئابۇرى، تەمبەلى، و هەتدى...ئەگەرن كو بازارى خاندى كز و لەواز بىبىت، بەلى كەسى ژ وان ئەو پسيار نەكەرىيە كانى ئەو تشت و مەزارتى ئەم دەھەلشەكىيەن، ھەتا چ پەيىسەك دەشىن كىيىجا خۆل سەر خۇيندەقانى بىكەن و بخۇقە گەرىدىن. يان ئەم شىايىھ ب رىكاكا نېسىن و ۋەرىزىت خۆ پىّقاۋۇيا جەڭاڭى بەر ب بازىت خەلکى دەتىر ب ھاڙۇين.. بىلخىش بەرسەن نەيە، ئەدا دەرد ژى دەقىرەدايە و خۇيندەقانى ئەو گۈنەها مەزن نىنە.

راستە سالى ب دەھان كەتىب دەھان كەقەنە دبازاريدا و رۇناھىيى دېينىن، ماشەلا حەكومەت ژى تەخسىرىي ناکەت بۇ چاپكىن و بەلاقكىن نېسىن و ۋەرىزىت نېسىكاران و ل ھەر بازىرەكى ژى كۆمەكە چاپخانا تىدا ھەنە و ب ئەرزانى ژى چاپى دەكەن، نابىزىم ھەمى، بەلى پتريا وان بەرھەم و نېسىنان گەلەك دەلەواز و قەلس بۇيىنە و نەشىايىھ خۇيندەقانى ل دوور خۆ كۆم بىكەن و خۆ بىكەن سەرۆكەنە سەرۆكەنە پىزىانىت وى، ناۋەرەكە پتريا وان، ب مەزار و چىرىت سادە، و ب ئەزمانەكى گەلەك سەقەت و بى سەر و بەر و شەكەستى، كو مەرۆف ھەزى دەكتە ئەقە نە ئەزمانى منە، دەھىنە نېسىن، گەلەك جاران مە گوھلى بۇيىھ، يان ب سەرمە بخۇ ھاتىيە، دى پەرتۆكەكى گەلەك، يان پەيدا كەي، كو ناف و نىشانەكى قەبە لى ھاتىيە دانان، ژبۇ خاندى و مفا و مەركىتى و دەيتەن تشتى نوى تىدا، ھېش دوو سى پەر لى نەھاتىيە خاندى دى ھىتە ھافىتىن و خۇدان نە بى بەرھەفە جارەكە دەتىر لى ب زەقەتەفە و دەمى خۆ بەدەتى، ژ بەرگەن وى نېسىكارى ئەو ھەزى نەكەرىيە كو ئەو بى وى تشتى، يان وى چىر و مەزارى دەنەتى بەر دەستى خەلکەكى دەتىر و ئەو بۇ خۆ بىتى نا نېسىت. ئەقەيە ئەگەرى ژ ھەميان بەرچاقتر كو خۇيندەقان ژ خاندى دويير بىكەقىت و ئەو ۋەرىز و بەرھەم ژى دناف تۆز و باگەرىدا بەرزە بىن.

SILAV

Kovareka Heyvanye Li Amedye Derdikevit

95

Adar 2014

مِرْجَمُكُوكْ بَلْخَارْ بَلْسَيْت